

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ESKİM MASALLARI

ESKIMO MASALLARI

Maya Kitap: 210, Edebiyat: 14
1. Baskı, İstanbul Aralık 2019

ISBN: 978-605-7605-21-4

Orijinal Adı: Eskimo Folk-Tales

Copyright © Eskimo Masalları. Türkçe yayın hakları Maya Kitap'a
aittir. Telif hakları sahibinin izni olmaksızın, hiçbir yolla çoğaltılamaz,
kopyalanamaz, dağıtılamaz.

Yayın Yönetmeni: Tahir Malkoç
Editör: Selin Saraçoğlu Bayraklı
Son Okuma: Alara Ergin
Mizanpaj: Doğan Hezer
Kapak: Gülay Tunç

Maya Kitap * Sertifika: 14079

Gürsel Mah. Erzincan Sokak No: 36/B Kağıthane / İstanbul Tel: 0212 296 97 12
e-posta: info@mayayayinlari.com / www.mayayayinlari.com

Mutlu Basım Yayın - Bahri Mutlu * Sertifika: 18569

Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi C Blok No: 256
Topkapı / İstanbul Tel: 0212 577 72 08

Eskimo Masalları

Knud Rasmussen

Çevirmen

Macidegöl Batmaz

İçindekiler

Giriş **9**

Dünyayı Dolaşmak İçin Yola Koyulan İki Arkadaş **11**

Çok Ama Çok Uzun Zaman Önce İnsanların Dünyaya Gelişi **12**

Tupilak'tan Kaçan Nukúnguasik **15**

Qujâvârssuk **18**

Kúnigseq **40**

Bir Ayıyı Evlat Edinen Kadın **42**

Karılarını Yiyen Ímarasugssuaq **47**

Hayaletler Diyarına Geçen Qalagánguasê **50**

Isigâligârssik	53
Bekâr Adama Kur Yapan Böcekler	57
İnatçı Adam	62
Cüceler	66
Denizin Dibinden Gelip Ev Sakinlerinin Ödünü Koparan Çocuk	71
Kuzgun ve Kaz	73
Kuzgunların Dilinin Olduğu Zamanlar	74
Makîte	75
Asalôq	79
Ukaleq	82
İkardlîtuarssuk	85
Evlenmek İsteyen Kuzgun	87
Bir Dişi Kurtla Evlenen Adam	89
Büyük Ayı	91
Yıldız Haline Gelen Adam	92
Demir Kuyruklu Kadın	93
Sisin Gelişi	94
Dulların Öcünü Alan Adam	96
Oğlunu Aramaya Çıkan Adam	98
Gezmeye Giden Atungait	101
Kumagdlak ve Canlı Oklar	104
Dev Köpek	106
Denizden Uzakta Yaşayan Etah Halkı	108

Karısını Bacağından Bıçaklayan Adam	110
Bütün Hayvanların Bedeninde Yaşamış Olan Ruh	112
Karısının Ağabeyini Öldüren Papik	116
Amcasını Kiskanan Pâtussorssuaq	119
Karılarını Değiştiren Adamlar	121
Bütün Yasak Şeyleri Yapan Artuk	123
Fırtına Ruhlari	124
Nerrivik	126
Yalan Söyleyen Kadın	128
Kâgssagssuk ya da Güçlü Bir Adam Haline Gelen Evsiz Çocuk	130
Büyük Yalancı Qasiagssaq	137
Kartal ve Balina	147
İki Küçük Serseri	149
Açgözlü Atdlarneq	152
Ángángıjuk	155
Âtârssuaq	159
Puagssuaq	163
Tungujuluk ve Saunikoq	165
Anarteq	169
Konuşan Martı	171
Kánagssuaq	172

Giriş

Yayımlayacağımız kitapları seçerken göz önüne aldığımız pek çok ölçüt var: Söz konusu kitabın yayın ilkelerimize ve çizgimize uygunluğu, daha önce dilimize çevrilmemiş olması, yayın dünyasında bir boşluğu dolduracak olması ve elbette ki bizi heyecanlandırması.

2018 yılı için yayın programımızı şekillendirirken bir Japon masalları seçkisiyle karşılaştığımızda ölçütlerimizin hepsine ziyadesiyle uyduğunu fark ettik ve hemen bir masal dizisi çalışmalarına başladık.

Dizi için öncelikle Japonya, Hindistan ve Rusya'yı seçmiştik. Sonrasında diziye nasıl yön vereceğimiz ve hangi kültürlerle devam edeceğimizi uzun uzun tartıştık ve kendi ülkemizle devam etmeye karar verdik. Türk Masalları'nın ardından Kızılderili Masalları, Amerikan Masalları, Çin Masalları, Norveç Masalları, Kore Masalları ve Çingene Masalları'nı okurlarımızla buluşturduk. Sırada Eskimo Masalları var.

Yayımlayacağımız versiyonu bulmaya çalışırken pek çok masal seçkisini inceledik ve en sonunda içimize en çok sinen, okurken en çok keyif aldığımız ve okuyuculara ulaştırmayı en çok istediklerimizi belirledik. Bolca araştırma içeren çeviri ve düzelti sürecinin ardından bu kez "Bu masalları en iyi yansıtan kapak nasıl olmalı?" sorusunun peşine düştük. Bu kültürlerin en önemli figürlerinin kapakta bulunmasını istedik. Uzun bir hazırlık süreci ve pek çok denemenin ardından hayalimizdeki kapaklara ulaştık.

Masal, sözlü anonim halk edebiyatıdır. Anlatı yoluyla nesilden nesle ulaşmış, nihayetinde de bir yazar tarafından

yazıya dökülerek kalıcı hâle gelmiştir. Her ne kadar masal kahramanları ve yaratıkları doğaüstü, masallardaki olaylar ise gerçektışı olsa da, masalların o toplumun bir yansıması olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Öyle ki her ülkenin masalları tıpkı kültürleri gibi diğerlerinden tamamen farklıdır. Bizim seçkimizdeki ülkelerde olduğu gibi. Kimisinin ana teması dostlukken diğerininki korku ve ölüm olabiliyor. Fakat bir zamanlar hiçbir teknolojik ürünün olmadığını düşünürsek, masalların toplumların sosyal hayatlarında ne kadar önemli bir boşluğu doldurduğunu tahmin etmek zor değil.

Dünyayı Dolaşmak İçin Yola Koyulan İki Arkadaş

Zamanın birinde, dünyayı dolaşmaya hevesli iki adam yaşardı. Bu yolculuğa çıkmak istemelerinin asıl sebebi, yaşadıkları maceraları başkalarına anlatmaktı.

O zamanlar dünyada çok insan vardı, bütün diyarlar kalabalıktı. Oysa bugün gitgide azalıyoruz. Kötülükler ve hastalıklar musallat oldu insanoğluna. Görüyorsunuz ya, bu masalı anlatan bendeniz dahi iki ayağımın üzerinde zor duruyor, güçlkle nefes alıyorum.

Dünyayı dolaşmak üzere yola koyulan bu adamların her ikisi de yeni evlenmişti ve henüz çocukları yoktu. Bir misk sığırının boynuzlarından kendilerine birer bardak hazırladılar. Ardından birbirlerinin tersi yönde yola çıktılar. Çünkü farklı yollardan giderek günün birinde yeniden buluşmayı umuyorlardı. İki de kızakla yol alıyor ve her yaz farklı bir yerde konaklıyorlardı.

Dünyayı dolaşmaları uzun zaman aldı. Bu süre içinde çocuk sahibi oldular, yaşlandılar. Derken, çocukları da yaşlandı. Sonunda yürüyecek halleri kalmamıştı ama çocuklarının yardımıyla ilerlediler.

Nihayet günün birinde iki adam yeniden buluştu. Yol boyunca defalarca doldurup su içtikleri için sığır boynuzundan yapılmış bardaklarından geriye yalnız kulpları kalmıştı.

“Dünya hakikaten büyük,” dediler bir araya geldiklerinde.

Yolculuğun başında çok gençlerdi. Oysa şimdi çocukları sayesinde yola devam edebilen ihtiyar adamlar olmuşlardı.

Gerçekten de dünya büyük.

Çok Ama Çok Uzun Zaman Önce İnsanların Dünyaya Gelişi

Atalarımız, dünyanın ve insanların ortaya nasıl çıktığını şöyle anlatıyor: Çok ama çok uzun zaman önceydi. O zamanki insanlar, sözlerini şimdiki gibi siyah işaretler halinde saklamayı bilmiyorlardı. Tek yapabildikleri masal anlatmaktı. Birçok şeyden bahsetmişlerdi. Bu sayede çocukluğumuzdan beri dinlediğimiz bu şeyler hakkında bilgi sahibiyiz. İhtiyar kadınlar, nefeslerini boşa harcamazlar ve bizler de onların sözüne inanırız. Yaşlılar yalan söylemez.

Evvel zaman içinde dünya aşağı düşüverdi. Yeryüzü, dağlar, tepeler, taşlar, hepsi göklerden aşağı düştü ve böylelikle bugün yaşadığımız dünya ortaya çıkmış oldu.

Dünya hazır olunca, insanlar çıkageldiler.

Derler ki insanlar topraktan gelmiştir. Atalarımızın anlattığına göre küçük çocuklar topraktan gelmişti. Birden çalılıkların arasında belirmişlerdi, her tarafları yapraklarla kaphydı. Çalıların arasında yatmış havayı tekmeliyorlardı çünkü henüz emeklemeyi bile bilmiyorlardı.

Sonra bir erkekle kadından bahsedilir ama onlara ne olmuş bilinmez. Ne zaman büyüdüler de birbirlerini buldular? Hiç bilmiyorum. Yalnız, kadın dikiş dikip çocuk giysileri hazırlardı. Bir gün etrafı dolaşmaya çıktı. Sonra küçük çocukları buldu, onları giydirip evine getirdi.

Böylece sayıları arttı.

Artık kalabalık olduklarından, bir de köpekleri olsun istediler. Bu yüzden adamın biri eline bir tasma alıp dışarı çıktı, sonra “Hok, hok, hok!” diye bağırarak yere vurmaya başladı. Ardından bir sürü köpek koşturarak geldi tepeler-

den. Tüyleri kumla dolu olduğundan uzunca bir süre silkindiler. Böylece insanoğlu, köpeklerle tanıştı.

Daha fazla çocuk doğuyor ve yeryüzü daha da kalabalıklaşıyordu. Uzun zaman önce yaşanmış o günlerde ölüm nedir bilinmiyordu. İnsanlar yaşlandılar. Artık ayakları tutmaz, gözleri görmez olmuştu.

Güneşi de bilmiyorlar, karanlıkta yaşıyorlardı. Hiç gün doğmuyordu. Yalnızca evlerinin içinde ışık vardı. Lambalarında su yanıyordu zira o zamanlar su, ateş alabilen bir şeydi.

Ama bu insanlar ölmeyi bilmediklerinden sayıları gittikçe artmış, dünya iyiden iyiye kalabalıklaşmıştı. Sonra bir gün deniz taşı. Pek çok insan suda boğulup ölünce sayıları azaldı. Midye kabuklarının bulunduğu yüksek tepelerde o büyük tufanın izlerini hâlâ görebiliriz.

İnsanların sayısı azalmaya başlayınca, iki ihtiyar kadın arasında şöyle bir konuşma geçti:

“Eğer ölümden uzak olacaksak, varsın gün ışığı görmeyelim, ne çıkar?”

“Hayır,” dedi diğeri. “Hem gün ışığı hem de ölüm olsun.”

Her şey, bu sözleri söyleyen yaşlı kadının istediği gibi oldu.

Işık geldi, ardından da ölüm.

Rivayet odur ki ilk insan ölünce ötekiler, ölünün üzerini taşlarla örtmüşler.

Fakat nasıl öleceğini bilmeyen ceset hareketlenmiş. Başını dışarı çıkarıp ayağa kalkmaya çalışmış. Ancak yaşlı kadın onu geri itip demiş ki:

“Taşıyacak çok eşyamız var. Kızaklarımız ise çok küçük.”

Zira o sırada ava çıkmak üzereymişler. Bu cevabı alan

ölü adamın taş yığınınına geri dönmekten başka çaresi kalmamış.

İnsanoğlu güneş ışığına kavuşunca avlanma imkânını da elde etmiş. Böylece toprak yemekten kurtulmuşlar.

Ölümle beraber güneş, ay ve yıldızlar da gelmişti. Çünkü ölen insanlar gökyüzüne gidip parlak birer yıldız olurlar.

Tupilak' tan* Kaçan Nukúnguasik

Nukúnguasik'in bir arazisi vardı. Bu yerde onun dışında Nüç birader yaşamaktaydı. Bu biraderler bir şey avladıklarında ona da bir parça et verirlerdi. Nukúnguasik bekâr bir adamdı.

Günlerden bir gün kayığına atlayıp kuzeye doğru kürek çekti. Daha önce hiç gitmediği ama hep görmek istediği büyük bir adaya doğru ilerlemek geldi aklına. Adaya vardı, karaya inip etrafa baktı. Burası çok güzel bir yerdi.

Az sonra biraderlerin ortancasına rastladı. Bir oyukta oturmuş bir şeyler fısıldayıp duruyordu. Bunun üzerine sessizce ona doğru yürüdü. İyice yaklaşıncı şu kelimeleri fısıldadığını işitti:

“Nukúnguasik'i ısıırıp öldüreceksin; Nukúnguasik'i ısıırıp öldüreceksin.”

Tupilak yapımı. Farklı hayvanların kemikleri kullanılmış. Canavar canlanmak üzere.

* Tupilak: Bir büyücünün, düşmanlarından intikam almak amacıyla meydana getirdiği canavar.

O anda anladı ki bu adam bir Tupilak yapmakta ve ona görevini söylemekteydi. Nukúnguasik hiç beklemediği bir anda adama bir tokat indirdi: “İyi de neredeymiş bu Nukúnguasik?”

Bunun üzerine adam korkusundan yere yığılıp öldü.

Ardından Nukúnguasik, Tupilak’ın adamın bedenini koklamakta olduğunu gördü. Tupilak artık canlanmıştı, şöyle bir havayı kokladı. Ne var ki Nukúnguasik, Tupilak’tan korktuğu için hiçbir şey yapmadan oradan uzaklaştı.

Evine doğru kürek çekmeye başladı. Biraderler ise ortancanın gelmesini beklemekteydi boş yere. Nihayet gün ışımaya başladı ama ortanca birader hâlâ ortalıkta yoktu. Güneş doğdu ama kardeşleri yine gelmedi. Biraderlerini aramaya gitmek için hazırlık yaptıkları sırada en büyük birader, Nukúnguasik’e şöyle dedi:

“Nukúnguasik, bizimle gel. Biraderimizi bulmamız gerek”

Böylelikle Nukúnguasik de onlarla gitti ama aradıklarını bulamadılar. Bunun üzerine Nukúnguasik dedi ki:

“Kimselerin gitmediği şu adaya gidip arasak iyi olmaz mı?”

Adaya daha önce gitmiş olduğu için devam etti:

“Oraya gidip güney tarafına bakabilirsiniz.”

Nukúnguasik, adaya varan biraderlerin bağırdıklarını işitti. En büyükleri şöyle diyordu:

“Ah, seni sefil! Ne diye böyle bir işe giriştin?”

Ölü biraderleri için ağlayıp sızladıkları işitiliyordu.

Şimdi Nukúnguasik de yanlarına gitmişti. O sırada hâlâ hayatta olan Tupilak yere yatmış, ölü adamın bedenini kemirmekteydi. Sonra biraderler, Tupilak’tan kurtulup ölü

adamın cesedini oraya gömdüler, üzerine taş yığdılar. Sonra eve döndüler.

Nukúnguasik, o bölgenin en yaşlısı olana dek yaşadı ve yıllar sonra öldü.

Masalı burada bitiriyorum: Daha fazlasından haberim yok.

Qujâvârssuk

Bir zamanlar, güçlü bir adamın Ikerssuaq'ta toprağı vardı. Çevrede bu güçlü adamdan başka sadece bir kişi daha yaşamaktaydı: Şeytan balığı yiyerek hayatını sürdüren ihtiyar bir adam. Yaşlı adamda daima bol bol et bulunurdu. Güçlü adam ihtiyacından fazla balık yakaladığında bunları yaşlı adama verir, karşılığında da et alırdı.

Derler ki çıktığı avlardan asla eli boş dönmeyen o güçlü adam, zamanla sessizleşip tek kelime etmez hale geldi. Şüphesiz bunun nedeni, hiç çocuğunun olmamasıydı.

Yaşlı adam aslında bir büyücüydü. Günün birinde güçlü adam yanına gelip dedi ki:

“Yarın karım sahile inip senin balık tuttuğun tarafa gelince yanına git. Bunun karşılığında her günkü avımdan sana pay vereceğim.”

Güçlü adam, karısının dünyaya bir çocuk getirmesini çok istiyor ama bir türlü bu arzusuna kavuşamıyordu. İşte bu yüzden yaşlı adamdan yardım istemişti.

Yaşlı adam, kendisine söylenen bu sözleri unutmamıştı.

Öte yandan güçlü adam, karısına şöyle demişti:

“Yarın, ihtiyar adam balık tutmaya çıktığında güzelce giyinip sahile in, onun yakınına git.”

Kadın, kocasının dediğini yaptı. Sabah olduğunda, ihtiyar adamın dışarı çıkmasını bekledi. Adam yola çıkınca kadın da en güzel kıyafetlerini giyip sahile kadar peşinden gitti. Yanına yaklaştığında ihtiyar adam her zamanki gibi balık tutmaktaydı. Bunun üzerine kadın orada hevesle beklemeye koyulup gözlerini adama dikti. Adam ise bir kadına, bir denize bakıyordu. Bu, bir süre böylece devam etti. Kadın boş yere

oracıkta dikilip adama baktı durdu. İhtiyar, bir türlü kadının yanına gelmiyordu. Kadın sonunda vazgeçip eve döndü. Eve girer girmez kocası kayığına atlayıp ihtiyar adamın yanına gitti ve sordu:

“Bugün karımın yanına gittin mi?”

Yaşlı adam cevap verdi:

“Hayır.”

Güçlü adam bir kez daha isteğini tekrarladı:

“O halde yarın mutlaka karımın yanına git.”

İhtiyar adam evine döndüğünde güçlü adamın sözleri hâlâ aklındaydı. Akşam olunca güçlü adam karısına da aynı şeyi söyleyip ihtiyarın yanına gitmesi gerektiğini tekrarladı.

Uyuyup uyandılar. Güçlü adam âdeti olduğu üzere ava çıktı. Karısı ise yaşlı adamın dışarı çıkmasını bekledi. İhtiyar gözüdür gözükmeyen en güzel giysilerini giyip peşinden gitti. Kadın sahile yaklaştığında adam her gün olduğu gibi kayığında oturmuş balık tutmaktaydı. İhtiyar adam, başını çevirip kadına bakınca önceki günden çok daha güzel giyinmiş olduğunu gördü. Kadına karşı büyük bir arzu duydu. Sonra yanına doğru kürek çekmeye karar verdi. Karaya varınca kayığından indi ve bu defa kadının yanına gitti.

Sonra yeniden kayığına binip kürek çekmeye başladı. Ne var ki o gün hiç balık tutamadı.

Aynı gün, güçlü adam kayığıyla yaşlı adamın yanına gelip sordu:

“Yine sözünü tutmayıp karımın yanına gitmedin mi yoksa?”

Bu sözleri işiten ihtiyar adam başını çevirip şöyle dedi:

“Bugün karının yanındaydım.”

Güçlü adam bunu duyunca yakaladığı foklardan birini

getirip yaşlı adama verdi:

“Al bunu, senindir.”

İşte o zamandan sonra güçlü adam, ihtiyara hep bu şekilde avından pay verdi. İhtiyar, o gün adamın verdiği koca fok balığını sürükleyerek eve geldi.

Diğer yandan, güçlü adam da evine dönmüştü. Karısına dedi ki:

“Yarın kayığımıyla yola çıkacağım ama fok balığı avlamak için değil. Bu yüzden güneş batarken yolumu dikkatlice gözle.”

Ertesi gün kayığına binip gitti. Güneş batıya çekilince karısı sık sık dışarı çıkıp baktı. Sonunda kocasının geldiğini gördü. Güçlü adam hızla karaya yaklaşıyordu.

Karısı, adamın karaya çıkacağı yere gidip sırtını denize vererek oturmuştu. Adam av sırasında giydiği kürkünün kayığın askısından çıkarıp elini kayığın arkasına koydu. Buradan çıkardığı deniz yılanıyla karısının sırtına vurdu. Kadının canı çok yanmıştı, üstelik üşümeye de başlamıştı. Bu yüzden ayağa kalkıp eve döndü. Akşam kocası tek kelime etmedi. Uyuyup uyandılar. Sonra ihtiyar adam yanlarına geldi. Adama dedi ki:

“Geriye sadece iskeleti kalmış bir karabatak leşi bulman gerek, çünkü karın gebedir.”

Güçlü adam, kuşu bulmak için hevesle dışarı çıktı.

Âdeti olduğu üzere güneye doğru kürek çekerken küçük kuş kayalıklarını aramaya koyuldu. Kayalıklardan birinin dibinde görmeyi istediği o manzarayla karşılaştı: Sadece iskeleti kalmış bir karabatak ölüsü. Açık şekilde görülüyordu. Fakat ne yukarıdan ne aşağıdan ne de yan taraflardan buraya erişmek mümkün değildi. Yine de adam denemekte kararlıydı. Av ipini kayığın çapraz kayışlarına sıkıca bağlayıp elini kayalığın biraz yukarısındaki küçük yarığa soktu.

Sonra elleriyle tutunarak oraya tırmanmaya çalıştı. Sonunda iskeleti almıştı. Aynı yoldan geri dönüp kayığına bindi ve kuzeye doğru kürek çekerek evine döndü. Daha karaya yeni varmıştı ki ihtiyar adam yanına gelip iskeleti kayıktan aldı. Şaşkınlık içindeki yaşlı adam iskeleti alıp sakladı. Sonra şöyle dedi:

“Şimdi de hiç gün yüzü görmemiş yumuşak bir taş bulmalısın. Lamba yapılacak türden bir taş.”

Güçlü adam, böyle bir taş aramak için yola çıktı.

Arayışı devam ederken hiç güneş görmeyen bir kayalığa geldi. Burada aradığı türden, lamba yapmaya uygun, güzel bir taş buldu ve evine getirdi. Yaşlı adam taşı alıp sakladı.

Birkaç gün geçtikten sonra güçlü adamın karısının doğum sancısı başladı. İhtiyar adam, bu defa yanında kendi karısıyla güçlü adamın evine gitti. Güçlü adamın karısı bir erkek çocuk dünyaya getirdi. Bunun üzerine adam, ihtiyara şöyle dedi:

“Bu senin çocuğundur. Ona ölmüş birinin adını ver.”

“Kuzeyde, Amerdloq'ta açlıktan ölmüş o kişinin adını alsın.”

Yaşlı adam sözlerine devam etti:

“Adı Qujâvârssuk olsun*!”

Böylece ihtiyar adam, bebeğin adını koymuş oldu.

Qujâvârssuk büyüyüp yetişince, güçlü adam ihtiyara dedi ki:

“Ona bir kayık yap.”

Yaşlı adam, hemen işe koyulup bir kayık yaptı. Çocuğu bindirdikten sonra kayığı denemek için suya indirdi ama tamamen elinden bırakmadı. Bu esnada küçük bir fok balığı çıktı sudan, ardından başka fok balıkları da geldi. Fok

* Geleneğe göre, adı verilen kişinin özelliklerinin çocuğa geçtiğine inanılmaktaydı.

balıklarının etrafında toplanması, Qujâvârssuk'un güçlü bir adam, gerçek bir şef olacağına işaretti. Onu sudan çıkarınca, balıklar hemen dağılıverdi.

Sonra yaşlı adam, av eşyaları yapmaya başladı. Av için gerekli ne varsa hepsini tamamladı. Delikanlının artık ava çıkacak yaşa geldiğini düşünüyordu. Bu yüzden güçlü adama şöyle dedi:

“Haydi, delikanlıyla birlikte kürek çek. Artık fok balığı avlamayı öğrenmeli.”

Bunun üzerine güçlü adam, oğlunu yanına alarak kürek çekmeye başladı. Suyun dibini göremeyecek kadar ilerlediklerinde dedi ki:

“Zıpkının ucunu ipiyle beraber tutup sapına tak.”

Avlanmak için her şey hazırды. Biraz daha ilerleyince bir siyah fok balığı sürüsüyle karşılaştılar.

Güçlü adam, delikanlıya dedi ki:

“Şimdi balıklara doğru kürek çek.”

Bunun üzerine delikanlı doğruca balıkların yanına gitti. Zıpkınıını kaldırıp attı. Her gün aynı şeyi tekrarladı. Bu sayede ava her çıkışında bir fok yakaladı.

Güneyde kışı geçirmekte olan insanlar kıtlık yaşıyordu. İşte bu zor dönemde avdan eli boş dönmeyen güçlü Qujâvârssuk'un ününü işitmişlerdi. Sonra delikanlının karaya çıktığı yere gittiler. Bu gelenlerin arasında Tugto adlı bir adamla karısı da vardı. Karı koca aslında kuvvetli iki büyücüydü. Kadın ve kocası orada bir sebepten kavga etti. Kadın tek başına tepelerde yaşamak için kaçıp gitti. Adam, karısını bir türlü geri getiremiyordu zira onun kadar iyi bir büyücü değildi. Ziyarete gelen diğer herkes gittiği halde büyücü adam mecburen orada kalmıştı.

Günün birinde Ikerssuaq'ta fok avlarken, ağzında kır-

mızı bir balıkla sudan çıkan siyah bir fok balığı gördü. Fok balığının tekrar suya daldığı yerdeki kayalıklara yöneldi. Ardından kayığından indiğinde, burada gördüğü kuş tüylerini toplayıp tomar halinde bağladı.

Tugto heybetli bir adamdı ama o kadar çok tüy toplamıştı ki bunları sırtında taşımakta zorlanıyordu. Suyun derinliğine bakarak yeteri kadar kanat topladığına karar verdi.

Nihayet buz tabakası iyice sağlamlaşınca balık avlamaya gitmek için eşyalarını hazırladı. Bir sabah uyandıktan sonra dolaşmaya çıktı. Bir göl kenarına vardı. Sonra buz tutmuş göl üzerinde yürüyüp tekrar karaya ulaştı. Böylelikle balık tutacağı yere gelmiş oldu. Hava epey aydınlanınca buza çıkıp büyük bir delik açtı. Tam da yükünü iple bağladığı sırada güneş tepeye çıktı. İyice kendini gösteren güneş, gökyüzü boyunca ilerledi. Bu esnada Tugto, oltasını salmaktaydı. Bağladığı yük suyun dibine ulaştığında gün yarılanmıştı. Sonra ipi biraz çekti ve ucunda bir şey olduğunu fark etti. İyice çekince, bunun bir deniz levreği olduğunu gördü. Levreği öldürdü ama akşama kalmak istemediği için oltasını ikinci bir defa salmadı. Balığın çenesinin altına bir delik açıp ip geçirdi, böylece balığı daha kolay taşıyabilecekti. Balık çok uzundu. Öyle ki taşımak için başına koyduğunda balığın kuyruğu, adamın topuğuna değiyordu.

Bu şekilde yürüyüp karaya geldi. Sabah üzerinde yürüdüğü büyük göle çıktı tekrar. Fakat yolun yarısını gitmişti ki buz çatırdayıp ses çıkarmaya başladı. Sanki ses arkasından geliyor gibiydi.

Oradan kaçmaya çalıştı ama koşarken birden bayılıp düşüverdi. Uzun bir süre öylece yattı. Tekrar uyandığında yerde uzanmış haldeydi. Biraz düşününce hatırladı: “Ah, ben bir şeyden kaçıyordum!” Sonra hemen ayağa kalkıp arkasına döndü ama buzun hiçbir tarafında oyuk göremedi. Yine de eskisinden daha büyük bir büyücüye dönüştüğünü hisse-

debiliyordu.

İlerlemeye devam etti. Sonra küçük bir tepelikten geçmeye karar verdi. Önündeki yol açılınca burada heybetli bir canavarın bulunduğunu anladı.

İnsanların çok eski zamanlarda gördüğü canavarlardan-
dı bu, her yanı kuş derisiyle kaplıydı. Üstelik öyle büyüktü
ki canlı olduğunu gösteren tek bir hareketi dahi fark edile-
miyordu. Tugto korkmuştu, canavarı daha fazla görmemek
için geri döndü. Sonra oradan ayrılarak başka bir yere geldi.
Burada aynı canavardan bir tane daha vardı. Onu göremesin
diye hemen kaçmaya başladıysa da böyle bir canavarın deri-
sini parçalara ayırabilen bir büyücünün, yok olma becerisini
kazanacağını hatırladı.

Kayığındaki bir adamı korkutup öldüren Tupilak.

Düşünceleri bu amaç üzerinde yoğunlaştı. Sonunda
başındaki yükünü atıp canavarla güreşmeye koyuldu. Çok
geçmeden canavarın derisini yırtıp parçalamaya başladı. Bu
deri üzerindeki et, bir başparmak kadardı. Sonra canavar-

dan uzaklaşıp avlamış olduğu balığı tekrar başına yerleştirdi ve yoluna devam etti. Evine dönerken büyük bir büyücü olduğunu bir kez daha hissetti. O civardaki bütün köylerdeki kapı aralıklarının kapandığını görebiliyordu.

Evine geldiğinde ağzından şu kelimeler döküldü:

“İnsanlar gelip işitsinler.”

Ardından bir sürü insan geldi eve. Tugto, ruhları çağır-maya koyuldu. Ruh çağırma esnasında kendi ruhu yükselip karısının yanına doğru uçtu. Kocasının ruhu tepesinde dön-düğü sırada kadın, oturmuş dikiş dikmekteydi. Ardından Tugto çatıdan geçti. Karısı yerden kaçmaya çalıştığında, Tu-gto da aynısını yaparak karısına yetiştirdi. Bu koşturmacanın ardından kadın, kocasıyla eve dönmeye pek hevesliydi. Tug-to karısını eve götürdü. İkisi birlikte uzun bir ömür sürdüler.

Bir kış mevsimi her yer don tutmuştu. Hava buz kesmiş ve deniz de donmuştu. Buz üzerinde küçük bir delikten baş-ka bir şey yoktu. Qujâvârssuk, her gün işte bu deliğe kayığını götürüp balık tutmak zorundaydı. Âdeti olduğu üzere her gün iki fok balığı tutuyordu.

Sonra güney yönünden yoksul insanlar buzu aşmış geldiler; kıtlık zamanlarında bu sık sık olurdu. Qujâvârssuk’un yakaladığı balıklardan istiyorlardı. Bunlar arasında delikanlının akrabası olan ve Qujâvârssuk ile ailesini ziyarete gelen iki ihtiyar adam da vardı. Qujâvârssuk’un annesi misafirlere şöyle demişti:

“İyi ki geldiniz ama ben henüz bir şey hazırlayamadım. Gerçi dünden kalan bir şeyler var. İstediginizi yiyin, ben de bir şeyler pişireyim.” Bu sözlerin ardından misafirlerinin önüne bir siyah fok balığının böbreğini koydu. Balığın yağı üzerinden damlıyordu. Yaşlı adamlardan biri önündekileri yemeye koyulmuştu bile, eti yağa batırarak iştahla yiyordu. Fakat öteki çok az yedikten sonra durmuştu.

Sonra Qujâvârssuk her zaman olduğu gibi iki fok balığı

avlayıp eve döndü ve annesine şöyle dedi:

“Balıkların göğsünü çıkarıp hemen kaynat.”

Göğüs kısmı, balığın en iyi parçasıydı. Kadın hemen eti kaynattı, sonra da tabağa koyup misafirlere getirdi.

“Buyurun, yiyin.”

Biri hemen yemeye başladı ama öteki, balığın omzundan bir parça alıp bekledi. Bunu gören Qujâvârssuk, “Balığı yanlış yerden yemeye başlamamalısın,” dedi. Sonra devam etti:

“Böyle yersen, bir daha fok yakalayamam.”

Fakat bu emir, ihtiyar adamı çok öfkelenlendirmişti.

Ertesi sabah yine güneye doğru yola çıktıklarında Qujâvârssuk’un annesi yaşlı adamlara taşıyamayacakları kadar çok et verdi. Buzun üzerinden yürüyerek güneydeki evlerine gittiler ama henüz yolun başında durmak zorunda kaldılar. Zira yükleri çok ağırdı. Biraz dinlendikten sonra yola devam ettiler. Köylerine yaklaştıklarında biri diğerine şöyle dedi:

“Senin de aklını kurcalayan bir şeyler yok mu? Ben Qujâvârssuk’a çok kızgınım. Dün, evlerine gittiğimizde bize birazcık böbrek ikram ettiler. Oysa ben böbreği hiç sevmem!”

“Hımm,” dedi diğeri. “Bence çok güzeldi. Tam dişime göre, yumuşacık etti.”

Bu sözler üzerine diğeri tekrar konuştu:

“Öfkem iyice kudurdu. Şu sefil Qujâvârssuk için bir Tuplak yapacağım.”

Fakat diğeri sordu:

“Ne diye böyle bir şey yapacaksın? Baksana, bize öyle çok et hediye ettiler ki yükümüzü başımızda zor taşıyoruz.”

Fakat yaşlı adam ne kadar dil döküp onu ikna etmeye

çalışsa da yol arkadaşı kararından dönmeyecekti.

Soğuk şiddetini artırdıkça Qujâvârssuk'un kayığıyla gidip balık tuttuğu o delik iyice küçüldü. Bir gün yine oraya gitmişti. Kayığın ancak sığabileceği kadar bir yer vardı. Sudan bir fok balığı çıkacak olsa, muhakkak kayığa çarpacaktı. Yine de kayığına bindi. Zıpkınını ayarlarken aşağıdan bir siyah fok balığının geldiğini gördü. Ama balık, hem buza hem de kayığa çarpacağını anlayınca yüzeye çıkmadan tekrar aşağı indi. Bunun üzerine Qujâvârssuk karaya çıkıp evine döndü. Avcılıkla uğraştığı bunca zamandan sonra ilk kez eve eli boş dönüyordu.

Eve gelince lambanın arkasındaki yatağına oturdu. Ayaklarını yere sarkıttı. Canı öyle sıkkındı ki yemek bile yemedi. Hava iyice kararınca annesine dedi ki:

“Tugto ve karısına biraz et götür. Sonra sihir yaparak buzu eritmelerini iste.”

Annesi dışarı çıkıp siyah bir fok balığının etini tam ortadan kesti. Balığın yarısını yağıyla beraber Tugto ile karısına götürdü. Kadın evin girişine geldi ancak her yer karla kaplıydı, bir tilki yuvasına benziyordu burası. Önce elindekini eşige bıraktı. Tugto ve karısı, ziyaretçiden önce işte bu yarım fok balığı ile yağ görmüştü. Kadın içeri girince dedi ki:

“İkinizden biri, sihirle buzu eritebilir mi diye sormaya geldim.”

Bu sözleri işiten Tugto karısına döndü:

“Bu kıtlık zamanında bize verilen eti geri çevirmek olmaz. Sihir kullanarak buzu eritmelisin.”

Kadın, kocasının dediğini yapmaya koyuldu. Qujâvârssuk'un annesine ise şöyle dedi:

“Gücü yeten herkese buraya gelip dinlemesini söyle!”

Bunun üzerine kadın hevesle evine doğru yola çıktı, her-

kese gelip sihre şahit olmalarını söyledi. İnsanlar toplanınca Tugto'nun karısı lambayı söndürüp yardımcı ruhları çağır-maya başladı. Sonra birden şöyle dedi:

“Batıda iki alev gözüktü!”

Kadın şimdi geçitte dikiliyordu. Ruhlar kadının yanına geldi. Bunlar bir ayı ile morstu*. Ayı, kadını yatağın altına üfledi ama sonra nefesini içine çekerek onu yatağın altından çıkarıp kapı eşiğine bıraktı. Bu böylece uzun bir süre devam etti. Artık dışarı çıkmaya hazırdı. Dinleyenlere dedi ki:

“Bu gece boyunca kimse esneyip gözünü kırpamaz.” Ar-dından dışarı çıktı.

Kadın dışarı çıkar çıkmaz ayı onu dişlerinin arasına alıp buzun üzerine fırlattı. Kadın tam buzun üzerine düşmüştü ki mors, uzun azı dişlerini kadına saplayıp onu karşı tarafa fırlattı. Fakat ayı, ardından koşturarak havada uçan kadının altında durdu. Kadın buzun üzerine her düştüğünde mors yine dişlerini kadına batırıyordu. Kadın öyle hızlı bir şekil-de ilerliyordu ki sanki en dıştaki adalar birden denizin dibi-ne gitmiş gibiydi. Şimdi neredeyse gözden kaybolmuşlardı. Yeniden karayı görene dek mors ve ayı, kadının peşinden ayrılmamışlardı. Sonra kadın tekrar karaya çıkmayı başardı.

Nihayet kayalıkları görebilmişti. Ama sanki üzerlerini bulutlar sarmıştı. Sonunda rüzgâr azaldı ve buz bir anda kırılmaya başladı. Kadın dört bir yanına bakınca bir buzdağı-nı fark etti. Buraya doğru sürüklendi. Ayağını basar basmaz buzdağı paramparça oldu. Artık kurtulmasının yolu kalma-mıştı. Ama tam o anda yanındaki birinin şöyle dediğini işitti:

“Gel, kayığımla götüreyim seni.” Kadın etrafına bakınca daracak bir kayık gördü. Adam ikinci kez konuştu:

“Gel haydi, kayığımla götüreyim seni. Yoksa Qujâvârs-

* Morsgillerden, Kuzey Atlantik'te yaşayan, 4 metre uzunluğunda, deri-si, dişi ve yağı için avlanan memeli bir hayvan. (ç.n.)

suk'un sana verdiği güzel yiyecekleri asla tadamazsın."

Deniz çok dalgalıydı ama kadın yine de adamın teklifini kabul edecekti. Yükselen bir dalga yardımıyla kayığa atlayıverdi. Fakat kadın binince kayık neredeyse devrilecekti. Sonra kayığın diğer tarafına gitmeye çalıştığında da aynı şey oldu. Adam şöyle dedi:

"Kayığın ortasına geçip düzgünce dur."

Kadın, kendisine söyleneni yaptı. Adamsa kürek çekmeye çalışıyordu zira denizin coşkun haline rağmen kadını oradan götürmek niyetindeydi. Sonra yavaş yavaş kürek çekmeye başladı. Biraz ilerleyince karayı gördü ama yaklaşınca kıyıya çıkabilecekleri hiçbir yer olmadığını fark etti. Dalgalara kapıldıkları sırada adam, "Kıyıya atlamaya çalış," dedi.

Bu sözün üzerine kadın hemen kıyıya atladı. Artık karaya çıkmıştı, etrafına bakınca kayığın büyük bir dalgayla beraber gözden kaybolduğunu gördü. Başını çevirip gitti. Yürürken şiddetli bir susuzluk hissetti. Karların içinden suların sızdığı bir yere vardı. Tam yere kapanıp sudan içeceği sırada bir ses şöyle dedi:

"O sudan içme. Eğer içersen, Qujâvârssuk'un verdiği o güzel yiyecekleri tadamazsın."

Bu sözler üzerine yoluna devam etti. Az sonra bir eve geldi. Evin tepesinde kocaman bir köpek yatıyordu. Yanından geçerken köpek onu ısırarak gibi bakıyordu. Fakat sonunda kadın, hayvanın yanından geçmeyi başardı.

Evin girişinde büyük bir nehir akıyordu. Kadının adım atabileceği tek yer, bıçak sırtı kadar dardı. Giriş ise öyle genişti ki duvarlara tutunamıyordu.

Küçük parmaklarını kanat gibi kullanarak dikkatlice ilerledi. Ancak iç kapıya geldiğinde basamak öyle yüksekti ki çıkması epey zaman aldı. Evin içinde yatağına yüzüstü yatmış yaşlı bir kadın gördü. İçeri girer girmez, yaşlı kadın tarafın-

dan hakaretlere uğradı. Bu kötü sözlerle cevap vermek istediğinde yaşlı kadın yatağından fırlayıp ona saldırdı. İki kadın şiddetli bir kavgaya tutuştu. Dövüşleri uzun bir süre devam etti. Sonra yaşlı kadın yoruldu. Öyle ki yerinden kalkmaya dermanı kalmamıştı. Tugto'nun karısı, ihtiyar kadının saçlarını açtığını gördü. Çok kirliydi saçları. Bunun üzerine ihtiyar kadını bir güzel temizledi. Ardından saçlarını topuz yaptı. O sıralarda hiç konuşmayan yaşlı kadın birden dedi ki:

“Sen çok tatlı bir kadınsın. Buralara kadar geldin. Bana yardım ettin. Uzun zamandır, hatta Sârdloq'lu Atakana gelip beni yıkadığından beri böyle güzelce temizlenmemiştim. Ama bu iyiliğine karşılık sana verebileceğim hiçbir şeyim yok. Şu lambayı kaldırır.”

Tugto'nun karısı lambayı kaldırıncan kanat çırpışına benzer bir ses duyuldu. Başını çevirip bakınca evin girişinden içeri giren kuşları gördü. Kuşların içeri uçması uzun bir süre aldı. Ama sonra kadın dedi ki:

“Bu kadarı yeter.” Sonra Tugto'nun karısı lambayı yerine koydu. Bunun üzerine yaşlı kadın şöyle dedi:

“Biraz da diğer tarafa tutsana.”

Kadın lambayı öteki tarafa doğru tuttu. Bu defa, uzun saçlı birkaç adam girişe doğru koşuyordu. Yakından bakınca bunların siyah fok sürüsü olduğunu gördü. Bu şekilde pek çok fok balığı gelince yaşlı kadın yine konuştu:

“Bu kadarı yeter.” Tugto'nun karısı lambayı yine yerine koydu. Bunun üzerine yaşlı kadın ona doğru bakıp dedi ki:

“Evine gidince onlara de ki artık pis testilerini boşaltırken denize bakmasınlar. Çünkü böyle yaptıkları zaman, bütün o sular benim üzerime boşalıyor.”

Kadın nihayet tekrar dışarı çıktığında girişteki kocaman köpek, ona arkadaşça kuyruk sallıyordu.

Tugto'nun karısı eve vardığında gece olmuştu. İçeride kimsenin gözüne uyku girmemişti. Lambayı yaktı, yüzü korkunç sıyrıklarla doluydu. Onlara şöyle dedi:

“Buzun hemen kırılacağını sanmayın. Yaralarım iyileşmeden buz kalkmayacak.”

Uzun bir süre sonra kadının yaraları iyileşmeye başladı. Bazen pencereden alaylı bir ses duyuluyordu:

“Bir gün şu buzlar dağılıp suya akacak değil mi? Öyle olacak demiştin ya hani!”

Ama sonunda kadının yaraları iyileşti. Bir gün güneyden siyah bir bulut yükseldi. Akşam olunca, rüzgârın gürültüsü iyice arttı. Fırtına sabaha kadar devam etti. Etraf aydınlanıp insanlar dışarı çıktığında deniz sakin ve masmaviydi. Suyun üzerinde kuşlar uçuşuyordu ve her yerde siyah foklar vardı. Kayıklar hemen hazırlandı. Herkes kayıklara binmek üzereyken Tugto'nun karısı dedi ki:

“Henüz av zamanı değil. Beş gün geçmeden kimse fok avlayamaz.”

Fakat daha beş gün geçmeden delikanlılardan biri ava çıktı. Çok uğraştı ama hiçbir şey yakalayamadı. Beş gün geçince büyücü kadın dedi ki:

“Artık ava çıkabilirsiniz.”

Artık erkekler avlanmak için denize çıkabilecekti. İyi-ce güçten düşene kadar kürek çektiler. Bu adamların hepsi yakaladıkları her şeyi Tugto'nun evine bırakmak zorunda kalmıştı. İkinci ava kadar kendileri için et ayırmalarına izin yoktu.

Ertesi gün fok balığı avına çıktılar. Zıpkınla bir sürü balık avladılar ama bunlar da Tugto ve karısına verildi. Sonraki ava kadar balıklardan da kendilerine pay alamayacaklardı.

Artık buz ortadan kalkınca daha önce sözünü ettiğimiz

yaşlı adam, yaptığı Tupilak'ı canlandırıp ona şöyle emir verdi:

“Şimdi dışarı çık ve Qujâvârssuk'u yiyip bitir.”

Tupilak, peşinden kürek çekmeye koyuldu ama Qujâvârssuk çoktan kıyıya ulaşmış, kayığını karaya taşımak üzereydi. O gün yine iki fok balığı yakalamıştı. Tupilak'ın korkusu yoktu fakat ertesi gün erkenden çıkıp onu yemesi daha kolay olacaktı. Bu yüzden daha şafak sökmeden genç adamın evinin önünde beklemeye başladı. Qujâvârssuk uyandı, yatağından kalkıp kayığına gitti ve ava hazırlanmaya başladı. Uzun kürkünü giyip aşağı indikten sonra kayığını suya bıraktı. Bir bacağına kaldırarak kayığa bindi. Tupilak bunu görmüştü. Fakat ikinci bacağına kaldırıp kayığa binen genç adam aniden gözden kaybolmuştu. Tupilak, bütün gün onu aradı durdu ama nafile. Sonunda karaya doğru yüzmeye başladı ancak Qujâvârssuk çoktan eve varmış, kayığını kıyıya çekmişti bile. Her zamanki gibi iki fok avlamıştı. Tupilak ise oracıkta genç adama bakakalmıştı.

Akşam olunca Qujâvârssuk dinlenmeye gitti. Uyudu uyandı, sonra kalkıp dışarı çıkmak için hazırlandı. Bu sırada Tupilak, genç adamın suya açılacağı ânı beklemekteydi. Fakat Qujâvârssuk av kürkünü giyip kürek çekmeye hazırlanırken Tupilak şöyle düşündü:

“Bakalım yine ortadan kaybolacak mı?”

Tam kayığına binerken Qujâvârssuk yine gözden kayboldu. O günün sonunda Qujâvârssuk, âdeti olduğu üzere iki fok balığı yakalayıp eve geldi.

Bu arada Tupilak fena halde acıkmıştı. Ne var ki bir tupilak yalnızca insan yiyebilir. Bu yüzden canavar içinden şunu geçirdi:

“Bir dahaki sefere karaya çıkıp yiyeceğim onu.”

Sonra karaya doğru yüzdü. Kıyı düz olduğu için hızlıca hareket edebiliyordu. Hemen karaya çıktı. Ama başını yere vurmuştu. Acısı, kemiklerine vuruyordu. Etrafına bakınca

sahilin dik bir kayalığa dönüştüğünü gördü. Kayalığın tepesinde ise Qujâvârssuk duruyordu. Canavar bir kez daha karaya yüzmeye çalıştı fakat bu defa canı daha çok yandı. Şaşkına dönmüş bir halde boş yere Qujâvârssuk'un evini aradı durdu. Zira ortalıkta ev falan yoktu. Hâlâ oracıkta yatmış yukarı bakarken kocaman bir kayanın üzerine doğru yuvarlanmakta olduğunu gördü. Suya dalmayı denedi ama kaya vücuduna isabet ederek bir kaburgasını kırmıştı. Sonra başını sudan çıkarıp karaya doğru bakınca Qujâvârssuk'u ve evini açık bir şekilde gördü.

Bunun üzerine Tupilak şöyle düşündü:

“Başka bir yol denemeliyim. Belki de yeraltından gitmem daha iyi olacaktır.”

Yeraltından gitmeyi denediğinde işi çok kolaylaşmıştı. Geriye bir tek evin altından yukarı çıkması kalmıştı. Fakat evin zemini çok sertti, içinden geçmesi zordu. Bu yüzden, evin arkasından geçmeyi denedi. Burada zemin yumuşaktı. Yukarı çıkıp girişe gitti. Burada büyük bir siyah kuş vardı, tünediği yerde bir şeyler yiyordu. Tupilak şöyle düşündü:

“Ne şanslı hayvan, oturup yemek yiyebiliyor.”

Sonra evin arka tarafındaki duvarları aşmaya çalıştı. Bunu yaparken çimenlere tutunarak ilerliyordu. Fakat oraya vardığında kuşun yediğinden başka yiyecek olmadığını gördü. Kuşun hiç aldırmadığını görünce biraz daha yaklaştı. Ama kuş birden başını kaldırıp canavarın yüzgecini ısırды. Tupilak'ın çok canı yanmıştı, öyle ki suya atlayana kadar acıdan kıvrınarak çırpındı durdu.

Bütün bu olaylar yüzünden öyle öfkeyle dolmuştu ki hemen onu yapmış olan adamın yanına yüzdü. Niyeti, onu yiyip bitirmektir. Oraya vardığında adamın yüzünü güneşe çevirip kayığında oturmakta olduğunu gördü. Tupilak'a söylediği sözleri tekrarlıyordu kendi kendine. Tupilak, uzun

süre orada adamın kayığının altında bekleyip onu izledi, sonra aklından şunlar geçti:

“Madem bu kadar üzülecektim, beni ne diye yaptı?”

Sonra su yüzeyine çıkıp kayığa saldırdı. Adamı parçalayıp yedi. Suyun rengi adamın kanıyla kızıla boyanmıştı. Böylece karnını doyurduktan sonra Tupilak kendini çok iyi ve güçlü hissetmeye başlamıştı, neşesi de yerine gelmişti. Sonunda şöyle düşünmeye başladı:

“Şüphesiz diğer tupilaklar, beni yapan adamı öldürmüş olmamı utanç verici bulacaklar.”

Bu düşünce canını öyle sıkımişti ki açık denize doğru yüzdü ve bir daha da görünmedi. İnsanlar, utancından böyle yaptığını söylerler.

Günlerden bir gün biri Qujâvârssuk’a şöyle dedi:

“Amerdloq’ta açlıktan ölen bir adamın adı verildi sana.”

Amerdloq halkının kalkan balığından başka bir şey yakalayamadığı söylenir.

Qujâvârssuk, Amerdloq’a gidip yaşlı bir adamın yanında kaldı. Orada yaşadığı sırada yine her gün iki fok balığı yakalamaya devam etti. Amerdloq halkı onun yeteneğinden bahsediyordu:

“Ülkemizde hiç bu kadar çok siyah fok olmamıştı. Ne zaman ava çıksa iki fok balığı yakalıyor.”

Nihayet büyük avcılardan biri Qujâvârssuk’la beraber ava çıktı. Zıpkınlarını hazırladılar. Karadan biraz uzaklaşınca Qujâvârssuk durdu. Diğer avcı ondan biraz uzaklaşmıştı, başını çevirince Qujâvârssuk’un çoktan bir foka zıpkınını sapladığını gördü. Sonra onun yanına doğru kürek çekti ancak Qujâvârssuk balığı öldürmüştü bile. Bunun üzerine delikanlının yanından bir süre ayrıldı. Geri döndüğünde Qujâvârssuk bir fok daha yakalamıştı. Qujâvârssuk eve doğ-

ru kürek çekti. Diğer adam ise bütün gün denizde kaldı ama tek bir fok balığı dahi göremedi.

Qujâvârssuk böylece büyük bir avcı olmaya devam etti. Bir gün annesi artık evlenmesi gerektiğini söyledi. Bu söze bir karşılık vermediği için annesi Qujâvârssuk'la evlenecek bir kız aramaya başladı. Yalnız oğlunun evleneceği kızın obur olmamasını istiyordu, böylece Qujâvârssuk'un avladığı et israf olmayacaktı. Evlenmemiş kızların hepsini çağırdı. Bir gün pek güzel olmayan bir kız geldi. Kadın bu kızını çok beğenmişti çünkü kız, akıllıca yemek yiyordu. Bu nedenle, oğlunu onunla evlendirmeye karar verdi. Bir gün oğluna şöyle dedi:

“Bu kızla evleneceksin.”

Oğlu, âdeti olduğu üzere annesine itaat etti.

Qujâvârssuk evlendikten sonra Amerdloq'taki güçlü adam her gün pencereden sesleniyordu:

“Qujâvârssuk! Balınayı avlayıp mesane derisini hangimiz ele geçireceğiz, bakalım!”

Qujâvârssuk cevap vermeyince yaşlı adam konuşmaya katıldı: “Balinalar için sadece benekli deri kullanırız. Şimdi balinaların hepsi nehrin ağzında.”

Sonra dinlenmeye gittiler.

Qujâvârssuk uyudu, sonra kalkıp kuzeye doğru gitti. Biraz ilerleyip küçük bir haliç ağzına vardı. Etrafına bakınca nefes almak için sudan başını çıkarmış benekli bir fok balığı gördü. Balık yine suya girince genç adam onun olduğu tarafta doğru kürek çekti, zıpkının ucunu ve ipini taktı. Balık bir kez daha nefes almaya çıktığında hemen onun olduğu yere kürek çekip zıpkınıyla vurdu. Sonra avıyla birlikte var-akit kaybetmeden eve döndü.

Yaşlı adam deriyi hazırlayıp evin arkasına astı. Fakat

orada asılı duran deriden bir ses geliyordu. Oysa evde kimsecikler yoktu. Yaşlı adam bu işten hiç hoşlanmamıştı.

Sarqiserasak ile karşılaşmış avcılar. Sarqiserasak, yarım bir kayığa binip karşısına çıkan herkesi küreğiyle korkutan bir canavardır.

Kış mevsimi yaklaşınca yaşlı adam Qujâvârssuk'a şöyle dedi:

“Çok yakında balinalar sahile gelecek.”

Bir gece Qujâvârssuk evden çıktığında batı yönünden derin nefes sesleri geldiğini işitti. Sesler giderek yaklaşıyordu. Ömründe ilk defa böylesine yüksek sesle nefes alan birini duymuştu. Hemen içeri girip duyduklarını usulca karısına anlattı. Bunun üzerine uyuyor sandığı yaşlı adam seslendi:

“Sen ne anlatıyorsun orada?”

“Ağır nefes sesleri duydum ama ne olduğunu anlayamadım. Güneşin olduğu yerden gelmiyor bu sesler,” dedi Qujâvârssuk.

Yaşlı adam çizmelerini giyip dışarı çıktı. Sonra geri döndü:

“Bir balinanın nefesi bu.”

Sabah henüz gün ışımadan koşuşturma sesleri duyuldu. Sonra biri gelip pencereden seslendi:

“Qujâvârssuk! Balinaların nefesini ilk duyan bendim.”

Bunu söyleyen kişi, genç adamı geçmeye çalışan güçlü adamdı. Qujâvârssuk, âdeti olduğu üzere hiçbir şey söylemedi ama onun yerine yaşlı adam cevap verdi:

“Qujâvârssuk gece duydu sesi, henüz gün ağarmamıştı.” Adamın gülüp gittiğini gördüler.

Güçlü adam balinanın yanına gitmek için çoktan umiakını* suya indirmişti. Sonra Qujâvârssuk da evinden çıktı. Qujâvârssuk kayığını suya indirdiğinde, öteki çoktan uzaklaşmıştı. Bu arada içi su dolduğundan dolayı Qujâvârssuk kayığı tekrar kıyıya çekip suyu boşalttı. O zaman birkaç kürekçi bulmak geldi aklına. Bulduğu adamlarla birlikte suya açıldı. Amerdloq’lu güçlü adamın çok ilerlemiş olduğunu görebiliyorlardı. Onun olduğu yere varmadan önce Qujâvârssuk kürekçilerine durmalarını söyleyip sessiz olmalarını istedi. Ne var ki kürekçiler ilerlemek istiyor, balinanın oraya kadar gelmiş olamayacağını düşünüyorlardı. Bunun üzerine Qujâvârssuk “Su yüzüne çıkınca balınayı göreceksiniz,” diye cevap verdi.

Umiak yeni durmuştu ki Qujâvârssuk’un tüm bedenini bir titreme aldı. Başını çevirince çok yakınında bir balina olduğunu gördü. Kürekçiler, balinanın yanına gitmek için yalvarıyorlardı. Fakat hayatında ilk kez böyle bir hayvan gören Qujâvârssuk “Şuna bir bakalım,” dedi.

Kürekçilerin sessiz kalması gerekiyordu. Amerdloq’lu güçlü adam balinanın nefesini işitince etrafına baktı ve hayvanın Qujâvârssuk’un yakınında kocaman bir kaya gibi uzanmış olduğunu gördü. Bulunduğu yerden Qujâvârssuk’a seslendi:

“Zıpkınla vur onu!”

Qujâvârssuk hiç cevap vermedi ama kürekçileri hayvanı yakalamaya eskisinden de hevesliydi. Balina yeterince nefes

* Umiak: Eskimoların kullandığı büyük kayak. Kayak diye bilinen küçük kayıklardan farklıdır. (ç.n.)

aldıktan sonra yine suya daldı. Qujâvârssuk'un kürekçileri artık harekete geçmek istiyordu. Zira hayvan tekrar sudan çıkmayabilirdi. Ama Qujâvârssuk kıpırdamıyordu.

Balina epeyce suyun altında kaldı. Tekrar yukarı çıktı-ğında daha da yaklaşıyordu. Qujâvârssuk uzunca bir süre hayvana baktı. Sonunda kürekçilerin sabrı taşmıştı. Balina bir kez daha suya dalacağı zaman Qujâvârssuk dedi ki:

“Şimdi yanına gidelim.”

Balinaya doğru kürek çekip hayvanı zıpkınladılar. Balina acı içinde çırpınıp suya batarken mesane derisini attı. Bekleneceği üzere bu deri de hemen suya batmıştı.

İleridekiler ona şöyle seslendiler:

“Bir balina vuruldu mu, daima denize açılır. Şimdi tekrar yukarı çıkacağı yere doğru kürek çekin.”

Fakat Qujâvârssuk cevap vermedi ve olduğu yerden ayrılmadı.

Üçüncü defa seslendiklerinde cevap verdi:

“Benim vurduğum hayvanlar her zaman daha da yakına gelir, evime doğru hareket ederler.”

Qujâvârssuk'un bu sözlerini işiten adamlar gülüp alay etmeye başladılar. Sonra kıyıya çarpan suların sesini işittiler. Balina, küçük bir balık gibi oracıkta yatmış son kez çırpınıyordu. Hemen hayvanın yanına giderek çekme halatını hazırladılar.

Güçlü adam onlara doğru kürek çekti. Oraya vardığında kimsenin etten yemediğini gördü. Şaşırmıştı:

“Yeni yakaladığımız balina öylece duruyor, neden hiçbiriniz yemiyorsunuz?”

Bu soruya Qujâvârssuk şöyle cevap verdi:

“İlk lokmayı annem alana kadar kimse bu etten yiyemez.”

Ne var ki güçlü adam balinadan yemeye çalıştı. Tam etten biraz almıştı ki ağzından köpükler fışkırdı. Hemen o lokmayı tükürdü çünkü ağzının içi mahvolmuştu. Yakaladıkları balınayı eve getirdiler. Qujâvârssuk'un annesi etten biraz yedikten sonra diğer herkes karnını doyurdu. Bu eti yedikten sonra kimsenin ağzında bir rahatsızlık oluşmadı. Fakat güçlü adamın uzun bir süre bir şey yemeden beklemesi gerekmişti çünkü ağzı hâlâ iyileşmemişti.

Amerdloq'lu adam uzun zaman balına yakalayamadı. Hatta, Qujâvârssuk bir balına daha yakalayana kadar beklemesi gerekmişti.

Qujâvârssuk, Amerdloq'ta kaldı. Sonra bahar gelince kendi memleketine döndü, orada yaşadı ve öldü.

İşte hepsi bu kadar.

Kúnigseq

Bir zamanlar Kúnigseq adında bir büyücü yaşırdı. Bir gün ona yardım eden ruhları çağırıp ölümler dünyasına geçmek üzereyken, yerin tuzlu suyla yıkanmasını emretti. Böylece yardımcı ruhları kaçırabilecek kötü kokular giderilmiş olacaktı.

Sonra ona yardım edecek ruhları çağırmaya koyuldu, bedenini hiç oynatmadan yeraltından geçecekti.

Sonunda yeraltına ulaştı. Yol üzerinde her yanı otla kaplı bir resife denk geldi. Çok kaygan olan bu resifi geçmek imkânsızdı. Bu yüzden Kúnigseq, yere uzanan yardımcı ruhun üzerine çıkarak burayı geçmeyi başardı.

İlerledi ve tüylerle kaplı büyük bir yamaca geldi. Derler ki ölümler dünyasında zemin düzdür, tepeler ise ufaktır. Bu dünyada güneş vardır ve gökyüzü de tıpkı bizim dünyamızdakine benzer.

Birden bir kişinin şöyle bağırdığını duydu: “Kúnigseq geliyor.”

Küçük bir nehrin kenarında tekir balığı arayan çocukları gördü.

İnsanların yaşadığı evlere varmadan önce çilek toplama-ya gitmiş olan annesiyle karşılaştı. Annesi onu öpmek istedi ancak Kúnigseq’in yardımcı ruhu kadını kenara iterek “Buraya sadece ziyaret amaçlı geldi,” dedi.

Sonra annesi biraz çilek verdi. Kúnigseq tam bunları yiyecekken ruh şöyle dedi:

“Bu çilekleri yersen, dünyaya geri dönemezsin.”

Bu olayın ardından uzun zaman önce ölmüş olan ağabe-

yini gördü. O zaman annesi dedi ki:

“Ne diye dünyaya geri dönmeyi istiyorsun ki? Ailen burada. Şu sahile bak, ne kadar çok kurutulmuş et olduğunu göreceksin. Burada bir sürü fok balığı yakalıyoruz. Yaşamak için güzel bir yer. Kar yok, deniz de çarşaf gibi.”

Gerçekten de deniz dümdüzdü, hiç esinti yoktu. Karaya doğru giden iki kayık vardı. Arada bir kuş oklarını atıyorlardı. Kahkahaları uzaklardan bile işitilmekteydi.

“Ölünce tekrar geleceğim,” dedi Kúnigseq.

Bazı kayıklar küçük bir adada bırakılmıştı. Bunlar suya açılmış ama bir daha geri dönememiş olan kişilerdi.

Ölümler dünyasındaki insanların Kúnigseq’e şöyle dediği söylenir:

“Dünyaya döndüğünde bize biraz buz gönderiver. Burada soğuk suya hasretiz.”

Bundan sonra Kúnigseq dünyaya geri döndü ama kısa süre sonra oğlu hastalanıp öldü. O zaman Kúnigseq’in yaşamaya hevesi kalmadı. Zaten ölümler dünyasının nasıl bir yer olduğunu da biliyordu. Bu yüzden kayığına atlayıp kürek çekmeye başladı ve bir martı yakaladı. Hemen sonra bir de kuzgun avladı. Bu ikisini mideye indirip öldü. Kúnigseq’i denize attılar.

Bir Ayıyı Evlat Edinen Kadın

Evvel zaman içinde, kıyıya çok yakın bir yerde yaşlı bir kadın yaşırdı. Tepelerdeki evlerde yaşayan kişiler ava çıktıklarında ona et ve balık yağı getirirlerdi.

Ava çıktıklarında bazen ayı yakaladıkları da olurdu. Bu yüzden sık sık ayı eti yerlerdi. Bir gün yine kocaman bir ayı avlamışlardı. Yaşlı kadın pay olarak aldığı ayı pırzolasını evine götürdü. Eve geldikten biraz sonra, ayıyı avlamış olan adamın karısı pencereye gelip şöyle dedi:

“Sevgili teyzeciğim, bir ayı yavrusu ister miydin?”

İhtiyar kadın gidip ayı yavrusunu aldı. Ateşi yakıp yavruyu karşısına oturttu, çünkü hayvancağız soğuktan donmak üzereydi. Sonra birden ayı yavrusunun biraz hareket etmeye başladığını gördü. İyice ısınsın diye uğraştı. Ardından yaşlı kadın biraz balık yağı ısıttı çünkü ayların balık yağı yediğini işitmişti. Bu yüzden ayı yavrusuna donyağı yedirip erittiği balık yağından içirerek hayvanı besledi. Yavru ayı geceleri, yaşlı kadının yanında uyuyordu.

Geceleri kadının yanında uyuyan ayı, büyük bir hızla büyüdü. Kadın onunla insan diliyle konuştuğça hayvan da onunla anlaşır olmuştu. Mesela, bakıcı annesinden yemek istediği zaman burnunu çekerdi.

Yaşlı kadının hiçbir eksiği yoktu artık. Yakında yaşayanlar, ayı için yemek getirip duruyordu. Bazen çocuklar ayı yavrusuyla oynamaya geliyordu. Bunun üzerine yaşlı kadın şöyle diyordu:

“Ayıcık, çocuklarla oynarken pençelerini kapa.”

Sabah olunca çocuklar pencereye gelip seslenirdi:

“Ayıcık, haydi çık dışarı da bizimle oyna. Birazdan oyu-

na başlıyoruz.”

Birlikte oynamaya çıktıklarında ayıcık, çocukların oyuncak zıpkınlarını un ufak ederdi. Yalnız, çocuklardan birini şakacıktan itirmek istediğinde daima pençelerini kapatırdı. Fakat sonunda ayıcık öyle büyüüp kuvvetlendi ki her oynamaya çıktıklarında çocukları ağlatıyordu. Çok büyüüp güçlendiği için artık yetişkinler onunla oynamaya başlamıştı. Bununla birlikte, komşuları yaşlı kadına yardım etmeye devam ediyor, böylece ayının daha da büyümesini sağlıyorlardı. Fakat bir zaman sonra ayının gücü öyle artmıştı ki yetişkin ve kuvvetli adamlar bile ayıyla oynamaya cesaret edemez olmuştu. Birbirlerine şöyle diyorlardı:

“Ava giderken onu da yanımıza alalım. Fok balığı bulmamıza yardım edebilir.”

Böylece bir gün şafak sökerken yaşlı kadının penceresine gelip seslendiler:

“Ayıcık, haydi gel de avımızdan pay al. Bizimle ava çık, ayıcık.”

Fakat ayı dışarı çıkmadan evvel burnunu çekmişti, bu acıktığını gösteriyordu. Yemek yedikten sonra adamlarla beraber dışarı çıktı.

Yol üzerinde adamlardan biri şöyle dedi:

“Ayıcık, rüzgâr yönünde yürü. Yoksa hayvanlar kokunu alıp korkar.”

Bir gün yine avlanmak üzere dışarı çıkmışlardı ve eve dönüyorlardı. Yol üzerinde yaşlı kadına uğradılar:

“Kuzeyli avcılar az daha öldürecekti ayıyı. Canını zor kurtardık. Bu yüzden, onu uzaktan tanımlarını sağlayacak bir işaret yapmalısın. Boynuna, ipten geniş bir yakalık örüp takabilirsin mesela.”

Böylece ayının yaşlı bakıcı annesi, ona bir işaret hazır-

ladı. İple ördüğü bir yakalıktı bu ve zıpkın ipi kadar genişti.

Bundan sonra ayı, her defasında fok balığı avlamayı başardı. En güçlü avcılardan bile kuvvetliydi. En berbat havalarda bile evde kalmıyor, ava çıkıyordu.

Yalnız sıradan bir ayı büyüklüğünde olduğu için öteki ayılarla karıştırılabilirdi. Diğer köylerdeki herkes bunu biliyordu. Bu yüzden bazen onu yakalayacak oluyorlar ancak yakalığını görünce serbest bırakıyorlardı.

Angmagssali'nin uzağındaki insanlar yakalanması yasak bu ayının haberini işitmişti. İçlerinden biri şöyle dedi:

“Eğer onu göreceğim olursam, hemen öldürürüm.”

Fakat diğerleri şöyle cevap verdiler:

“Sakin ha! Ayıyı öldürürsen bakıcı annesi yaşayamaz. Ayının yardımına ihtiyacı var. Karşına çıkacak olursa, sakın ona zarar verme. İşaretini görünce bırak gitsin.”

Bir gün ayı, her zamanki gibi avdan dönmüştü. İhtiyar annesi dedi ki:

“İnsanlarla karşılaştığında, sanki içlerinden biriymişsin gibi muamele et onlara. İlk önce onlar sana saldırmadıkça, sakın insanlara zarar verme.”

Bakıcı annesinin sözlerini işiten ayı, onun dediği gibi yaptı.

Böylece yaşlı bakıcı annesi, ayıyla yaşamaya devam etti. Ayı, yaz gelince avlanmak için denize gidiyor, kışın ise buzda avlanıyordu. Diğer avcılar artık onun tarzını öğrenmişti. Ayının avladıklarından onlar da pay alıyordu.

Fırtınalı bir günde ayı her zamanki gibi ava çıkmıştı. Akşama kadar da eve dönmemişti. Sonra burnunu çekip annesine acıktığını göstererek evin güney tarafında kendisine ayrılmış olan tahta sıraya atlayıverdi. O sırada yaşlı kadın

evden çıktı. Dışarıda ölü bir adamın cesediyle karşılaştı. Ayı, peşinden getirmişti bu adamı. Tekrar eve girmeyen ihtiyar kadın en yakındaki komşusuna gidip pencereden seslendi:

“Hepiniz evde misiniz?”

“Ne oldu?”

“Ayıcık eve ölü bir adam getirdi. Kim olduğunu bilmiyorum.”

Gün aydınlandığında dışarı çıktılar. Ayının getirdiği kişinin kuzeyli bir adam olduğunu gördüler. Ayrıca hızlı bir şekilde kaçmaya çalışırken öldüğünü fark etmişlerdi çünkü adam kürkünü kaybetmiş, altındaki pantolonuyla kalmıştı. Daha sonra adamın arkadaşlarının ayıyı direnmeye teşvik ettiğini duydular çünkü adam hayvanı rahat bırakmıyordu.

Bu olaydan uzun bir zaman sonra yaşlı bakıcı annesi ayıya şöyle dedi:

“Artık benimle kalmasan iyi olacak. Çünkü öldürecekler seni. Sana bir şey olursa, çok yazık olur. İyisi mi git buradan.”

Bu sözlerin ardından kadın acı acı ağladı. O sırada ayı da durmadan ağlamaya başladı. Annesinden ayrılacağı için işte böyle üzülmüştü.

Bu olayın ardından bakıcı annesi, sabah olur olmaz evden çıktı. Havaya baktı. Bir el büyüklüğünde dahi olsa bir bulut görünce hiçbir şey demedi.

Ama bir sabah yine dışarı çıktığında el kadar bir bulut dahi yoktu gökyüzünde. Bunun üzerine içeri girip şöyle dedi:

“Ayıcık, artık gitsen iyi olacak. Kendi akrabaların çok uzaklarda.”

Fakat ayı tam yola çıkmaya hazırlanmıştı ki bakıcı annesi, gözyaşları içinde ellerini yağa batırıp biraz ise buladı ve

veda ederken ayının bir yanına sürdü. Ancak öyle perişan haldeydi ki ne yaptığını göremiyordu. Ayı, burnunu çekip gitti. Yaşlı bakıcı anne o gün durmadan ağladı. Komşuları da ayı gittiği için yaslıydı.

Fakat insanların anlattığına göre kuzeyde, bir sürü ayının dışarı çıktığı zamanlarda bazen bir buzdağı kadar büyük bir ayı gözükürmüş. Vücudunun bir yanında siyah bir leke varmış.

İşte bu masal da burada bitti.

Karılarını Yiyen İmarasugssuaq

Derler ki büyük İmarasugssuaq, karılarını yemeyi âdet hâline getirmişti. Şişmanlasınlar diye somon balığından başka bir şey yedirmez, su bile içirmezdi. Bir keresinde yine aynı şekilde karısını yedikten sonra, pek çok ağabeyi olan bir kadınla evlendi. Kadının adı Misána idi. Evlendikten sonra kocası onu da diğerleri gibi şişmanlatmaya başladı.

Günün birinde kocası kayığıyla dışarı çıkmıştı. Kadın öyle şişmanlamıştı ki zar zor hareket edebiliyordu. Yine de oturduğu yerden aşağı yuvarlanmayı başardı, sürüne sürüne kapıya doğru gitti, kendini oracığa bırakıp içeri uçuşmuş kar tanelerini yalamaya koyuldu. Karları yaladı durdu ve sonunda kendini daha hafif hissetmeye başladı. Üstelik çok daha rahat hareket edebiliyordu. Bu şekilde dışarı çıkmayı başardı. O günden sonra kocası ne zaman kayığıyla uzaklara gitse, kadın karları yalamaya başladı.

Kocası her zamanki gibi kayığıyla yola çıktığında kadın pantolonuyla tuniğini aldı, içlerini gerçek bir insan gibi görünene kadar iyice doldurdu. Sonra şöyle dedi:

“Kocam gelip dışarı çıkmanı isteyince şöyle de: O kadar şişmanladım ki yerimden kımıldayamıyorum. Sonra içeri girip seni zıpkınlayınca sanki acı çekiyormuş gibi çığlık atmayı unutma.”

Bunları söyledikten sonra evin arkasında bir çukur kazmaya başladı. Yeterince kazdıktan sonra çukura girdi.

“Yakaladığım kuşları getir!”

Ama içi dolu bebek şöyle cevap verdi:

“Yerimden kımıldayamıyorum, o kadar çok şişmanladım ki.”

Bez bebek şimdi lambanın arkasında oturuyordu. Adam içeri geldi, karısı zannettiği içi doldurulmuş bebeği mızrağıyla dürttü. Bebek, canı yanıyormuş gibi inleyip yere düştü. Fakat adam yakından bakınca hiç kan akmadığını gördü. İçi doldurulmuş kıyafetlerden başka bir şey yoktu ortalıkta. Karısı neredeydi?

Ímarasugssuaq, karısını aramaya koyuldu. Adam dışarı çıkar çıkmaz, karısı saklandığı yerden çıkıp kaçmaya başladı. Ne var ki kocası peşindeydi. İyice yaklaştığını görünce nihayet şöyle dedi:

“Şimdi hatırladım. Tılsımım bir odun parçası benim.”

Bu sözleri söyler söylemez bir odun parçasına dönuştü. Kocası onu bir türlü bulamadı. Her tarafa baktı ama bir odun parçasından başka bir şey göremiyordu. Bıçağıyla birkaç kez oduna vurduysa da karısı ancak hafif bir ısırık kadar acı hissetti. Sonra adam, baltasını almak için eve geri döndü. Gözden kaybolunca, kadın eski haline döndü ve ağabeylerinin yanına kaçtı.

Ağabeylerinin evine gelince deri perdelerin arkasına saklandı. Sonra kocasının geldiğini işitti. Karısını kaybettiği için ağlıyordu. Akşam olunca biraderler, şarkılar söyleyip onunla dalga geçmeye başladılar. Sonra şöyle dediler:

“Diyorlar ki Ímarasugssuaq karılarını yiyormuş.”

“Kim konuştu?”

“Misána konuştu.”

“Ben konuştum. Senden kaçtım çünkü beni yemeye kalktın,” dedi kadın perdelerin arkasından.

Ardından biraderler Ímarasugssuaq’un üzerine atıldılar ve karısı kolayca öldürebilsin diye onu sıkıca tuttular. Misána’nın elinde bir bıçak vardı ama kocasına saplamaya çalıştığında bıçak adamın cildini hafifçe çizmekten öteye gitmi-

yordu. Çünkü kadının parmaklarında derman kalmamıştı.

Misána hâlâ elinde bıçakla boş yere beklerken İmarasugssuaq'un çoktan öldüğünü gördüler.

İşte bu masal da burada bitti.

Hayaletler Diyarına Geçen Qalagánguasê

Bir zamanlar Qalagánguasê adında bir çocuk vardı. Anne babası gelgitlerin güçlü olduğu bir yerde yaşıyordu. Günün birinde deniz yosunu yiyip öldüler. Qalagánguasê'ye bakacak bir tek ablası kalmıştı geriye ama çok geçmeden o da öldü. Sonrasında küçük çocuğa yabancılar baktılar.

Qalagánguasê güçsüz kalmıştı, vücudunun alt yarısı ölüydü. Günün birinde diğer herkes avlanmaya çıktığında evde tek başına kalmıştı. Yapayalnız oracıkta otururken aniden bir ses işitti. Çok korkmuştu. Acı içinde sürünerek evden çıkıp komşu eve gitti. Burada deri perdelerin arkasına saklandı. Orada gizlenirken yine bir ses duydu. İçeri bir hayalet girmişti.

“Aaa! Burada insanlar var!”

Hayalet su leğenine gidip kana kana su içti. Öyle ki kepçeyi iki kere daldırıp boşaltmıştı.

“Susuzluktan yanmış olan bendenize verdiğiniz su için çok teşekkürler,” dedi hayalet. “Dünyada yaşarken de böyle su içerdim.” Ardından hayalet dışarı çıktı.

Çocuk, köylülerin geldiğini ve evin önünde toplandıklarını duydu. Sonra tek tek eve girdiler.

“Qalagánguasê burada değil,” dediler içeri girince.

“Evet, burada,” diye seslendi çocuk. “Buraya saklandım, çünkü eve bir hayalet girdi. Şuradaki leğenden su içti.”

Sonra su leğenine bakınca gerçekten de birinin suyu bi-

tirmiş olduğunu gördüler.

Bir zaman sonra herkes yine ava çıkmıştı. Qalagánguasê tek başına kalmıştı. Evde yapayalnız oturuyordu. Birden evin duvarları sallanmaya başladı. Hemen sonra bir grup hayalet ardı ardına evin içine giriverdi. Çocuk, sonuncu hayaleti tanıyordu zira kısa süre önce ölmüş olan ablasıydı bu.

Hayaletler şimdi de yere oturup oyun oynamaya başlamıştı: Güreştiler, hikâyeler anlatıp kahkahalar attılar.

Qalagánguasê ilk önce hayaletlerden korkmuştu ama sonunda geceyi onlarla geçirmek pek hoşuna gitti. Köylüler avdan dönene kadar hayaletler yerlerinden kıpırdamamışlardı.

“Şimdi sözümüzü dinle ve bizden bahsetme,” dedi hayaletlerden biri. “Dediğimizi yaparsan, gücünü toparlayacaksın ve elinden her iş gelecek.” Sonra birer birer evden çıktılar. Yalnız ablası dışarı çıkmakta gecikmişti, çünkü Qalagánguasê ablasının küçük çocuğuyla oynuyordu ve hemen gitmelerini istememişti. Nihayet avcılar eve iyice yaklaştıklarında ablası da dışarı çıktı. Adamlar eve girerken iki ayağın gölgesini fark etmişlerdi:

“Neydi o?” dedi birisi. “Sanki iki ayak kayboluverdi eşikten.”

“Bakın, ne diyeceğim,” dedi Qalagánguasê. Gücünün geri döndüğünü hissediyordu. “Siz gelmeden önce ev insanlarla doluydu. Onlar sayesinde gece hiç sıkılmadım. Dahası, yine güçleneceğimi söylediler bana.”

Ne var ki bu sözler ağzından çıkar çıkmaz, kuvveti kaybolmaya başladı.

“Qalagánguasê de şarkı yarışmasına katılsa ya,” dediklerini duydu. Çocuğu yattığı yerden kaldırıp çadır direğine bağladılar. Sonra ileri geri salladılar. Çocuk bir taraftan da davul çalmaya çalışıyordu. Ardından evdekiler şarkı yarış-

masına gitmek için yola çıktılar. Çocuğu evde yapayalnız bıraktılar. Çocukcağız tek başına oracıkta yatarken uzun zaman önce ölmüş olan annesi ile babası girdi içeri.

“Neden burada yalnız başınasın?” diye sordular.

“Ben yürüyemiyorum,” dedi çocuk, “diğer herkes şarkı yarışmasına gitti, beni de burada bıraktılar.”

“Bizimle gel,” dedi anne babası.

“Belki böylesi daha iyidir,” dedi çocuk.

Sonra oğullarını alıp hayaletler diyarına götürdüler. İşte böylece Qalagánguasê de hayalet oldu.

Derler ki onu hayalet yaptıklarında Qalagánguasê bir kadına dönüştü. Ancak köylüler onu bir daha görmediler.

Isigâligârssik

Isigâligârssik, çok güçlü bir adamdı. Aynı zamanda bekâr-
dı. Isigaligarssik, pek çok biraderin birlikte yaşadığı bir eve
götürülmüştü. Biraderler onu pek sevmiştir.

Köyünde yaşayan öteki adamların arasında bir büyücü
de vardı. Bu büyücü, kendisine yardım eden ruhları çağır-
acağı zaman pencereden şöyle seslenmeyi âdet haline getir-
mişti: “Sadece evli kadın ve erkekler gelip görebilir.” Ruh
çağırma ayinini görmek isteyenler büyücünün yanına gidin-
ce, evde bir dul kadıncağızla kızı ve Isigâligârssik kalırdı. Bir
defasında yine herkes büyücüyü dinlemeye gitmiş ve bu üçü
yalnız kalmıştı. Isigâligârssik tahta sıranın üzerinde yanan
lambanın yanına geçmiş, işiyle uğraşmaktaydı.

Birden dul kadının kızının, annesinin kulağına bir şeyler
söylediğini duydu. Sonra kadın, Isigâligârssik’e dönüp şöyle dedi:

“Bu kız, seninle evlenmek istiyor.”

Isigâligârssik de kızla evlenmek istiyordu. Diğerleri eve
dönmeden, karı koca olmuşlardı. Böylece evin diğer sakinle-
ri geri döndüğünde Isigâligârssik artık evli bir adam olmuş-
tu. Arkadaşları bu işe çok sevindiler.

Ertesi gün hava kararınca büyücü her zamanki gibi ses-
lendi: “Sadece evli kişiler gelip beni dinleyebilir.” Daha önce
bir karısı olmayan Isigâligârssik, ayini görmeyi çok istiyor-
du. Fakat içeri girer girmez büyük büyücü adam, Isigâligâr-
sik’in karısına şöyle dedi:

“Gel bakalım buraya.”

Kadın yere oturunca büyücü ayakkabılarını çıkarmasını
söyledi. Sonra ayakkabıları alıp kurutma tahtasına koydu.

Ardından ruh çağırmaya başladı. Bu iş de bittikten sonra büyücü Isigâligârssik'e döndü:

“Haydi, şimdi git buradan. Sevgili karın bir daha seninle olamayacak.”

Bu olayın ardından Isigâligârssik karısı olmadan eve dönmek zorunda kaldı. Isigâligârssik yine eskisi gibi yalnız yaşamak zorundaydı. Ruh çağırma ayinlerine her gittiğinde büyücü onu azarlıyordu:

“Senin ne işin var burada? Karın yok ki senin!”

Fakat Isigâligârssik artık öfkelenmeye başlamıştı. Eve dönünce şöyle dedi:

“Şu büyücü benimle alay etti. Ama bir dahaki sefere ona verecek güzel bir cevabım olacak.”

Ne var ki diğer köylüler onu uyardı:

“Hayır, ona cevap vermemelisin. Cevap verecek olursan öldürür seni.”

Ama bir akşam kötü kalpli büyücünün her zamanki hakaretine maruz kalan Isigâligârssik şöyle karşılık verdi:

“Peki, karımı kaçıran sana ne demeli? Senin burada ne işin var?”

Büyücü bir anda ayaklandı. Isigâligârssik, dışarı çıkmak için girişe yönelince eline bir bıçak alan büyücü genç adamı yaraladı.

Isigâligârssik hemen evine koşup karısının annesinden yardım istedi:

“Hemen git, çocukken giydiğim elbiseyi getir. Orada, sandığın içinde.”

Kadın sandığı bulup elbiseyi çıkardı ama bu küçücük şeyin bir elbiseye benzer yanı yoktu. Yalnız pek sevimliydi. Isigâligârssik, elbiseyi su kovaına batırmasını istedi. Islanınca

elbiseyi giyebilmişti. Kumaşın altındaki dantel işlemler cildine dokununca yarası hemen iyileşti.

Ruh çağırma ayininden sonra geri dönen ev sakinleri, genç adamı evin girişine yığılmış halde bulacaklarını sanıyorlardı. Vücudundan akan kanın izlerini takip ederek eve kadar gelmişlerdi. İçeri girdiklerinde Isigâligârssik'i sapa-sağlam karşılarında buldular. Yara izi falan da yoktu. İyileşmesine herkes çok sevinmişti. Isigâligârssik şöyle dedi:

“Yarın onunla ok atmaya gideceğim.”

Sonra uyuyup uyandılar. Isigâligârssik küçük sandığını açtı ve içinden avcunun içinde kaybolacak kadar küçük bir yay çıkardı. Yayı çekip dışarı çıktı. Sonra şöyle dedi:

“Dışarı çıkın da görün bakalım.” Herkes dışarı çıktı. Isigâligârssik, büyücünün evine gidip pencereden bağırdı:

“Koca adam, dışarı çık da ok atalım!” Bu sözlerin ardından gidip küçük bir nehrin kenarında dikilmeye başladı. Etrafına bakınca büyücünün çoktan evinin girişine geldiğini gördü. Elindeki yayla nişan alıyordu.

Büyücüye “Buraya gel,” diyen Isigâligârssik ağzında tükürük biriktirip büyücünün ayaklarının hemen yanına tükürdü.

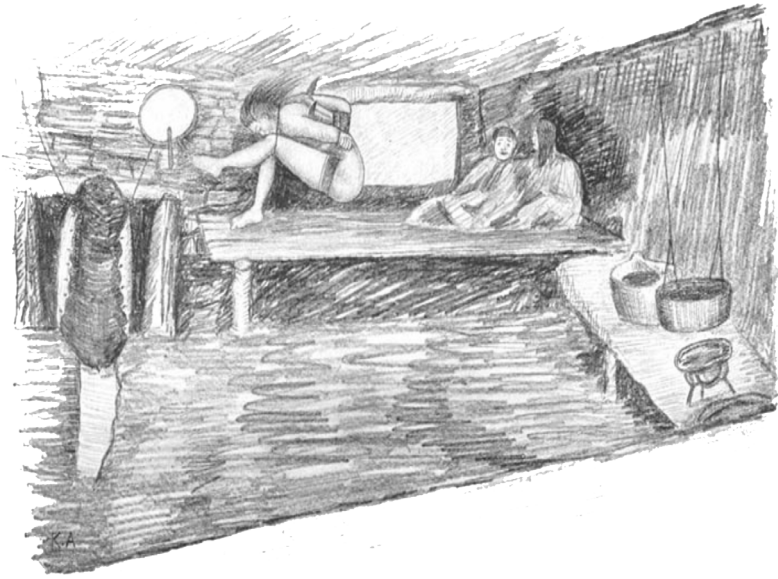
Tekrar “Buraya gel,” dedi büyük büyücüye. Sonra adamın yanına gitti, iyice yaklaştı ve tam karşısında durdu. Büyücü, ok ve yayını hazırlayıp genç adama nişan almıştı. Bunun üzerine ev arkadaşları Isigâligârssik'e bağırdı: “Kendini küçült!” Isigâligârssik kendini öyle küçülttü ki bir tek başının ileri geri hareketi görülebiliyordu. Büyücü okunu fırlattı ancak hedefi kaçırmıştı.

Sonra Isigâligârssik ayağa kalktı, oku alıp kırdı ve şöyle dedi:

“Evine git. Beni vuramazsın.” Bunun üzerine büyücü

gitti, ama giderken defalarca başını çevirip arkasına baktı. Nihayet eşikten geçip evine girmek üzere eğildiği sırada Isigâligârssik nişan alıp büyücüyü vurdu. Tek işittikleri, büyücü adamın yere düşüşü oldu. Ok çok ufaktı ama adamı iki büklüm halde eşiğe düşürmeye yetmişti.

Böylelikle Isigâligârssik karısını geri kazandı ve ölene kadar onunla birlikte yaşadı.*

“Ruh uçuşu”na hazırlanan büyücü. Başı dizlerine, elleri ise arkasına bağlanmış. Ayağının dibindeki sihirli davul kendi kendine çalmakta. Ayrıca sırtına kuş tüyleri bağlanmış.

* Bir çocuğun ilk kıyafetinin, yetişkinliğinde bu kıyafeti giyebildiği takdirde yaralarını iyileştiren sihirli bir eşya görevi göreceğine inanılıyordu.

Bekâr Adama Kur Yapan Böcekler

Bir zamanlar karısı olmayan bir adam vardı. Evet, işte bu masal da böyle başlıyor.

Ne zaman dışarıda oynayan genç kızları görse, evlenecek birini bulma umuduyla yanlarına koştururdu. Kızlar ise ondan kaçıp eve giderdi.

Büyük av zamanında kayıklarıyla suya açılan adamlar bol bol et getirirken, bekâr adam önce ava gitmeye karar verir ama sonra mışıl mışıl uyurdu. Gün batana kadar yatağından çıkmazdı. O zamana kadar avcılar, yakaladıkları hayvanlarla beraber çoktan geri dönmüş olurdu.

Günün birinde her zamanki gibi günbatımında uyandı, kayığına binip kürek çekmeye başladı. Evlerden daha uzaklaşmamıştı ki bir adamın bağırıldığını duydu:

“Kayığım devrildi, ne olur yardım et bana.”

Hemen o tarafa doğru kürek çekip adama yardım etti. Bir de ne görsün, bu adam Burunsuzlar’dandı. Burunsuzlar, yer altında yaşırdı.

“Mors dışından süslerle kaplı kayışlarım senindir,” dedi kayığı ters dönmüş olan adam.

“Olmaz,” dedi bekâr adam. “Böyle şeylere layık değilim ben. Sefil uykuculuğumdan bir türlü kurtulamıyorum.”

“Benimle beraber ülkeme gel,” diye cevapladı adam. Birlikte karaya çıktılar. Sonunda o yere vardıklarında burunsuz adam herkese olanları anlattı:

“Ölümlle yüz yüze geldiğimde hayatımı bu adam kurtardı.”

“Tam yolumun üzerindeydin, o yüzden kurtardım seni,”

dedi bekâr adam. “Günlerdir ilk defa dışarı çıkmıştım.”

“Seni evine geri götürmesi için tek bir hayvan seçebilirsin. Ancak gördüklerini asla anlatma, yoksa bundan böyle avda şansın yaver gitmez.”

Burunsuz adam işte böyle demişti. Ardından bekâr adam evine doğru kürek çekti.

Fakat eve dönme vakti geldiği halde adam ortalıklarda görünmüyordu. Küçük kızlar, bekâr adamın başına bir talih-sizlik geldiğini düşünerek sevindiler. Zira adamı ne görebiliyor ne de duyabiliyorlardı.

Sonra birden ortaya çıktı. Herkes bir ağızdan bağırmaya başladı:

“Bekâr adama benzeyen biri geliyor.”

Bunun üzerine bekâr kızlar evlerine koşuştular.

“Bekâr adam ava gitmiş,” dedi bir tanesi.

Akşam olur olmaz bekâr adam dinlenmeye çekilmişti. Daha gün ağarmadan da avlanmaya çıktı. Diğer herkesten erken davranmıştı o gün. Güneş daha yeni doğmuştu ki bekâr adam üç ava çıkıyor, daha öğle olmadan avladığı balıklarla geri dönüyordu.

Bunun üzerine bekâr kızlar kendi aralarında konuşmaya başladılar.

“Şu bizim bekâr adama ne olmuş böyle?” O zamandan sonra bekâr adamın gönlünü kazanmak için birbirleriyle yarışmaya başladılar.

“Beni seç, beni seç,” diye bağırıyorlardı.

Bekâr adam kızlara dönüp güldü ve içlerinden en iyisini seçti.

Artık bekâr adam ve seçtiği kız birlikte yaşıyorlardı. Her gün temizlenmesi gereken taze balıklar vardı. Nihayet kız bu işten yorulup bağırdı:

“Ne diye bu kadar çok balık tutuyorsun?”

“Şey,” dedi adam. “Foklar kendiliğinden geliyor. Ben de yakalıyorum. Hepsini bu.”

Ama kız aynı şeyi sormaya devam edince adam sonunda şöyle dedi:

“Şöyle oldu. Bir keresinde...” Ama bu kadarını söyleyip sustu ve dinlenmeye çekildi. Ama bir türlü uyuyamadı. Uyanıp yola çıktığında güneş, evlerin üzerinde ışımaya başlamıştı.

O gün bir tane fok yakalayabildi.

Akşam olunca karısı yine sorularına devam etti. Vazgeçmeyeceğini anlayınca adam nihayet şöyle dedi:

“Şöyle oldu. Bir keresinde... Canım, işte akşam uyanıp kayığıma binmişim. Sonra kayığı ters döndüğü için yardım isteyen bir adamın sesini duydum. Adamın yanına doğru kürek çekip kayığını düzelttim. Yüzüne bakınca ne göreyim, adam Burunsuzlar’dandı.

‘İyi ki evlerin olduğu tarafta değildin,’ dedi burunsuz adam.

‘Daha kayığıma yeni binmişim,’ dedim ben de.”

Böylece adam o gün yaşadıklarını karısına anlattı. O günden sonra avlanma yeteneğini kaybetti çünkü eskisi gibi uykucu olmuştu ve elindeki her şeyi kaybetti.

Nihayet karısına elbise yapması için deri bile bulamaz hale gelmişti. Bunun üzerine karısı onu bırakıp kaçtı. Adam, karısını aramaya koyuldu ama kadın kayalıklar arasındaki bir gedikten kaçmıştı. Adamın güç bela geçebileceği bir oyuktu bu.

Orada beklemeye başladı. Çok geçmeden içeriden gelen bir fısıltı duydu:

“Yanına git.”

Bir etsineği çıktı dışarı ve şöyle dedi:

“Beni götür.”

“Seni alamam,” dedi bekâr adam. “Pislikten besleniyorsun sen.”

Etsineği gülüp yerine geri döndü. Adam sineğin şöyle dediğini işitti:

“Pislikten besleniyorum diye beni yanına almıyor.”

Bundan başka fısıltılar geldi oyuktan:

“Bir kere de sen çık.”

Dışarı bir başka sinek çıktı.

“Beni götürebilirsin,” dedi.

“Teşekkür ederim,” dedi bekâr adam “fakat senden pek hazzetmiyorum. Yumurtalarını her tarafa bırakıyorsun. Hem gözlerin de iğrenç derecede büyük.”

Sinek bu sözler üzerine gülüp oyuğa geri döndü ve aynı cevabı verdi içeridekilere.

Oyuktan başka fısıltılar duyuldu.

“Beni al,” dedi çayırsineği.

“Olmaz, senin bacakların çok uzun,” dedi bekâr adam. Çayırsineği de diğerleri gibi gülerek oyuğa girdi.

Ardından bir kırkayak çıktı dışarı.

“Beni al.”

“Seni yanıma alamam,” dedi bekâr adam. “Çok fazla bacağın var. Vücudun, ayaklarınla beraber yere yapışık. Gözlerinse çok pis.”

Kırkayak kıkırdayıp içeri giriverdi.

Sonra böcekler içeride fısıldaştılar. Bu defa bir tatarcık çıktı dışarı.

“Beni al,” dedi tatarcık.

“Teşekkürler ama sen insanları ısıırıyorsun,” dedi bekâr adam. Tatarcık da diğerleri gibi tekrar içeri girdi.

Böceklerin hiçbirini kabul etmeyince en sonunda karısı adamı çağırdı. Adam, oyuktan zar zor içeri girebildi. Sonra karısını alıp götürdü.

“Saçlarımı tara,” dedi bekâr adam, artık çok mutluydu.

Karısı şu sözler eşliğinde adamın saçlarını taramaya başladı:

“Fırtına kuşu ötmeye başlamadan uyanma. Küçük kuşların sesini işitene kadar uyu.”

Adam uykuya daldı.

Nihayet uykudan uyandığında tek başınaydı. Yaz gelmişti. Fırtına kuşu, kuşlar kayalığında yüksek sesle ötüyordu. Oyuktan içeri girdiğinde mevsim kıştı.

Kayığına gidince, onca zaman kullanılmadığı için çürümüş olduğunu gördü.

Sonra her zamanki gibi evine dönmüştür sanırım. Şimdi rahatça oturmuş kaşınıyordur.

İnatçı Adam

Bir zamanlar inatçı bir adam yaşardı. Koca dünyada ondan daha inatçısı bulunamazdı. Böyle dediğim dedik olduğu için yanına yanaşmaya kimse cesaret edemiyordu. Her konda her zaman o haklıydı.

Bir keresinde karısı yas tutmaktaydı çünkü küçük çocuğunu kaybetmişti. Dolayısıyla, hiçbir iş yapmadan evde durması gerekiyordu. Cahillerin âdeti böyleydi. Cahillik devrimizde bizler de böyle yaşamak zorunda kalmıştık.

Kadıncağz böylece yas halinde oturmuşken kocası İnatçı Adam gelip şöyle dedi:

“Kayığının örtüsünü dikmen lazım.”

“Hiçbir iş yapamayacağımı biliyorsun,” dedi kadın.

“Kayığının örtüsünü dikmen lazım,” dedi adam yine. “Kayığımı kıyıya getirip örtüsünü dik.”

Böylece kadıncağz, üzüntüsüne rağmen sahile gidip kocasının kayığını onarmak zorunda kaldı. Ama örtünün küçük bir kısmını dikmişti ki ipten bir ses çıkmaya başladı. Sonra ses bir homurtuya dönüştü ve giderek yükseldi. Sonunda denizden köpek şeklinde bir canavar çıkıp bağırdı:

“Sen hâlâ yasta değil misin? Ne diye dikiş dikiyorsun?”

“Kocam öyle inatçı bir adam ki laf dinlemiyor,” dedi kadın.

Dev köpek karaya atlayıp adamın üzerine kapandı.

Fakat İnatçı Adam yaptığından utanacak değildi. Her zaman olduğu gibi istediğini elde edeceğini düşünüyordu. Bu defa dileği, köpeği öldürmekti. Adamla köpek epeyce boğuştu ve sonunda köpek öldü.

Bu olayın ardından köpeğin sahibi ortaya çıktı. Üstelik bu kişi, “Ay Adam” dı.

Ay Adam, İnatçı Adam’ın üstüne atladı fakat İnatçı Adam yine vazgeçmeyecekti. Saldırıya karşılık verdi. Ay Adam’ı boğazından yakaladı, boynuna doladığı ellerini iyice sıktı. Az kalsın adamı boğup öldürecekti.

Ay Adam konuşmaya başladı: “Beni boğarsan, bir daha gelgit ya da akıntılar olmaz.”

Ama İnatçı Adam’ın aldırdığı yoktu. Düşmanının boğazını daha da güçlü bir şekilde sıkmaya başladı.

Ay Adam devam etti: “Beni boğarsan, fok balıkları yok olur.”

Fakat İnatçı Adam yine umursamadı. Ay Adam yeni tehditlerde bulunsa da çabaları işe yaramadı.

Ay Adam en sonunda “Beni öldürürsen bir daha ne şafak söker ne de gün ışıır,” dedi.

Bunun üzerine İnatçı Adam tereddüt etti. Ebediyen karanlıkta yaşama fikri hiç hoşuna gitmemişti. Ay Adam’ı bırakmaya karar verdi.

Ay Adam köpeğini yeniden diriltip oradan ayrılmaya hazırlandı. Diğer köpeklerini de toplayıp hepsini birer birer yukarı gönderdi. Bir daha aşağı inmediler. Nihayet bir grup kızak köpeği havada dönmekteydi.

Birden Ay’ı görmek için büyük bir istek duyan İnatçı Adam “Seni ziyaret etmek için Ay’a gelebilir miyim?” diye sordu.

“Tabii, istersen gelebilirsin,” dedi Ay Adam. “Yalnız yol üzerinde büyük bir kaya göreceksin, etrafından dolanmaya çalış. Güneşli taraftan geçme. Yoksa kalbin göğsünden çıkarılır.”

Ay Adam kırbacını vurup gökyüzüne çıktı.

İnatçı Adam, Ay’a yapacağı yolculuğa hazırlanmaktay-

dı. Âdeti olduğu üzere köpeklerini evde tutardı. Bu yüzden hayvanların tüylerinde kir birikmişti. Temizlensinler diye köpekleri alıp denize attı. Dışarı çıkmaya hiç alışık olmayan hayvanlar az kalsın soğuk suda donup ölecekti. Soğuktan titreye titreye etrafta koşturdular.

Bunun üzerine İnatçı Adam köpeklerden birini alıp havaya attı ve köpek sert bir şekilde yere düştü. Sonra bir diğer köpeğe aynısını yaptı. Derken bütün köpeklerini fırlattı ve hepsi de yere çakıldılar. Köpekler hâlâ kir içindeydi.

Ne var ki İnatçı Adam vazgeçmeyecekti. Köpekleri bir kez daha denize attı.

Daha sonra hayvanları havaya fırlattı. Bu defa yukarıda asılı kaldılar. Bu arada yolcuğu için hazırladığı kızığını yukarı fırlatıp hemen hareket etti.

Etrafindan döneceği kayaya geldiğinde İnatçı Adam kendi kendine şöyle dedi:

“Ne diye bir kayanın etrafından geçecekmişim? Güneşli taraftan gitmek istiyorum ben.”

Dediğini de yaptı. Sonra bir kadının sesini işitti. Kadın, davul eşliğinde şarkılar söyleyip bıçağını bilemekteydi. İnatçı Adam, artık sesleri daha yakından duyabiliyordu.

Yaşlı kadını alt etmeye çalıştı ancak bayılmıştı. Kendine geldiğinde kalbi göğsünden çıkarılmıştı.

“İyisi mi kayanın etrafından geçeyim,” diye düşündü. Sonra geri gidip gölge taraftan ilerledi.

Bunun üzerine Ay Adam, yere siyah bir fok derisi serip İnatçı’dan sırtüstü uzanmasını istedi. İnatçı Adam, kendisine söyleneni yaptı. Sonra Ay Adam, yaşlı kadından İnatçı’nın kalbini alıp yerine koydu.

İnatçı yerde yatarken Ay Adam yerden bir taş aldı ve aşağı bakmasını istedi. İnatçı, yas tuttuğu halde oturmuş dikiş dikmekte olan karısını gördü. Kadının bedeninden

yoğun bir duman yükseliyordu. Kötü düşüncelerinin dumanıydı bu, çünkü yas zamanı bitmeden çalışmaya başlamıştı.

Kocası bu işe pek kızdı. Yas tutuyor olmasına rağmen ondan bu işi yapmasını isteyenin kendisi olduğunu unutmuştu.

Bir süre orada kaldıktan sonra Ay Adam yine bir taş alarak geçiş yolunu açtı ve adamdan aşağı bakmasını istedi. Baktığı yer mors balığı kaynıyordu. Öyle ki suda yer kalmadığı için birbirlerinin üstüne çıkmışlardı.

“Böyle müthiş hayvanları avlamak harika,” dedi Ay Adam. Bunun üzerine İnatçı Adam, hayvanlardan birini zıpkınlamayı istedi.

“Ama olmaz, yapamazsın,” dedi Ay Adam ve yakaladığı hayvanlardan ona da pay vereceğini söyledi. Ne var ki İnatçı Adam bununla yetinmeyecekti. Ay Adam’ın zıpkınlarından alıp bir morsu zıpkınladı. Ardından hayvanı ipin üzerinde tutup öldürdü. İnatçı çok güçlü bir adamdı, aynı şekilde bir başka mors daha avladı.

Ay Adam’ın evinden döndükten sonra inatçılığı bıraktı. Bir daha karısını yastayken çalışmaya zorlamadı.

Kayıyla ava çıkmış bir avcı. Arkasındaki yaratık ise bütün fokları korkutup kaçıran bir canavardır.

Cüceler

Adamın biri kayığıyla suya açılmıştı. Uzaklarda bir başka kayak görünce o tarafa doğru ilerledi.

Oraya vardığında kayığın içindekinin küçücük bir adam, bir cüce olduğunu gördü.

“Ne istiyorsun?” diye sordu cüce, adamdan pek korkmuştu.

“Seni uzaktan görünce yanına geldim,” dedi adam.

Ama cücenin tedirgin olduğu ve korktuğu belliydi.

“Küçük bir fok balığını avlamaya çalışıyordum ama bir türlü başaramadım,” dedi.

“Bir de ben deneyeyim,” dedi öteki. Birlikte fok balığının hava almak için yüzeye çıkmasını beklediler.

Balık yukarı çıkar çıkmaz zıpkınlarını fırlattılar. Zıpkınlardan biri, hayvanın omuz kemiğine saplandı.

“Ay, ay! Ne atıştı ama!” diye bağırdı cüce şaşkınlık içinde. Adam fok balığını alıp ipe sıkıca bağladı.

“Şey... acaba... ziyaretimize gelmez miydin?” dedi cüce birden utangaç bir tavırla.*

Adam memnun olacağını söyledi.

“Hımm, şey... bir karım var... bir de kızım... kızım çok güzeldir... Nice talibi çıktı ama... istemedi. Çok güçlüdür... kimse zorla alamaz onu. Çok güçlü kuvvetlidir... benim kızım.”

Bir süre kürek çektiler. Sonra küçük adam yine konuştu.

“Hımm, şey... belki sen... evlenebilirsin kızım... ha?”

“Önce bir görelim şu kızı,” dedi adam. Sonra birlikte bü-

* Masal boyunca, cüce adamın utangaçlığını belirtmek için cümleleri kesik biçimde verilmiş.

yük ve derin bir fiyordun içine doğru kürek çektiler.

Küçük adamın yaşadığı yere gelince karaya çıktılar ve yaşlı cücenin evine gittiler. Ev sakinleri, misafirlerini rahat ettirmek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Bir süre böylece oturduktan sonra yaşlı adam şöyle dedi:

“Hımm, şey... misafirimiz bir hayvan avladı... bize avladığı hayvanı getirmeye geldi.”

Artık herkes adamın avladığı fok balığının tadına bakmak istiyordu. Bu yüzden misafir şöyle dedi:

“Eğer acıktıysanız dilediğiniz zaman işe koyulup eti doğramaya başlayabilirsiniz. Etten kesip yemek isteyenlere verin.”

Yaşlı küçük adam bu işe pek sevinmişti. Balığı doğramaları için iki kadın gönderdi. Fakat kadınlar epey uzun süre geri dönmediler, kimse et falan da getirmedi. Bunun üzerine yaşlı adam, onları aramaya çıktı.

İki kadın, küçük fok balığının başında dikiliyordu. Bir türlü hayvanı karaya çekmeyi başaramamışlardı. Yaşlı adamın yardımı da işe yaramadı. Üçü birden yere kapanıp var güçleriyle hayvanı çekmeye çalıştılar ama balık zerre kadar kılmıdamıyordu. En sonunda misafir adam çıkageldi. Balığı yüzgecinden tutup taşıdı.

“Ne güçlü, ne kuvvetli bir adam! Âdeta bir dev!” diye bağırdı küçük insanlar. Sonra balığı doğramaya koyuldular ama o küçük foku kesmek onları o kadar zorluyordu ki sanki kocaman bir morsla uğraşıyormuş gibiydiler.

İnsanlar yukarıdaki evlerden koşup geldiler. Hepsi de hayvandan pay almak istiyordu. Evin kadınları balığı paylaştırdı. Misafirlerin her birine bir parça göğüs kemiğinden başka bir şey vermediler. Ama bu onlar için çok büyük bir ikramdı. Elllerine aldıkları kemikler yere değiyordu, elleri ve kıyafetleri de yağa bulanmıştı.

İçeride ise yaşlı bir cadı kadın oturmuş, misafire hoş gözükmeye uğraşıyordu. Adamın yanına ilişip arkadaşça bir tavırla konuşmaya başladı. Bu yaşlı ve çirkin kadınla hiç ilgilenmeyen adam birden yüksek sesle ısıklık çaldı.

“Ah!” diye bağırdı yaşlı cadı korkuyla ve oturduğu yerden aşağı düştü. Sonra kapı eşiğine kadar yuvarlanıp gözden kayboldu.

Fok balığını afiyetle yedikten sonra yukarıdaki evlerden gelenler bağıışıtlar:

“Misafir yukarı gelsin. Tilki ciğeri var, ondan yesin!”

Adam hemen gitmeyince bir kere daha bağırdılar. Sonra adam yukarı çıktı. Ev çok kalabalıktı, herkes tilki ciğeri yiyordu.

“Kesmesi çok zor,” dedi cüceler. “Kurutulmuş.”

Cüceler var güçleriyle uğraşıtlar ama eti kesemediler.

Fakat misafir kuru etleri sanki tazeymiş gibi kolayca çiğneyiverdi.

“Ay, ay! Nasıl da yiyor,” dedi bazıları.

Bütün ev sakinleri adama çok nazik davranmıştı ve aileden bir kızla evlenmesinden pek memnun olacaklardı. Genç kızlar, misafire daha güzel gözükmek için midye kabuklarıyla saçlarını süslemişlerdi. Ama o hiçbirine bakmıyordu zira yaşlı cücenin kızı, içlerinde en güzel olanıydı.

Bu yüzden akşam olunca yine yaşlı küçük adamın evine indi.

Kızıyla evlenmek istediğini söyledi.

Böylece birlikte mutlu mesut yaşadılar ve çok geçmeden bir çocukları oldu.

Ne var ki adam kendi memleketini ve akrabalarını özlemişti. Yaşlı annesi hep aklındaydı. Bu yolculuğa çıktığında annesi hâlâ yaşıyordu.

Günün birinde memleketine gitmek istediğini söyledi.

“Hepimiz seninle geleceğiz,” dedi yaşlı küçük adam. “Arkabalarını görmeyi biz de istiyoruz.”

Böylece hazırlık yapıp yola çıktılar.

Nihayet gerçek insanların yaşadığı yere geldiler. Herkes, eski arkadaşlarını sağ salım gördüğüne çok şaşırılmış ve mutlu olmuştu. Uzun zaman önce öldüğünü sanıyorlardı.

Cüce insanlar gerçek insanların arasında çok mutluydu. Bir zaman sonra onlara öyle alıştılar ki artık büyük insanları gördüklerinde tedirgin olup korkmuyorlardı.

Ama günün birinde cüce nine küçük torunuyla beraber kapı eşiğinde otururken çocuğu elinden düşürüverdi.

Hapır hupur yeme sesinden başka bir şey duyulmuyordu. Yüzünün bir tarafı siyah öbür tarafı beyaz kocaman bir köpek, eşikte yatıyordu ve küçük çocuğu hemen yutuvermişti.

“Ay, ay!” diye bağırdı kadın. “Çocuktan geriye yerdeki şu lekeden başka bir şey kalmadı.”

Cüce insanlar bu olay karşısında dehşete kapılmıştı. Yaşlı küçük adam, bir an evvel oradan ayrılmaları gerektiğini söylüyordu. Bu yüzden bütün eşyalarını toplayıp yola çıktılar.

Ne zaman bir köye gelseler, hemen kıyıya gidiyorlardı. Yaşlı adam ise sırtında çadırıyla yukarı çıkıp insanlara ilk olarak şunu soruyordu:

“Buralarda hiç köpek var mı? Suratı siyah beyaz olan bir hayvan var mı?”

“Evet, var.”

Diğer herkes geri dönmeye başladığında yaşlı adam çoktan kayığına binmiş olurdu. Köpeklerden işte bu kadar çok

korkuyordu.

Sonunda çadırını taşıyıp durmaktan alnı kırıışmıştı.*

Bir gün dinlendikleri sırada kuzeyden bir rüzgâr esmeye başladı.

“Burada köpek var mı?” diye sordu yaşlı adam homur-danarak, çadırı bir aşağı bir yukarı taşıyıp durmaktan alnı iyice soyulmuştu ve canı çok yanıyordu. Ama sorusuna bir cevap alamadan köpeklerin havlamasını duydu. Anında kayığına koştu.

Rüzgâr giderek şiddetlenmişti. Deniz bembeyaz dalgalarla çalkalanıyor, köpükler etrafa dağılıyordu.

Sonra yaşlı cüce kayığında ayağa kalkarak bağırды:

“Püsküllü bulutlar doğuya ilerliyor, gökyüzü açılıyor.”

Bu aslında sihirli bir şarkının sözleriydi. Bu şarkıyı söylediği an dalgalar durdu ve deniz yine çarşaf gibi oldu.

Yaşlı adam yoluna devam etti. Sihirli sözleri o kadar güçlüydü ki denizi hemen sakinleştirebiliyordu. Ama yine de şu köpekler yüzünden huzuru yoktu.

İşte böylece yoluna devam etti lakin nereye vardı, orasını hiç bilmiyorum.

* İnsanlar ağır yükleri sırtlarında daha kolay taşımak için alınlarının üzerinden geçirdikleri bir kayışı yüke bağlıyorlardı.

Denizin Dibinden Gelip Ev Sakinlerinin Ödünü Koparan Çocuk

Günler, her zamanki gibi geçip gitmekteydi. “İnatçı Adam” evlenmişti. Elbette karısını dövüp duruyordu. Kadıncağızı daha farklı şekilde dövmek istediğinde, bir kutu alıp onunla vurmaya başlıyordu.

Bir gün yine karısını döverken, kadın bir fırsatını bulup kaçtı. Üstelik o sırada doğum yapmak üzereydi. Doğruca denize koştu, neredeyse boğulacaktı ama sonra kendine geldi ve denizin dibinde olduğunu gördü. Burada kendine bir ev yaptı.

Suyun dibinde yaşarken çocuğunu dünyaya getirdi. Çocuğuna baktığında az kalsın korkudan kalbi duracaktı. Çocuk öyle çirkindi ki! Gözleri denizanasından, saçları deniz yosunundan ve ağzı ise midyedendi.

Anne oğul denizin dibinde yaşıyorlardı. Çocuk biraz büyüyünce yukarıda oynamakta olan çocukları duymaya başladı ve dedi ki:

“Yukarı çıkıp bakacağım.”

“Biraz daha büyüyüp güçlenince gidebilirsin,” dedi annesi. Sonra çocuk güçlenmek için taşlarla alıştırma yapmaya başladı. Sonunda bir sandık büyüklüğündeki kayaları kaldırıp eve götürece kadar kuvvetli hale gelmişti.

Bir akşam hava kararınca yukarıdan birinin seslendiğini duydular. Oynadıkları oyunlardan pek memnun olmayan çocuklar avazları çıktığı kadar bağıryorlardı: “İyoiyyoiyyoi!”

“Ben de seninle geleceğim,” dedi annesi. “Ama kıyıya yakın evlere sakın gitme. Baban beni dövdüğü zaman hep

oraya kaçırdım. Orada çok kötülük gördüm. Bu yüzden, başını içeri soktuğunda olabildiğince kızgın gözükmeye çalış.”

Kıyıda iki ev vardı. Biri ötekinden biraz daha yukarıdaydı. Yukarı çıktıkları sırada annesi, oğlunun kıyıya yakın evlerden birine gittiğini görünce bağırdı:

“Hey! Baban beni döverken hep oraya kaçırdım. Yukarıdaki eve git.”

Çocuk, suratında sert bir ifadeyle başını kapıdan içeri soktu. İçerideki herkes onu görür görmez korkudan öldü. Babasını dövmek istedi ama o da çoktan ölmüştü. Sonra tekrar denizin dibine döndü. Sabah olunca kıyıya yakın diğer evdeki insanlar dışarı çıkıp dediler ki:

“Ay! Bu ayak izleri de ne böyle? Her taraf deniz yosunu dolmuş!”

İzlerin biraz daha yukarıdaki eve gittiğini fark ettiler ve burada korkudan ölmüş insanları gördüler.

Kuzgun ve Kaz

Kuzgun neden kapkaradır, bilir misiniz? İnatçılığı yüzünden elbette. Dinleyin de öğrenin.

Çok eskiden, kuşlara renklerinin ve tüylerindeki desenlerin verildiği günlerde, kuzgunla kaz tanışmışlar ve birbirlerini boyamayı kabul etmişlerdi.

Kuzgun, kazı siyaha boyamaya başlamıştı. Tüylerin aralarına da çok güzel bir desen yapmıştı.

Bunu pek beğenen kaz, kuzgunu tıpkı kendisi gibi boyamaya başladı.

Fakat kuzgun bu işe çok sinirlendi, desenin son derece çirkin olduğunu söyledi. Arkadaşının kopardığı yaygara yüzünden kalbi kırılan kaz, kuzgunun üzerine siyah boyayı boşaltıverdi.

Artık kuzgunun neden siyah olduğunu biliyorsunuz.

Kuzgunların Dilinin Olduğu Zamanlar

Evvel zaman içinde kuzgunlar da konuşabiliyordu. Fakat kuzgunların konuşması biraz tuhaftı, söyledikleri sözler bildiğimizin tam tersi bir anlama geliyordu. Mesela, birine teşekkür etmeleri gerektiğinde hakaret içeren sözler kullanırlardı yani aslında söyledikleri her şeyin tam tersini kastederlerdi.

Fakat sözleri böyle yalan dolu olduğu için günün birinde yaşlı bir adam gelip büyü yaparak konuşma becerilerini geri aldı. İşte o zamandan beri kuzgunlar ciyaklar durur.

Ne var ki kuzgunların tabiatı pek de değişmedi. Bugün bile kötü mizaçlı, yalancı ve hırsızlar.

Makíte

Derler ki Makíte, pek çok ağabeyi olan bir kızla evlenmişti. Kayığıyla suya açıldığında tek bir fok dahi yakalayamıyordu. Karısının ağabeyleri ise bol bol fok balığı yakalıyordu. Bir gün karısı onu bırakacağını söyledi çünkü eve yiyecek hiçbir şey getiremiyordu. Karısının bu sözleri üzerine öyle üzülmüştü ki kendi kendine şöyle dedi:

“Bu akşam herkes uyuyunca tepelere gidip orada yalnız başıma yaşayacağım.”

Hava kararınca tepelere gitmek için yola çıktı fakat dışarıda bekleyen kayınbabası onu görünce evdekilere seslendi:

“Makíte sizi bırakıp tepelere gitti. Peşinden gidin.”

Biraderler, genç adamın peşine düştü ama tam ona yettikleri sırada Makíte adımlarını daha da hızlandırarak uzaklaşmayı başardı. Sonunda biraderler takipten vazgeçti.

Makíte yol üzerinde bir eve denk geldi. O sırada güneş doğmaya başlamıştı. İçeri bakınca duvarlarda rengeyiği ve tilki derilerinin asılı olduğunu gördü. Kendi kendine şöyle dedi:

“En iyisi içeri gireyim.”

Fakat içeri girerken kapının menteşesi gıcırdadı. Sonra evden tuhaf bir ses geldi, her yer sallanmaya başladı.

Bu arada ev sahibi içeri girmişti:

“Henüz bir şey yemedin mi?”

Makíte cevap verdi: “Pencerenin önündeki şu muma benzeyen şeylerin ne olduğunu öğrenmeden bir şey yemeyeceğim.”

Ev sahibi “Benim gibi yalnız yaşayanları ilgilendiren bir şey bu. O yüzden, sana söyleyemem,” dedi.

Fakat Makíte “Söylemezsen, öldürürüm seni,” diye karşılık verdi.

Bunun üzerine adam penceredeki şeylerin ne olduğunu anlattı:

“Belki bugün güneydeki büyük yeşil tepeleri görmüşsündür. Yakınlardaki tepeye gidersen, orada bir şey bulamazsın ama uzaktaki tepeye tırmanırsan, işte şu penceredeki gibi şeyler bulacaksın. Ne var ki benim gibi yalnız yaşayanlar yapabilir bunu ancak.”

Adam bütün bunları anlattıktan sonra Makíte yemek yedi.

Sonra yatıp uyudular. Ama Makíte tam uykuya dalacakken yalnız yaşayan adam kıpırdanmaya başladı. Uyuyormuş gibi yapan Makíte yalnız yaşayan adamın yayını kendisine doğrultmuş olduğunu fark etti. Bunun üzerine uyanıyormuş gibi yaptı. Adam, yayını hemen kenara bırakıp hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Neredeyse şafak sökmek üzereyken yalnız yaşayan adam uykuya daldı. O zaman Makíte dikkatlice dışarı çıktı ama tam kapıyı kapatırken yine tuhaf bir gıcırta oldu. Pencereden içeri bakınca, yalnız yaşayan adamın kalktığını gördü.

Makíte, büyük mızrağını evin biraz yukarısına koymuştu. Hemen oraya koştu. Etrafına bakınca evdeki adamın peşinde olduğunu gördü. Sonra büyük bir kayaya geldi, başka çaresi olmadığını görünce kayanın etrafından dolandı. Üçüncü bir defa daha kayanın etrafından dolaştıktan sonra zıpkınını sıkıca kavrayıp arkasına fırlattı ve yumuşak bir şeyi vurdu. Adamı, böğründen vurmuştu.

Adamı öldürdükten sonra yapabileceği bir şey kalmamıştı. Aylak aylak dolanmaya başladı. Derken büyük bir ovaya vardı. Ovanın tam ortasında eve benzer bir şey gördü. Oraya gidince bunun bir cücenin evi olduğunu anladı.

Eve girip çıkanların haddi hesabı yoktu. Biri geliyor, öteki gidiyordu. Kapı eşiğinden geçmeye çalıştı ama ayağını bile sokamadı.

Sonra içeriden birinin şöyle dediğini işitti:

“Sırtınla girişi biraz kaldır ve içeri gir.”

İçeri girince burasının kocaman bir yer olduğunu gördü. Yaşlı adam ona şöyle dedi:

“Dışarı çıkınca, batıya dön yüzünü. Denizden uzakta yaşayanlar geliyor.”

Makíte evden çıkınca batıya doğru baktı ve siyah renkli kocaman bir şeyin yaklaştığını gördü. Ardından tekrar eve girdi. Yaşlı adam pencereye gidip bağırdı:

“Buradalar. İyice yaklaştılar.”

Sonra cüceler dövüşmek için dışarı çıktılar, ovada gruplar halinde yerlerini aldılar ve tek kelime etmediler.

Ama denizden uzakta yaşayan insanların yanındaki köpek birden havladı. Sonra dev bir su dalgası, cücelerin üstüne doğru gelmeye başladı.

Fakat cücelere iyice yanaşınca dalga küçüldü. Sonra cücelerin köpeği havladı. Aynı anda cücelerin gönderdiği dalga yükselip denizden uzakta yaşayan insanları sular altında bıraktı. İçlerinden ancak birkaç tanesi kaçıp canını kurtarabildi.

Cüceler eve dönünce Makíte kendine bir ev yaptı. Yüksek tepeden muma benzer o şeyleri toplayıp getirip evine astı. Ömrünün sonuna dek o evde yaşadı.

İşte bu masal burada bitti.

Ok ve yayını kuşanmış “denizden uzakta yaşayan” adam.

Asalôq

Derler ki Asalôq'un bir üvey kardeşi vardı. Bir gün kayığıyla suya açılmıştı. Eve döndüğünde üvey kardeşi ortalıkta yoktu. Her yerde onu aradı ama hiçbir yerde bulamadı. Bunun üzerine büyük bir umiak yapıp üzerini de üç kat deriyle örttü.

Ardından karısıyla beraber güneye doğru kürek çekmeye başladı. Biraz yol gittikten sonra ileride denizin üzerinde siyah halkalar gördüler. Oraya gelince bu halkaların deniz pireleri olduğunu anladılar. Pireler, daha kayık aralarından geçmeden, deri örtüyü kemirip yiyiverdiler.

Sonra kürek çekmeye devam ettiler ve ileride yine siyah halkalar gördüler. Bu seferkinin nedeni deniz yılanlarıydı. Bir kez daha kayığı örten derilerden birini kaybetme pahasına yılanların arasından geçtiler.

Kayığın üzerinde tek bir deri katmanı kalmıştı. Bu yüzden karşılarına çıkabilecek şeylerden korkarak ilerlediler. Ama tuhaf bir şeyle karşılaşmadan kürek çekmeye devam ettiler. Sonunda çok sayıda evin bulunduğu bir yere geldiler. Daha karaya çıkmadan yabancılar yardımlarına koşarak Asalôq'un kayığını çekti.

Bu insanların arasında çok güçlü bir adam vardı. Asalôq evlerinde henüz kısa bir süre kalmıştı ki dışarıdan bir ses geldi. Bu gelen, güçlü adamın dedikoducu oğluydu. Dedikoducu olduğu yetmezmiş gibi, çocuk bir de şaşıydı.

Ev sakinleri şöyle dedi:

“Şu sefil oğlan gidip babasına senin burada olduğunu anlatacak.” Hakikaten, çocuk hemen dışarı çıkmaya yeltenmişti. Ama oğlanı yakalayıp lambanın arkasına oturttiler.

Ne var ki bir an için başlarını çevirir çevirmez çocuk toz olup uçtu ve karlar üzerinde koşturmaya başladı. Bir süre sonra pencerede bir dolu insan surati belirdi ve şöyle dediler:

“Yabancıyı çağırmamız istendi.”

Asalôq çaresiz onlarla gitti. Adamın evi çok kalabalıktı. Etrafına bakınca güçlü adamın büyük tahta sırada oturmakta olduğunu gördü. Asalôq’u fark eden güçlü adam dedi ki:

“Haydi güreşelim.”

O, bu sözleri söylediği esnada diğer adamlar tahta sıranın altından bir deri örtü çıkarıp yere serdiler. Deri yere serildikten sonra yemek geldi. Asalôq, önüne koydukları yemekleri silip süpürdü. Fakat ayağa kalkınca yediği her şey midesinden dökülüverdi. Sonra birbirlerinin kolunu çekmeye başladılar.

Asalôq, orada bulunan bütün adamların kollarını şiddetle çekmeye başlamıştı. Öyle ki kolunun derisi az kalsın yırtılacaktı.

Hepsinin kollarını dümdüz ettikten sonra güçlü adamın evinden çıkıp umiakını getirdi. Karısıyla beraber güney yönünde kürek çekmeye koyuldu. Biraz ilerledikten sonra küçük bir adaya vardılar. Güneşli tarafa çadırlarını kurdular. Asalôq etrafa bakmak için tepelere doğru gitti. Kuzeyden gelen umiakları gördü. Gölgeyi tarafta kamp kurmuşlardı. Sonra şöyle dediklerini duydu:

“Etrafı iyice arayın.”

Diğerleri dedi ki:

“Bu kadar küçük bir adada olamaz.”

Asalôq, tepeden aşağı bakarken umiaklara doğru sihirli bir şarkı söyledi. Nihayet şöyle dediklerini duydu:

“İyisi mi artık eve dönelim.”

Asalôq, orada durdu ve yola çıkmalarını izledi. Umiaklar gözden kayboluncaya dek o adada kaldı. Sonra karısıyla beraber güneye doğru kürek çekti. Sonunda Aluk'a ulaştılar. Mezarları hâlâ oradadır.

Bu masal da işte bu kadar.

Ukaleq

Ukaleq adında güçlü kuvvetli bir adam vardı. Ne zaman bir av haberi alsa, sözkonusu hayvan kocaman bir ayı dahi olsa gözünü kırpmadan gidip öldürürdü.

Kış gelip buz sağlamlaşınca erkekler buz üzerinde ayı avlamaya giderdi. Günün birinde büyük bir ayı görüldüğü haberi geldi. Ukaleq hemen hayvanın peşine düştü. Ayıyı buldu bulmasına ama öyle kolayca devrilebilecek türden bir hayvan değildi.

Ayı, Ukaleq'i görüp peşinden gitti. Ukaleq kaçtı ama sonunda yorgun düştü. Arada sırada hayvanı yaralamayı başardı ama boğuşmanın sonunda öldü. Ayı da yere düşüp ölmüştü.

Arkadaşları ayıya bakmaya geldiklerinde hayvanın ağzından belli belirsiz bir fısıltı geldiğini işittiler. İşte o zaman Ukaleq'in bir sihirli ayı tarafından öldürüldüğünü anladılar.* Akıllarına başka bir şey gelmediği için ölü adamı eve götürdüler. Ukaleq'in annesi dedi ki:

"Altına deri serip yerin ortasına yatırın." Oğlunun çocukken giydiği elbiseyi saklamıştı. Artık Ukaleq yaşamadığı için elbiseyi bir çuvala koyup girişteki ocağa gitti ve şöyle dedi:

"Beş gün ne bir lokma yiyeceğim ne de bir şey içeceğim."

Sonra çuvaldaki elbiseye "Şışşışt!" dedi. Sanki elbise küçük bir çocuktı da kadın onu susturmaya çalışıyordu. Elbise çuvalın içinde hareket etmeye başlayana kadar böyle yapmaya devam etti. Sonra evden çıkanlar şöyle dediler:

* Sihirli Ayı: Tıpkı Tupilak gibi bir düşman üzerine gönderilmek için yapılan bir yaratık.

“Ukaleq titremeye başlıyor.”

Ama kadın elbiseye “Şişşt!” demeye devam etti. Nihayet çuvaldaki şey dışarıya çıkmak için çabalamaya başladı. O sırada evden biri gelip dedi ki:

“Ukaleq nefes almaya başladı. Bakın, hareket ediyor.”

Hemen sonra çuvaldaki şey dışarı atladı ve bütün ev sarsıldı. Sonra Ukaleq için tahta sıra üzerine bir yatak hazırladılar. Altına deri bezler serip oturttular. Böylece beş gün geçti. Bu süre boyunca hiçbir şey yiyip içmeyen Ukaleq kendine geldi. Sonra yeniden ava çıkmaya başladı.

Kış geldi, denizin üzerini buz kapladı. İşte o zaman insanlar ruh çağırmaya başladılar. Köyler birbirine yakın olduğundan diğer köyleri de ziyaret ettiler.

Sonunda Ukaleq de ailesiyle beraber yakındaki bir köye doğru yola çıktı. Bu köyde büyük bir ruh çağırma ayini yapılacaktı. Ayinin yapılacağı ev kocamandı, üç tane penceresi vardı ve içerisi insan kaynıyordu.

Tam ortada bir tahta sıranın üzerinde bağdaş kurup oturmuş yaşlı bir kadın vardı. Ötekilere dönüp şöyle dedi:

“Geçen sonbahar mevsiminde Ukaleq’in sihirli bir ayı tarafından öldürüldüğünü duymuştuk.”

Bu sözleri söyler söylemez yaşlı ve bekâr bir adam ona dönüp şöyle dedi:

“Onu öldüren sihirli ayı seninki olmasın?”

“Benimki mi? Ben öyle bir hayvanı nerede saklayacakmışım?”

Ama bu sözlerin ardından kadın yerinden kıpırdamadı. Nefes almayı dahi unuttu. Zira bekâr adam tarafından suçu ortaya çıkarılan kadın utancından oracıkta ölüverdi.

Bu olaydan sonra Ukaleq eve döndü ve bir daha ayı avlamaya gitmedi.

İşte bu masal da burada bitti.

Íkardlítuarssuk

Anlatılanlara bakılırsa Íkardlítuarssuk'un küçük bir kardeşi vardı. Pek çok evin bulunduğu bir yerde birlikte yaşarlardı. Bir sonbahar mevsiminde deniz, sahilden itibaren donmuştu. Bir damla su kalmamıştı. Sonra büyük bir kıtlık zamanı yaşandı. Öteki köylüler büyü marifetiyle buzu çözebilecek kişiye yeni bir kayık küreği vereceklerini ilan ettiler. Ne var ki o köyün halkı arasında büyücü olan yoktu.

Sonra Íkardlítuarssuk'un küçük kardeşi, ağabeyine şöyle dedi:

“Íkardlítuarssuk, şu yeni küreği kazansan ne güzel olurdu!”

Sonra ortaya çıktı ki Íkardlítuarssuk, bir ruh çağırma ayini sırasında oradaki büyücülerden birinin dizine oturmuştu.

Bir akşam Íkardlítuarssuk, yardımcı ruhlarını çağırmaya başlamıştı. Ruhları çağırdıktan sonra dışarı çıktı, su kenarına indi ve toprakla buz arasındaki bir yarıktan geçip deniz dibinden ilerledi.

Bir süre yürüdükten sonra deniz yosunları çıktı karşısına. Sanki yosunların arasında köpekler yatıyordu. Sonra yol üzerinde küçük bir ev görüp oraya gitti. Evin girişi bir kadının bıçağının kenarı gibi dardı. Yine de o daracık yerden içeri girmeyi başardı. Törnârssuk'un annesi, yani denizin dibinde yaşayan ruh orada oturmuş acı acı ağlıyordu. Ayrıca kulaklarını kaşıdıkça üzerinden tuhaf şeyler dökülüyordu yere. Lambasında baş aşağı çakılmış kuşlar vardı. Evin içinde ise fok balıkları belirmişti birdenbire.

Íkardlítuarssuk, ağlayan kadını var gücüyle gıdıklamaya

koyuldu. Sonunda kadın ağlamayı bıraktı. Birkaç kuşu serbest bıraktı, foklara da yüzerek evden çıkmalarını işaret etti. Bütün balıklar evden çıktı. Yalnız içlerinde bir tanesi vardı ki kadın bu fok balığını pek severdi. O yüzden balığın sırtından birkaç tel koparıp içlik yapmak için sakladı.

Bütün bu işleri hallettikten sonra kadın evine gitti ve tek kelime etmeden dinlenmeye çekildi.

Ertesi sabah uyandığında deniz kapkara gözüktüyordu, bütün buzlar erimişti. Ama köylüler dışarı çıkınca onlara şöyle dedi:

“Birden fazlasını öldürmeyin. İçinizden biri, iki balık avlayacak olursa bundan sonraki avlardan eli boş dönecektir.”

Kadın sözlerine devam etti:

“İçinizden biri, sırtında bir parça tüysüz yer olan bir fok balığı yakalarsa, onu hemen bana getirsin. İçlik yapacağım.”

Her bir avcı elinde bir fokla döndü avdan. Yalnız bir tanesi, iki balık yakalamıştı. İşte o adam kayığıyla ava her çıktığında eli boş dönüyordu. Ama diğer herkes her gün bir balık avlıyordu, hatta bazıları aynı gün bir sürü fokla dönüyordu avdan.

İşte böylece Íkardlítuarssuk küçük kardeşiyle beraber kayak küreğini kazandı.

Evlenmek İsteyen Kuzgun

Kocasısı kaybolan küçük bir serçe yas tutuyordu. Kocasını çok severdi çünkü ona bol bol solucan getirirdi.

Serçe oracıkta oturmuş ağlarken yanına bir kuzgun gelip sordu:

“Niye ağlıyorsun?”

“Kocam için ağlıyorum. Kaybettim onu. Oysa ne çok severdim kocamı. Bana solucan getirirdi,” dedi serçe.

“Yüksek çimenlerin üzerinden atlayabilen birine ağlamak yakışmıyor,” dedi kuzgun. “Kocan ben olayım. Güzel, açık bir alnım var; şakaklarım geniş. Ayrıca uzun bir sakalım ve büyük bir gagam var. Kanatlarımın altında uyursun, ben de sana yemen için sakatat getiririm.”

“Sen benim kocam olamazsın çünkü alnın açık, şakakların geniş, sakalın uzun ve gagan da büyük. Üstelik bana sakatat yedireceksin.”

Böylece kuzgun uçup gitti. Yabankazları arasından kendine bir eş bulmak niyetindeydi. Serçeyle yaşadığı macera yüzünden gözüne uyku girmiyordu.

Yabankazlarının olduğu yere geldi ama kazlar başka yerlere göç etmeye hazırlanıyordu.

Kuzgun, iki kaza dedi ki:

“Sefil bir serçe beni reddetti. Siz evlenin benimle.”

“Biz göç etmeye hazırlanıyoruz,” dedi kazlar.

“Ben de sizinle geleyim,” dedi kuzgun.

“Ama bir düşün. Yüzme bilmeyen ve su üzerinde duramayan kimse bizimle gelemaz. Çünkü yolumuzun üzerinde

hiç buzdağı olmayacak.”

“Önemli değil. Ben havadan gelirim,” dedi kuzgun.

Yabankazları uçup gitti. Kuzgun da peşlerinden gitti. Ama bir süre sonra yorgunluk ve uykusuzluktan suda batmaya başladı.

“Tutunacak bir şey!” diye bağırdı kuzgun nefes nefese. “Yan yana oturun.”

İki kaz suyun üzerinde yan yana oturdu, diğer arkadaşları ise yola devam etti. Kuzgun, kazların üzerine oturup uykuya daldı. Fakat kazlar, öteki kazların iyice uzaklaştığını görünce kuzgunu denize atıp onların peşinden gittiler.

“Tutunacak bir şey!” diye haykırdı kuzgun suya düştüğünde. Sonunda suyun dibini boyladı ve boğuldu.

Bir zaman sonra ufak parçalara bölündü ve ruhu küçük “deniz kuzgunları”na* dönüştü.

* Deniz kuzgunları: Siyah renkli küçük yumuşakçalar.

Bir Dişi Kurtla Evlenen Adam

Bir zamanlar yalnız bir adam yaşırdı. Kimselerinkine benzemeyen bir karısı olsun istiyordu. Bu yüzden küçük bir dişi kurt yakalayıp çadırına getirdi.

Bir gün avdan dönünce şaşkınlıktan neredeyse dili tutulacaktı! Çünkü kurt karısı, gerçek bir kadına dönüşmüştü. Kuyruğundan çok hoş bir topuz yapmıştı. Kürkünü de atmıştı. Onu böyle gören adam, gerçekten çok güzel bir karısı olduğunu düşündü.

Kadın, etrafı incelemekten söz etmiş, başka insanlarla tanışmayı çok istediğini anlatmıştı. Bunun üzerine yola çıktılar ve yeni bir yere gidip yerleştiler.

Orada yaşayan adamlardan biri de bir yabantavşanıyla evlenmişti. İki adam, karılarını değiştirmenin güzel olacağını düşündüler ve böyle de yaptılar.

Ne var ki kurt kadını ödünç alan adam, bir süre sonra onu hor görmeye başladı. Kadın kurt gibi kokuyordu.

Ama kurt kadın bunu fark edince çok öfkeleni zira en büyük arzusu, erkekler tarafından beğenilmek, hayranlık görmektir. Bu yüzden kuyruğuyla lambayı devirip evden bir hışımla çıktı ve uzaklardaki tepelere kaçtı.

Tepelerde karşılaştığı bir solucanın yanında kaldı.

Fakat onu çok seven asıl kocası, kadını aramaya çıkmıştı. Uzun bir arayışın ardından nihayet onu insan kılığındaki solucanın yanında buldu.

Ne var ki bu solucan, adamın eski düşmanıydı çünkü adam uzun zaman önce bir solucanı yakmıştı. İşte o solucanın ruhu insan kılığına bürünmüştü. Yüzünde hâlâ yanık

izleri görülebiliyordu.

Solucan, adamı güreşe çağırdı. İkisi boğuşmaya başladılar. Fakat adam, solucanı kolayca yendi. Sonra dışarı çıktı. Artık karısını umursamıyordu. Yürüdü durdu, sonra sahilde yaşayan insanların yanına geldi. Burada evler suyun hemen kenarındaydı.

Bu küçük evlerde cüceler yaşıyordu. Burada deniz ördeğine, ördek morsu derlerdi. Küçük olmaları haricinde tıpkı diğer insanlar gibiydiler, kimseye bir zararları da yoktu. Bugün böyle insanlar görmüyoruz ama atalarımız bize cücelerden söz etmişti çünkü onları bizzat görmüşlerdi.

Adam, cücelerin taş çatılı evlerini görünce içeri girdi. Ama önce kendini küçültmesi gerekmişti. Tabii bu kolay bir işti, çünkü bu adam büyük bir büyücüydü.

İçeri girer girmez ona et ikram ettiler. Kocaman bir morsun ön yüzgecini getirdiklerini söylemişlerdi. Ama aslında bu bir deniz ördeğinin kanadından ibaretti. Hemen etin üzerine kapanıp mideye indirdiler. Tabii hepsini bitiremediler.

Adam bir süre bu insanlarla beraber yaşadıktan sonra kendi evine geri döndü. Ona dair anlatacaklarım işte bu kadar.

Büyük Ayı

Bir zamanlar bir kadın evden kaçmıştı       çocuğu  l-
m şt . Yol üzerinde bir eve geldi. Kapı eşiğinde ayı deri-
leri seriliydi.  eri girdi.  eri girince anladı ki burada yaşı-
yanlar aslında insan kılığına girmiş ayılardı.

Yine de kadın onlarla kaldı. Büyük bir ayı ava çıkıp eve yi-
yecek getirirdi.  nce kürkünü giyer, sonra dışarı çıkardı ve uzun
süre gelmezdi. Daima bir sürü hayvan avlamış olarak dönerdi.
Evinden kaçmış olan kadın, kendi köyünü çok özlüyordu ve dost-
larını görmek istiyordu. Bunun  zerine Büyük Ayı şöyle dedi:

“İnsanların yanına döndüğünde sakın bizden söz etme.”
Büyük Ayı bunları söyledi       insanların iki yavrusunu
 ld rmelerinden çok korkuyordu.

Ardından kadın eve döndü. Ama uzaktayken gördük-
lerini anlatmaya can atıyordu. Günlerden bir gün kocasıyla
evde otururken şöyle dedi:

“Ayıları gördüm ben.”

Kısa süre sonra insanlar kızaklarıyla yola  ıktılar. İnsan-
ların geldiğini gören ayı, yavruları için öyle üzüldü ki insan-
ların eline ge mesinler diye onları yedi.

Sonra da kendisine ihanet eden kadını bulmak için dışa-
rı  ıktı. Kadının evine girip onu öldürdü. Ama evden çıkınca
köpekler etrafını sardı. Ayı, onlara vurdu. O sırada bütün
köpekler parlak bir ışık halini alarak gökyüzüne yükselip
yıldız oldular. İşte bir ayının etrafında toplanıp havlıyormuş
gibi gözüken bu yıldızlara *Qilugt ssat* diyoruz.

O zamandan beri aylardan korkarız       insanların
söylediklerini iştirler.

Yıldız Haline Gelen Adam

Bir zamanlar yaşlı bir adam yaşırdı. Buz tutmuş denizin üzerinde durup fok balıklarının hava almak için yukarı çıkmasını beklerdi. Bir gün sahilde, onun bulunduğu yerin tam karşısındaki vadide çocuklar oyun oynuyordu. Adam tam da bir fok balığını yakalayacakken çocuklar hayvanı korkutup kaçırıyordu.

Sonunda yaşlı adam avını bozdukları için çocuklara kızıp bağırdı:

“Ey vadi, avımı bozanların üzerine kapan.”

O anda vadi, orada oynayan çocukların üzerine kapandı. Küçük kardeşini taşıyan bir çocuğun kürk paltosu yırtılmıştı.

Bütün çocuklar vadinin içinde haykırarak yere düştü. Dışarı çıkamıyorlardı. Ayrıca onlara yiyecek getirecek biri de yoktu. Yalnızca bir yarıktan çıkan suyu içebiliyorlardı.

Sonunda açlıktan öldüler.

Bunun üzerine büyü yaparak çocukların üzerine vadiyi kapatan yaşlı adam kaçmak zorunda kaldı çünkü çocukların aileleri peşine düşmüştü.

Ama adam bir anda parlak bir ışık olup kocaman bir yıldız şeklinde gökyüzüne yükseldi. Büyük karanlığın ardından ışık geri döndüğünde onu batıda görebiliriz.

Ne var ki bu yıldız gökyüzünde çok yükseğe çıkmaz. Ona *Nâlaussartog* yani durup dinleyen deriz.*

* Bahsi geçen yıldız Venüs'tür. Yaşlı adama “dinleyen” denmesinin nedeni belki de buz üzerinde durup fokların nefesini dinlemesidir.

Demir Kuyruklu Kadın

Bir zamanlar demir kuyruklu ve insan yiyen bir kadın yaşardı. Evine bir yabancı geldiğinde, misafiri uyuyana kadar bekler, ardından havada yükselip uyuyan kişinin üzerine atlar ve zavallıyı kuyruğuyla parçalardı.

Bir keresinde bu kadının evine bir adam geldi. Daha sonra adam dinlenmeye çekildi. Kadın uyuduğunu sandığı sırada misafirinin üstüne atlayıverdi. Ne var ki adamın uyuduğu falan yoktu. Kadını fark edince hemen kenara çekildi. Böylece kadın taş zemin üzerine düşüp kuyruğunu kırdı.

Adam hemen kaçıp kayığına atladı. Kadın peşinden koşturuyordu.

Adama yaklaşınca bağırdı:

“Ah şu bıçağımı etine bir geçirebilsem.”

Kadın böyle bağırınca adamın kayığı az kalsın devrilecekti zira bu kadının sözleri bile sihirliydi.

“Ah, zıpkınımı şu kadının etine saplayabilsem,” diye karşılık verdi adam. Bu sözler öyle güçlü bir tesir gösterdi ki kadın oracıkta yere yığıldı.

Sonra adam kürek çekip uzaklaştı. Kadın bir daha kimseyi öldüremedi çünkü kuyruğu kopmuştu.

Sisin Gelişi

Bir zamanlar, mezarlardan ölüleri çalıp evine götüren ve orada yiyen bir dağ ruhu vardı. Bu işi yapan şeyi görmek isteyen bir adam kendisini diri diri gömdürdü. Ruh geldi, yeni mezarı gördü, toprağı kazıp ölüyü çıkardı ve götürdü.

Adam, paltosunun altına düz bir taş sıkıştırmıştı. Ruh onu bıçaklayacak olursa diye böyle bir tedbir almıştı.

Yol üzerinde yanından geçtikleri söğüt ağaçlarından dallar kopararak kendini olabildiğince ağırlaştırdı. Böylece Ruh, ölüyü taşımak için tüm gücünü kullanmak zorunda kaldı.

Sonunda Ruh, evine varınca cesedi yere fırlattı. Yorgun düştüğü için hemen uyumaya gitti. Karısı ise yemek pişirmek için odun toplamaya gitmişti.

“Baba, baba! Gözlerini açıyor,” diye bağırdı çocuklar, ölü adam bir anda yukarı bakınca.

“Saçmalamayın çocuklar. O bir ölü. Üstelik o kadar ağır ki gelirken kaç defa yere koymak zorunda kaldım.”

Ama adam yerinden kalkıp Dağ Ruhu ile çocuklarını öldürdü. Ardından hızla oradan kaçtı. Dağ Ruhu’nun karısı adamı görmüştü ama onu kocası sandı.

“Nereye gidiyorsun?” diye bağırdı.

Adam cevap vermeden kaçmaya devam etti. Bir şeylerin yolunda gitmediğini düşünen kadın, peşinden koşturdu.

Düz ovada koştururken adam şöyle bağırdı:

“Yükselin ey tepeler!”

Bir anda tepeler yükseldi.

Dağ Ruhu'nun karısı adamın peşinden geliyordu ama ansızın ortaya çıkan tepeler onu engellemiŖti. Yine de kadın tepelere tırmanmayı baŖardı.

Adam küçük bir ırmak gördü, hemen atlayıp karşıya geçti.

“Suların taşsın ey ırmak!” diye bağırdı suya. Artık kadının karşıya geçmesi imkânsızdı.

“Nasıl geçtin karşıya?” diye bağırdı kadın.

“Suyu içip bitirdim. Sen de aynısını yap.”

Bunun üzerine kadın avuç avuç su yutmaya baŖladı.

Sonra adam, kadının olduğu tarafa dönüp dedi ki:

“Elbisenin kuyruğuna bak. Bacaklarının arasından sarkmış.”

Ama kadın elbisesine bakmak için başını eğdiğinde karnı patlayıverdi.

Kadın patladığı sırada vücudundan bir buhar yükseldi. Sonra buhar, sis oldu. Bugün hâlâ tepelerin arasında süzülen sis işte budur.

Dulların Öcünü Alan Adam

İnsanların becerikli kürekçiler olduğu çok eski günlere gidiyoruz şimdi. Hani bilirsiniz, bir keresinde yaşlıları bu dünyadan alıp götüren büyük bir hastalık zamanı olmuştu. Geriye kalan gençler ise kayık yapmasını bilmiyorlardı. Bu yüzden kayıklarla ava çıkmak unutulmuştu.

Ama atalarımız öyle yetenekliydi ki bugün bizim bakmaya bile cesaret edemediğimiz denizleri aşıyorlardı. O zamanlar hava da daha güzeldi. Bu kadar çok rüzgâr esmezdi. Deniz sakindi.

O zamanlar Kangârssuk'ta Angusinānguaq adında bir adam yaşırdı. Angusinānguaq'ın çok güzel bir karısı vardı, bu yüzden bütün diğer erkekler ona çok imrenirdi.

Günün birinde adalarda deniz ördeği avlamaya gitmişlerdi. Öteki adamlar toplanıp Angusinānguaq'ı küçük bir adada bırakmaya karar verdiler.

Uzaklardaki o adalara doğru kürek çektiler. Kapan kurup deniz ördeği yakaladılar, ördeklerin yumurtalarını topladıktan sonra tekrar eve dönmek için hazırlandılar. Ama kurduğu kapanlara bakmakta olan Angusinānguaq'ı orada bırakmışlar, üstelik bir daha geri dönemesin diye kayığını da almışlardı.

Bir an evvel karaya ulaşmak için acele ettiler. Yolları uzundu.

Ama çadırların olduğu yere yaklaşıncı bir çadırdan ötekine girip çıkan bir adam gördüler. Evlerinde bıraktıkları kadınları ziyaret ediyordu tek tek. Daha da hızlıca kürek çekmeye başladılar. Oradaki bütün erkekler avlanmak için dışarı çıkmıştı. Çadırları dolanan bu adam kim olabilir diye düşündüler.

Sonra kayığı sürmekte olan yaşlı adam elini gözlerinin üzerine koyup karaya doğru baktı.

“Bu adam, Angusinãnguaq,” dedi.

O zaman Angusinãnguaq’ın büyük bir büyücü olduğu anlaşıldı. Bütün arkadaşları oradan ayrıldıktan sonra kendi kayığını bulamamıştı. Vücuduna hayvan derisinden ipler sarıp kıvrıldı. Ardından büyücülere has bir şekilde büyü gücünü toplayıp havaya yükseldi. Böylece onu öldürmeye kalkanlardan çok daha önce evine ulaştı.

O günden sonra kimse Angusinãnguaq’ın karısını kaçırmayı aklına getirmedi. Onu ve karısını rahat bıraktılar.

Zira o zamanlar dünya kalabalıktı, her yerde insanlar vardı. Adalarda da bir sürü kişi yaşıyordu. Bunlar kimsenin yanlarına yaklaşmadığı sert bir kavimdi. Dahası, karadan köylerine bir kayık geldiğinde kayıktaki kişi önünü göremeyip ölsün diye üzerine sis getirirlerdi.

Ama bir gün Angusinãnguaq, köylülerinin intikamını almak istedi. Yaklaşılamayan o halkın ülkesine gidip onları hazırlıksız yakaladı. Büyücü olduğu için bir sürü adamı öldürüp kafalarını kesti ve bunları bir tahta sıra üzerine yığdı. İntikamını aldıktan sonra kürek çekip kendi köyüne döndü.

Bu adalara gidip geri dönemeyen avcıların eşleri, Angusinãnguaq’ın kocalarının öcünü aldığını öğrendiklerinde çok sevindiler. Her biri Angusinãnguaq’ın kulübesine gidip ona teşekkür etti.

Öğlunu Aramaya Çıkan Adam

Atalarımızın zamanında bir adam oğlunu aramak için sahi-
le gitmişti. Çünkü oğlu kayığıyla gitmiş ve bir daha geri
dönmemişti.

Bir gün büyük bir buzulun kenarında bir dev gördü ve ona doğru kürek çekti. Eve girdiğinde devin elinde bir davul olduğunu gördü. Bu, bir adamın karnından alınmış deriden yapılmış güzel bir davuldu. Dev, adama davulunu vermek üzereydi. Yalnız o sırada adamı mideye indirmeyi öyle çok istiyordu ki heyecanından bütün vücudu titremeye başlamıştı.

Daha sonra çatıdaki bir delikten kocaman somonlar dökülmeye başladı. Adam bunu görünce çok korktu, ağzına tek lokma atmadı. O evden dışarı da çıkamıyordu.

Ama bu adam aslında büyük bir büyücüydü ve hemen yardımcı ruhları çağırmaya karar verdi. Ruhlar çok büyüktü.

“Ey katil balinalar, gelin de yardımcı ruhlarımla bir olun zira burada beni yemek isteyen biri var.”

Yardımcıları hemen büyücü adamın imdadına koştu ve ev yıkıldı. Dev ise öldü. Bu sayede adam kurtuldu ve oğlunu aramaya devam etti.

Sonra büyük bir adamla karşılaştı. Bu adam, insanları yemekten başka bir şey yapmazdı. Yediği adamların kayıklarını da büyük bir vadiye atardı. Oğlunu arayan adam işte bu devin olduğu yere doğru kürek çekti. Adam oraya varınca insan yiyen dev dedi ki: “Buraya gel de bak.” Sonra adamı derin vadiye götürdü. Adam aşağı bakınca dev onu aşağı itmeye kalktı.

Fakat adam devin bacaklarını yakalayıp onu aşağı fırlattı. Sonra da yoluna devam etti.

Kürek çekerken bir fok balığının şöyle seslendiğini işitti: “Hava aldığım deliği tıkamış yosunları çekip al.” Adam bunu yaptıktan sonra yoluna devam etti.

Bir başka sefer denizin dibinden bağırان bir midyeyi işitti:

“Seni görmek isteyen bir midye var burada. Denizin dibine gel. Kayığını doğruca buraya sür!”

Midye, aslında adamı yemek istiyordu. Fakat adam, midyenin sözüne kanmadan yoluna devam etti.

En sonunda yaşlı bir kadın gördü yol üzerinde. Ona doğru kürek çekip yanına gitti. Kadın dedi ki:

“Çizmelerini kurutayım.” Sonra çizmeleri alıp adamın yetişemeyeceği kadar yükseğe astı. Adam uyumak istiyordu ancak korkudan gözünü bile kırpamıyordu.

“Çizmelerimi ver,” dedi adam. Çünkü bu kadının da bir insan yiyici olduğunu anlamıştı. Çizmelerini alıp kayığına koşturdu. Kadın da peşinden geliyordu.

“Onu bir yakalayayım, paramparça edeceğim,” dedi kadın. Bu sözleri söyleyince, adamın kayığı az kalsın ters dönecekti.

“Şu kadının bedenine bir ok saplayabilsem,” dedi adam. Bu sözlerin ardından kadın sırtüstü yere düştü ve bu sırada bıçağı kırıldı.

Adam bu olayın ardından kayığına atlayıp ilerlemeye devam etti. Yol üzerinde bir adamla karşılaştı ve ona doğru kürek çekti.

“Baksana, nasıl bir deri serdim buraya,” dedi yabancı. O anda adam bunun oğlunun derisi olduğunu anladı. Yabancı,

oğlunu yemiş ve sonra da derisini germişti. Bu yüzden adam karaya çıkıp insan yiyiciyi yere serdi, ayakları altında ezip öldürdü. Öyle ki canavarın bütün kemikleri un ufak olmuştu.

Sonra da evine döndü.

Gezmeye Giden Atungait

Büyük bir adam olan Atungait, güçlü bir kadınla beraber kızak gezintisine çıkmak istiyordu.

Bir fok balığını alıp derisini yüzdü. Yalnız karısına etli tarafı çıkarmamasını söyledi. Böylece deri çok kalın kalacaktı. Hayvanın derisini bu haliyle götürüp kuruttu.

Kış gelince top oynamaya hevesli bir kabileyi ziyaret etmek üzere dışarı çıktı. Bir süre onlarla kaldı. Oyunlarını seyretti ve içlerinde en güçlü olan adamların kimler olduğunu öğrendi. Bu insanların içinde kısa boylu bir kadın vardı. Ötekilerin elindeki topu almayı her seferinde başarıyordu. Bu nedenle beraberinde getirdiği kalın deriyi kadına verip yoğurmasını istedi. Kadın bunu yaptı. Zaten başka bir kadın bu işi beceremezdi. Sonra adam, kadını yanına alıp kızığın bindi ve birlikte etrafı gezmek üzere yola koyuldular.

Yol üzerinde denize doğru uzanan yüksek ve dik bir kayaya vardılar. Atungait bu kayanın üstüne atlayıp yukarı tırmanmaya başladı. Tepeye ulaşınca köpeklerini çağırdı. Hayvanların her biri adamın adımlarını takip ederek tepeye ulaştı. Yalnız içlerinden biri ölmüştü. Sonra kızığını getirip karısını bindirdi. Ardından yola devam ettiler.

Bir süre böyle yol aldıktan sonra insanların olduğu bir yere geldiler. Ne tuhaftır ki bu insanların hepsi solaktı. Sonra yine yola devam ettiler ve insan yiyeçilerin olduğu bir yere geldiler. Bunlar yiyecek başka bir şey olmadığından birbirlerini yiyorlardı. Ama adama bir zarar veremediler.

Sonra biraz daha gittiler ve başka insanlarla karşılaştılar. Bunların da bir bacağı ötekinden kısaydı. Doğuştan böy-

leydiler. Bütün gün yatıp *ajangat** oynuyorlardı. Bakırdan güzel bir *ajangat* yapmışlardı.

Atungait bir süre orada kaldı. Bir kez daha dışarı çıkma vakti geldiğinde bu insanların oyuncağını alıp götürdü. Ama önce kızaklarını yok etmişti.

Ne var ki onu takip edemeyen tembel insanlar büyüye başvurdu. Buzun üzerine kayalar koyup yolculara doğru gönderdiler.

Atungait nehirden bir ses geldiğini işitti. Arkasını döndüğünde üzerlerine doğru yuvarlanan kayaları gördü.

“Yanında dil balığı derisi var mı?” diye sordu kadına. Kadın, “Var,” dedi.

Kadın deriyi bir ipe bağlayıp kızağın arkasından sürükledi. Kayalar deriye kadar gelince birden duruyor ve buzun içinden aşağı batıyordu. Kadın ile adam, yola devam ederken peşlerindeki tembel insanların bağırışlarını duyuyorlardı:

“Oyuncağımızı geri getir. Bakır eşyamızı bize geri ver.”

Atungait artık evini özlemeye başlamıştı. Nerede olduklarını bilmediği için beraberindeki kadına beklemesini söyledi. Kendisi ise havaya yükseliverdi. Zira çok büyük bir büyücüydü.

Çok geçmeden evini buldu, pencereden içeri baktı. Karısı oracıkta oturmuş, yabancı bir adama burnunu sürtüyordu.

“Burnunun eskimesinden hiç korkmuyorsun anlaşılan!” diye bağırdı.

Bunu duyunca kadın evden hızla çıktı ve kocasıyla yüz yüze geldi.

“Öpüşmekte pek hünerli olmuşsun,” dedi adam.

* Ajangat: Halka ve sopayla oynanan bir oyun.

“Hayır, ben kimseyi öpmedim,” dedi kadın.

Bunun üzerine Atungait kadını sert bir şekilde kavrayıp öldürdü çünkü kadın yalan söylemişti.

Yabancı adam da dışarı çıkmıştı. Atungait hemen adamın üzerine atıldı.

“Demek, içeride karımla öpüşüyordun,” dedi.

“Evet,” dedi yabancı. Atungait ona dokunmadı çünkü adam doğruyu söylemişti.

Bu olayın ardından güçlü kadının yanına dönüp onunla evlendi.

Kumagdlak ve Canlı Oklar

Derler ki Kumagdlak, diğer insanlardan uzakta yaşırdı. Bir karısı vardı, başka da kimsesi yoktu.

Bir gün karısı ateş yakmak için taş arıyordu. Denize bakınca yaklaşan düşmanları gördü.

“Bir umiak ve kayıklar geliyor,” diye bağırdı kocasına. Adam bunu duyunca kendini kötü hissetti zira bacağı ağrıdığı için evde yatıyordu.

“Oklarım, oklarımı getir!” diye bağırdı. Karısı, bütün okların yerde titrediğini fark etti. Çünkü uçları insanların kaval kemiklerinden yapılmıştı. Titremelerinin sebebi ise sahiplerinin rahatsız olmasıydı.

Kumagdlak kendine oklar yapmış ve uçlarına da kuş tüyü takmıştı. Bu adam büyük bir büyücüydü. Üzerlerine üfleyip okları canlandırabiliyor, düşmanlarına doğru uçurup onları öldürtebiliyordu. Kendisi düşmanlarının silahları karşısında korunmasız olarak durduğunda ise annesinin onu çocukken taşımak için kullandığı kesenin kayışını sımsıkı kavrayıp fırlatırdı. Böylece ona atılan okların hiçbirisi hedefe ulaşamazdı.

Bütün düşmanları şimdi kıyıda dizilmişti. İçlerinde en yaşlı olanı bağırdı:

“Kumagdlak! Dışarı çıkıp yer altındaki ölümler diyarının suyunu tatma zamanın geldi. Belki de göklere yükselirsin, ha?”

“Bu dediğin muhtemelen senin başına gelecek,” dedi Kumagdlak.

Çadırının girişinde dikilip düşmanlarına nişan aldı. İlk

attığı ok kayıkların üzerinden döne döne giderse, düşmanlarının hiçbirinin ona zarar veremeyeceğini biliyordu. Okunu attı ve ok, kayıkların üzerinden uçtu. Sonra konuşan yaşlı adama nişan aldı. Bu ok, yaşlı adamın yayını kesip adama saplandı. Sonra ötekilere ok atmaya başladı. Karısı okları veriyor, o da fırlatıyordu. Kayıklardaki adamlar da ona nişan aldılar ama attıkları oklar hedefe bir türlü ulaşamıyordu. Düşmanları giderek azaldı ve en sonunda sağ kalanlar da kaçtılar.

Bunun üzerine Kumagdlak sahildeki cesetleri topladı, üzerlerindeki bıçakları aldı. Kaçanların kayıkları gözden kaybolunca onlar da yok olsunlar diye büyük bir fırtına çıkardı.

Dalgalar ölen adamların bedenlerine çarpıp durdu, ta ki kıyafetleri parçalanana kadar.

İşte bu masal da burada bitti.

Dev Köpek

Evvel zaman içinde bir adam yaşırdı. Bu adamın dev bir köpeği vardı. Denizde yüzebilen bu köpek öyle büyüktü ki balina ve denizgergedanlarını bile kaldırıp kıyıya getirebiliyordu. Denizgergedanlarına dişlerini saplayıp getirirdi.

Köpeğin sahibi, hayvanın iki çenesinde delikler açıp kayış bağladı. Böylelikle kayışları çekerek hayvanı dilediği yere döndürebilecekti.

Karısıyla beraber bir yere gitmek istediklerinde tek yapmaları gereken şey köpeğin sırtına binmekti.

Adam, uzun zamandır bir oğlu olsun istiyordu ama bu dileği bir türlü gerçekleşmeyince oğluna vermek istediği tılsımı köpeğe taktı. Sert ağaçtan bir bağ olan bu tılsım, köpeği ölümden koruyordu.

Bir keresinde köpek bir adamı yedi. Bunun üzerine köpeğin sahibi o yerden ayrıлып başka bir yere yerleşmek zorunda kaldı. Bu yeni yerde yaşarken bir gün karaya doğru ilerleyen bir kayık gördü. Adam, yabancıyı yemesin diye hemen köpeğini tutup tepelere götürdü. Kemirsin diye koca-man bir kemik verdi, böylece hayvan meşgul olacaktı.

Ama günün birinde köpek, bu yabancıнын kokusunu aldı ve tepelerden aşağı indi. Bunu gören adam, yabancıyı ve kayığını uzak bir yere saklamak zorunda kaldı. Köpeğin onları parçalamasından korkuyordu zira hayvan çok vahşiydi.

Köpek böyle büyük ve vahşi olduğundan adamın pek çok düşmanı olmuştu. Bir keresinde ayı büyüklüğünde üç köpeğiyle bir yabancı, kızağını oraya çekip dev köpeği öldürmeye çalışmıştı. Adam kızağı karşılamak için dışarı çıkmış ve köpeği de peşinden gelmişti. Köpek ilk başta korkmuş

gibi yaptı ama sonra yabancının köpekleri saldırmaya hazırlanınca üzerlerine atlayıp üçünün de kafatasını eziverdi.

Bir zaman sonra adam dev köpeğinin ara sıra tepelere kaçtığını ve uzun bir süre dönmediğini fark etti. Geri geldiğinde ise karada yaşayan insanlardan birinin bacağını getirmiş oluyordu. Bu bacakların karada yaşayanlara ait olduğunu, tüylü çizmelerinden anlamıştı.

İşte bu dev köpek yüzünden karada yaşayan insanlar bütün köpeklerden korkmaktadır. Dev köpek birden pencerelerinde beliriverir ve insanları evlerinden çıkarırdı. Ama karada yaşayanların böylesine korkması aslında iyi olmuştu zira bu dev köpeklerin sis yüzünden yolunu kaybetmiş yalnız insanları, özellikle de kadınları kaçırıp götürmek gibi kötü bir âdetleri vardı.

İşte dev köpek hakkında anlatacaklarım bu kadar.

Denizden Uzakta Yaşayan Etah Halkı

Bir zamanlar Etah'ın doğusuna gelen bir kızak büyük nehrin yakınına ulaştı. Birden bir şeyin kokusunu alan köpekler büyük bir ova üzerinden karaya koşturdu. Sonra yeri kokladılar. Köpekler, şimdi denizden uzakta yaşayanlardan birinin evine gelmişti.

Denizden uzakta yaşayanlar köpekleri görünce korkuyla bağırıp yaşlı bir kadını dışarı attılar. Kendileri ise saklanmak için kaçtılar. Yaşlı kadın köpekleri görünce korkudan öldü.

Köpeklerin sahibi olan adam, yaşlı kadının ölümüne sebep oldukları için kendini çok kötü hissediyordu.

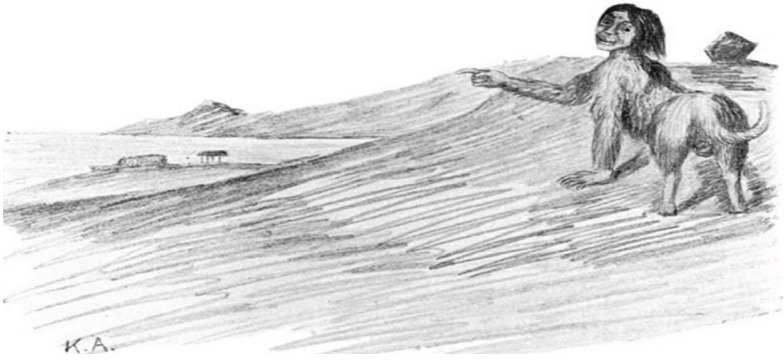
“Çok üzücü bir şey,” dedi. “İhtiyarı benim yüzümden kaybettiniz.”

“Önemli değil,” diye cevap verdi denizden uzakta yaşayanlar. “Zaten suratı buruş buruştu. Hiç önemli değil, hakikaten.”

Sonra köpeklerin sahibi evine geri döndü. Ama denizden uzakta yaşayanlar öyle çok korkmuşlardı ki evlerini bırakıp daha içerideki bölgelere gittiler.

O zamandan beri denizden uzakta yaşayanları gören olmadı. Geriye bir tek evlerinin kalıntıları kalmıştı. Başka bir şey var mı diye toprağı kazanlar tek bir denizgergedanı dışından başka bir şey bulamadılar.

Denizden uzakta yaşayanlar o kadar da tehlikeli değildir. Sadece utangaçtırlar ve köpeklerden çok korkarlar. Sahil halkından bir kadın vardı. Adı Suagaq'tı. Denizden uzakta yaşayanlardan bir adamla evlenmişti. Kocası, Suagaq'ın ağabeylerini ziyarete gittiğinde bir de ne görsün! Evde bir sürü köpek var. Bunu gören adamın kan beynine sıçramıştı.

Yarı insan yarı köpek bir “denizden uzakta yaşayan” adam. Yıkılacak bir yerleşimi gösteriyor.

Denizden uzakta yaşayan insanlar tilkileri daha kolay yakalayabilmek için hızlı koşmayı öğrenirler. Denizden uzakta yaşayan bir kişi, hızlı bir koşucu olmak istediğinde onu bir fok balığının derisine sararlar. Bu derinin içi solucanlarla doludur. Adamın bir tek başı dışarıda kalır. Sonra solucanlar bütün kanını emer. Bunun ayaklarını hızlandırdığını söylerler.

Hâlâ denizden uzakta yaşayan insanlar vardır ama artık iç bölgelerin derinliklerine gitmişlerdir.

Karisini Bacağından Bıçaklayan Adam

Bir zamanlar Neruvkâq adında bir adam yaşardı. Karısının adı da Navaránâ'ydı ve *tunerssuit* yani denizden uzakta yaşayanlardandı. Pek çok ağabeyi vardı ve ailenin tek kızıydı. Natsivilik'te yani insanların üzerine et serdiği büyük taşın bulunduğu yerde yaşardı.

Neruvkâq karısına karşı pek zalimdi. Eline aldığı tığı kadıncağızın bacağına batırıp dururdu. Tığın ucu kaval kemiğine dokununca kadıncağız acıdan sızlanırdı.

“Dokunma bana. Benim bir sürü ağabeyim var,” derdi kocasına.

Adam ona böyle kötü davranmaya devam edince kadıncağız sonunda ağabeylerinin yanına kaçtı. Onlar da *tunerssuit* yani denizden uzakta yaşayanlardandı.

Biraderlerin hepsi Natsivilik'e taşınmıştı. Buraya vardıklarında Neruvkâq'ın evinin çatısına atlayıp tepinmeye başladılar. İçlerinden biri çatıdan ayağını sokmuştu. Sonra Neruvkâq'ın kardeşi, adamın bacağını dizinden kesti.

“Bacağımı kestiler,” diye bağırdı adam. Sonra tek bacağı üzerinde zıplaya zıplaya kaçtı, ta ki vücudunda kan kalmayıp son nefesini verene dek.

Bu arada Neruvkâq hemen çocukluğundan kalma elbisesini giymişti. Zamanla genişlemiş olan elbisesinin üzeri mors dişi parçalarıyla kaplıydı. Bu kıyafeti giydiği sürece kimse ona zarar veremezdi.

Artık evden çıkmak istiyordu. Köpeğine fok derisinden bir kürk giydirip dışarı yolladı. Dışarıda bekleyenler, Neruvkâq sandıkları hayvanı bıçaklayıp öldürdüler.

Neruvkâq köpeğın ayaklarının dibine geldi. Sonra üzerine et serilen taşa zıpladı. Öyle büyük bir güçle zıplamıştı ki bugün bile taşın üzerinde ayak izleri vardır. Ardından mors dişiyle kaplı oklarını alıp düşmanlarını bir bir yere serdi.

Annesi ona büyü yapma yeteneğini vermişti.

Düşmanları kısa sürede azaldı. Geriye kalanlar ise kaçıp gittiler. İyice uzaklaşana dek güneye doğru koşturdular.

Fakat artık kocasından çok daha fazla korkan Navarânâ, tahta sıranın altına girip gizlenmişti. Dışarı çıkmamaya kararlıydı. Bunun üzerine kocası sıranın altına büyük bir mors eti parçası attı. Kadın eti gönlünce çiğneyip yedi.

“Dışarı çık, haydi çık dışarı. Sana bir daha zarar veremeyeceğim,” dedi. Ama adamdan öyle çok korkuyordu ki zavallı kadın bir daha sıranın altından çıkmadı. Sonunda saklandığı yerde öldü!

Bütün Hayvanların Bedeninde Yaşamış Olan Ruh

Bir zamanlar Avôvang adında bir adam vardı. Hiçbir şey ona zarar veremezdi. Bu adam Kangerdlugssuaq'ta yaşardı.

Havanın güzel olduğu ve gecelerin karanlığa bürünmediği mevsim, yani yaz geldiğinde Avôvang'ın kardeşi fok balıklarının hava almak için çıktığı buz deliğinin başında durmuş bekliyordu.

Orada beklerken bir kızak yaklaştı hızla. Kızıktaki adam şöyle dedi:

“Ağabeyini öldürmek için kızaklarla bir sürü adam gelecek.”

Bu sözler üzerine kardeşi duyduklarını anlatmak için hemen eve koşturdu. Sonra dik bir yamaca çıkıp saklandı.

Kızaklar evin önüne geldi. Onları karşılamaya çıkan Avôvang yanına bir köpek boynu derisi almıştı. Çocukken annesi onu bu deriye sarardı. Adamlar üzerine saldırınca bu deri parçasını yere koydu. Artık korunduğu için düşmanları ona hiçbir şey yapamıyordu. Defalarca onu bıçaklamalarına rağmen hiç zarar veremediler.

Nihayet alaycı bir tavırla konuştu:

“Benim vücudum sımsıkı bir tahta parçası gibidir. Açtığınız yaraların izleriyle doludur ve ne yaparsanız yapın beni öldüremeyeceğinizin kanıtıdır.”

Silahlarıyla onu yaralayamadıkları için yüksek bir uçurumun kenarına çekip aşağı atmak istediler. Ama onu her

yakaladıklarında Avôvang düşmanları olmayan bir başka adama dönüşüyordu. Sonunda istedikleri şeyi yapamadan çekip gitmek zorunda kaldılar.

Ayrıca denir ki Avôvang bir keresinde güneye gitmek istemişti. Güneyde yaşayan insanlardan odun almaktı niyeti. Bu insanlar o zamanlar odun satmayı âdet edinmişlerdi ama günümüzde bu işi yapmıyorlar.

Böylece Avôvang ve beraberindekiler kızaklarına atlayıp odun almak için güneye doğru yola koyuldular. İşleri bitince eve döndüler. Yol üzerinde fok balığı aramak için durmuşlardı. Adamlar bu işle meşgulken kadınlar yola devam etmişlerdi. Avôvang bu yolculuk sırasında güneyli bir kadınla evlenmişti.

Fok balıklarını arayan adamlar Avôvang'ın karısını ele geçirmek için büyük bir arzu hissetti. Bu yüzden Avôvang'ı öldürmeye kalktılar. Qautaq, Avôvang'ı gözlerinden bıçaklarken ötekiler onu yakalayıp fokların hava almak için çıktığı bir delikten denize fırlattılar.

Karısı bunu görünce çok öfkелendi. Güneyden aldıkları odunları küçük parçalara ayırdı. Bu şekilde dul bırakıldığı için çok kızgındı.

Adamların odunlarını böylece parçaladıktan sonra eve döndü. Fakat kızaklar ilerlemeye devam ediyordu.

Buzun incelik kayganlaştığı bir noktada önlerine kocaman bir fok çıktı. Kızaklar doğruca ona doğru ilerledi ama bu av esnasında pek çok adam öldü. Daha sonra yol üzerinde bir başka şey çıktı karşılarına. Bu bir tilkiydi. Hemen hayvanın peşinden gittiler ama bir buzdağına çarpıp öldüler. Yalnızca iki adam sağ kalmıştı. Daha sonra ne olduğunu anlatanlar da işte onlardır.

Hiç kimsenin zarar veremediği Avôvang'ın ruhu önce bir fok balığına, ardından da tilkiye dönüşerek düşmanlarını helak etmişti. Sonra yeryüzündeki her hayvanın bedeninde

yeniden doğmaya karar vermişti. Bir gün diğer insanlara bütün bu yaşadıklarını anlatmak istiyordu.

Bir defasında köpek olmuştu. Evlerden çaldığı etlerle yaşıyordu. Yemek bulmak için evlerde yaşayan insanları dikkatle izler ve attıkları her şeyi alırdı.

Fakat Avôvang köpek olmaktan çabuk sıkıldı. Zira köpek olarak çok dayak yemişti. Bu yüzden rengineyiği olmaya karar verdi.

İlk başta bu çok zor gelmişti çünkü diğer rengineyiklerine bir türlü yetişemiyordu.

“Koşarken arka bacaklarınızı nasıl geriyorsunuz?” diye sordu bir rengineyiğine.

“Gökyüzüne doğru uzanıp tekme at,” dedi. Geyiğin dediğini yapınca onlara yetişmeyi başardı.

Ama karnını nasıl doyuracağını bilmiyordu. Ötekilere sordu:

“Yosun ve liken ye,” dediler.

Bunları yedikçe şişmanlamaya başladı. Sırtı etlendi.

Bir gün sürüye bir kurt saldırınca bütün rengineyikleri denize koşturdu. Burada karşılarına birkaç kayık çıktı. İşte o adamlardan biri geyik kılığındaki Avôvang'ı öldürdü.

Adam onu parçalayıp etini taştan bir mezara koydu. Sonra oraya uzanıp kış mevsimiyle beraber diğer adamların gelip onu götürmesini bekledi. Taş seslerini duyunca pek sevindi. Sonra onu yemeye başladılar, etleri sıyırmak için taşlarla kemikleri eziyorlardı. İşte bu sırada Avôvang hemen kaçıp bir kurda dönüştü.

Artık bir kurt olarak yaşıyordu ama yeni yoldaşlarına da ayak uyduramamıştı. Ayrıca bütün yiyecekleri bitiriyor, ona bir şey bırakmıyorlardı.

“Gökyüzüne doğru tekme at,” dediler. Böylece diğer kurtlar gibi hızlı koşup rengeyiği avlayabilmişti.

Sonra bir mors oldu ama bu kez de denizin dibine dala-mıyordu. Sadece dümdüz yüzüyordu, o kadar.

“Gökyüzünün ortasından düşmüş gibi atla. Biz dibe dal-mak için böyle yaparız,” dedi diğerleri. Böylece kuyruğunu gökyüzüne doğru sallayıp denizin dibine daldı. Arkadaşları ona ne yiyeceğini de öğretmişti: midye ve küçük beyaz taşlar.

Bir keresinde de kuzgun olmuştu. “Kuzgunlar asla ye-meksiz kalmaz,” dedi. “Yalnız ayakları çok üşür.”

Böylece yeryüzündeki her hayvanın hayatını yaşamış oldu. Sonunda yine fok balığı oldu. Buz altına gizlenip onu yakalamaya çalışan adamları seyrediyordu. Büyük bir büyü-cü olduğu için bir adamın başparmağının tırnağı altına bile saklanmayı başarmıştı.

Ama bir gün başparmağının tırnağını kesmiş bir adam geldi avlanmaya. Bu adam onu zıpkınladı. Sonra buzun üze-rine koyup evine taşıdı.

Evin içinde onu kesip doğradılar. Adam eldivenlerini karısına verince Avôvang kadının bedenine girip gitti. Bir zaman sonra yeniden doğdu ve tekrar insan oldu.

Karısının Ağabeyini Öldüren Papik

Bir zamanlar Papik adında bir adam yaşırdı. Karısının Ailaq adındaki ağabeyiyle ava çıkmak âdetiydi. Ama ne zaman ikisi beraber ava çıksalar, Ailaq bol bol fok balığı avlarken Papik her seferinde eve boş elle dönerdi. İşte bu yüzden kayınbiraderine karşı duyduğu kıskançlık günden güne artıyordu.

Sonra günün birinde Ailaq avdan geri dönmedi. Papik ise eve geldiğinde pek sessizdi.

Sonunda akşam olunca Ailaq'ın yaşlı annesi konuştu.

“Ailaq'ı öldürdün sen.”

“Hayır, öldürmedim,” diye cevap verdi Papik.

Sonra yaşlı kadın ayağa kalkıp şöyle haykırdı:

“Öldürdün onu. Üstelik tek kelime etmedin bu konuda. Gün gelecek, seni diri diri yiyeceğim. Çünkü sen Ailaq'ı öldürdün. Sen yaptın bunu.”

Artık ölüme hazırlanmakta olan yaşlı kadın oğlunun intikamını bir hayaletin alacağını düşünüyordu. Ayı derisinden örtüsünü alıp sahile gitti. Suya yakın bir yere oturdu ve dalgaların gelip üzerini örtmesini bekledi.

Bu olaydan sonra Papik uzun bir süre avlanmaya çıkmadı. Yaşlı kadının tehdidi onu çok korkutmuştu. Ama zamanla bu konuyu düşünmeyi bırakarak eskisi gibi ava gitmeye başladı.

Bir gün iki adam buzun başında durmuş, fok balığı arıyordu. Papik biraz daha uzakta bir yer seçmişti, orada tek başına dikiliyordu. Sonra olanlar oldu. Karlara basan kocaman ayaklardan çıkan ses durmadan Papik'e yaklaşıyordu. Buzun üzerini bir sis kapladı. Hemen sonra öfkeli bir ses işit-

tiler. Bunu korkulu bir çığlık izledi. Onu yemeye gelmiş olan canavar, Papık'ın üzerine kapanmıştı.

Ötekiler karaya doğru koştu. Canavardan uzak durmak için can havliyle kaçıyorlardı. Yol üzerinde kızaklarıyla yola çıkmakta olan avcılarla karşılaştılar. Eşyalarını yere atıp diğerlerine hemen evlerine gitmelerini söylediler. Canavarın hışmına uğramaktan hepsi çok korkuyordu.

Kendi köylerine ulaşınca bir evde toplandılar. Ama çok geçmeden canavarın buz üzerinden ilerleyerek yaklaştığını duyduklar. Sonra hepsi girişe koştu. Korkuları daha da artmıştı. Bu şekilde birbirlerine yapışmış halde korkudan titrerken babasız bir çocuğu kenara iteklemişlerdi. Çocuk kan dolu bir leğene düştü. Ayağa kalktığı anda üzerindeki elbise-lerden kan damlıyordu.

“Şu canavara yem olacağız, kaçış yok,” diye bağırdılar. “Baksanıza, şu sefil çocuk yüzünden gittiğimiz yol belli. Üstünden damlayan kan, izimizi ele veriyor.”

“O zaman onu öldürelim,” dedi biri. Ama ötekiler çocuğa acıyıp yaşamasına izin verdiler.

Kötü ruh şimdi buz üzerinde görülüyordu. Tümsekler üzerinden canavarın kulaklarını görebiliyorlardı. Sonra canavar, evlerine geldi. Korkudan tek bir köpek bile havlamıyordu. Kimse ayının etrafını sarmaya cesaret edemiyordu zira bu gerçek bir ayı değil bir canavardı. Ama sonunda yaşlı bir kadın köpeklere seslendi:

“Bakın, kuzeniniz gelmiş. Havlayın ona!” Köpekler onları dondurmuş olan büyüden kurtulmuştu. Bunu gören adamlar da ileri atılıp canavarı zıpkınladı.

Fakat ayıyı kesmek istediklerinde derisinin yaşlı kadının örtüsü ve kemiklerininse gerçek insan kemiği olduğunu gördüler.

Adamlar geride bıraktıkları av eşyalarını bulmak için

kızaklarına atladılar. Ama bütün eşyaların un ufak edilmiş olduğunu gördüler. Papık'ı bulduklarında bütün vücudu paramparçaydı. Gözleri, burnu, ağzı ve kulakları kesilmişti. Kafasının derisi de soyulmuştu.

Böylece yaşlı kadın, oğlu Ailaq'ın öcünü almış oldu.

Atalarımız derdi ki: Bir insan sebepsiz yere bir başkasını öldürürse, bir canavar gelip onu korkudan öldürür ve bedeninde sağlam yer bırakmaz.

Kadim zamanların insanları, öldürmenin kötü bir şey olduğunu biliyorlardı.

Ben bu hikâyeyi büyük denizin uzak tarafından yanıma gelenlerden duydum.

Amcasını Kiskanan Pâtussorssuaq

Bir zamanlar Kûgkat'ta çok güzel bir kadın yaşırdı. Bu kadın, Alátaq'la evlenmişti. Aynı yerde Pâtussorssuaq isimli bir adam da yaşıyordu ve Alátaq onun amcasıydı. Pâtussorssuaq'ın da bir karısı vardı lakin o, kendi karısından çok amcasının karısını seviyordu.

Bahar mevsiminde bir gün Alátaq uzun bir ava çıkacaktı ve karısını da yanında götürmeye karar vermişti. Buz kenarında durmuş yola çıkmaya hazırlanıyorlardı. O sırada Pâtussorssuaq yanlarına geldi.

“Gidiyor musunuz?” diye sordu.

“Evet, ikimiz beraber gidiyoruz,” diye cevap verdi Alátaq.

Ama Pâtussorssuaq bunu duyunca hemen amcasının üzerine atılıp onu öldürdü. Çünkü kadının uzağa gitmesine katlanamayacaktı.

Pâtussorssuaq'ın karısı bu olanları görünce hemen iğnesiyle yüksüğünü alıp kaçtı, çadırın gölgesini izleyerek anne babasının yaşadığı yere gitti. Deri çoraplarını giymeye bile vakit bulamamıştı. Bu yüzden tepeleri çıkarken ayakları çok acıdı. İç bölgelere doğru ilerlerken kara insanların âdeti olduğu üzere başlarında gevşek kapüşonlarıyla dolaşan insanlar gördü. Ama onlarla konuşamadı çünkü hepsi kaçıp gitti.

Sonunda kendi evine gelince koşturan yaşlı bir adam gördü. Babasıydı bu. Kuş arıyordu. Yaşlı adam kızını gördüğüne çok sevinmişti. Sonra çadıra gittiler.

Pâtussorssuaq amcasını öldürdükten sonra hemen çadırına gidip kendi karısını öldürmeyi düşünmüştü çünkü ondan sıkılmıştı artık. Ama kadın kaçmıştı.

Çadırın içinde bir çocuk oturuyordu. Pâtussorssuaq hemen üzerine atılıp sordu:

“Nerede o? Nereye gitti?”

“Ben bir şey görmedim, uyuyordum,” dedi çocuk, korktuğu için yalan söylemişti. Böylelikle Pâtussorssuaq karısını aramaktan vazgeçmek zorunda kalmıştı.

Sonra gidip Alátaq’ın karısını aldı ve onunla yaşamaya başladı. Ama bir süre sonra kadın öldü. Dolayısıyla, kötülük yaparak elde ettiği kadınla yaşamının zevkini pek az tadabilmişti. Zaten kısa bir süre sonra bir başka şekilde acı çekecekti.

Yaz başında pek çok insan Natsivilik’te toplandı. Pâtussorssuaq da aralarındaydı. Bir gün ava çıktığında başına tuhaf bir iş geldi. Bir tilki, paltosunun ucuna yapıştı. Bunu sıradan bir tilki sandığı için hayvanı savuşturmaya çalıştı ama vurmadı. Sonra anlaşıldı ki bu hayvan aslında Alátaq’ın ruhuydu. Düşmanını hemen öldürmeden önce onunla biraz oynuyordu. Zaten Alátaq’ın tılsımı, bir tilkiydi.

Bir süre sonra Pâtussorssuaq, bir ayı şeklinde üzerine atılan Alátaq’ın ruhu tarafından öldürüldü. O sırada dışarıda olan kızı sesleri duyunca hemen olanları anlatmak üzere eve koştu. Ne var ki eve girince ne diyeceğini unuttu. Çünkü intikam almaya gelen ruh, büyü marifetiyle kıza her şeyi unutturmuştu.

Sonra hatırladı söylemek istediklerini ama çok geç kalmıştı. Pâtussorssuaq’ın parçalanmış bedenini buldular. Büyük buz parçalarıyla kendini savunmaya çalışmış olduğunu anladılar ama hepsi nafileydi.

Başka bir cana kıyan kişi mutlaka cezasını bulur.

Karılarını Değiştiren Adamlar

Bir zamanlar Talılarssuaq ve Navssârssuaq adında iki adam vardı. Bunlar karılarını değiştirdiler. Talılarssuaq pek yaramaz bir adamdı, insanları korkutmayı çok severdi.

Bir akşam ödünc aldığı yeni karısıyla evde otururken elindeki bıçağı birden tahta sıraya geçirdi. Bunun üzerine kadın hemen asıl kocasına koşturup dedi ki:

“Git şu Talılarssuaq’ı öldür. Çok tehlikeli şakalar yapıyor.”

Navssârssuaq tek kelime etmeden ayağa kalkıp en güzel elbiselerini giydi ve bıçağını alıp dışarı çıktı. Doğruca Talılarssuaq’ın yanına gitti. Talılarssuaq o sırada oturmuş kendi kendine konuşmaktaydı. Hemen onu yere atıp bıçakladı.

“Bari giyinmemi bekleseydin,” dedi Talılarssuaq. Fakat Navssârssuaq onu kapı eşiğinden kaldırıp çöp yığınının üzerine fırlattı. Sonra hiçbir şey söylemeden kendi yoluna gitti.

Yol üzerinde karısıyla karşılaştı.

“Beni de mi öldüreceksin?” diye sordu kadın.

“Hayır,” diye cevap verdi adam kalın bir sesle. “Çünkü Pualúna daha çok küçük. Sana ihtiyacı var.”

Ama bu olaydan bir süre sonra bir ruh musallat oldu Navssârssuaq’a.

“Arada sırada beni yakalayan görünmez bir şey var,” dedi yoldaşlarına. Bu, onu izlemekte olan ve öç almak isteyen bir ruhtu.

Bu arada oradaki pek çok kişi hasta olmuştu. Navssârssuaq da bunlardan biriydi. Hastalık yüzünden öldü ve bu sayede öç alıcı ruh tarafından parçalanmaktan kurtuldu.

Bütün Yasak Şeyleri Yapan Artuk

Artuk adında bir adam karısını kaybetmişti ama yas tutan insanlara yasaklanmış olan şeyleri yapmaktan vazgeçmemiştir. Böyle eski geleneklere inanmadığını söylüyordu.

Bir gün öteki köylülerden bazıları ellerine aldıkları bıçaklarla donmuş bir et parçasını kesmekle uğraşıyordu. Zorlanan arkadaşlarını bir süre izleyen Artuk bulduğu taş bir baltayı ete vurarak şöyle dedi:

“İşte et böyle doğranır.”

Oysa bu yaptığı ona yasaktı.

Sonra bir buzdağına gidip güneşin erittiği sulardan içti. Bunun da yasak olduğunu çok iyi biliyordu.

Arkadaşlarının kınamasına karşın yasak şeylerin hepsini yaptı. Çünkü bütün o yasakların birer yalan olduğunu söylüyordu.

Ama bir gün kızağıyla beraber yola çıkarken bir korku kapladı içini ve yalnız başına gitmeye cesaret edemedi. Onunla gitmek istememesine rağmen oğlunu kızağın yukarısına bağlayıp yanında götürdü.

Adam evine sağ olarak dönemedi.

O akşam geç saatlerde kızı, iki ruhun alaycı kahkahalarını işitti. O zaman, babasının bu ruhlar tarafından cezalandırıldığını anladı.

Ertesi gün, kızaklarla Artuk’u aramaya çıktılar. Onu buz üzerinde paramparça olmuş halde buldular. Ruhlar, atalarının âdetlerine saygı göstermeyenleri işte böyle cezalandırır. Kızağa bağladığı oğluna gelince, ona zarar vermediler ama delikanlı korkudan can vermişti.

Fırtına Ruhları

Bir zamanlar iki kız kardeş birlikte oyun oynuyordu ama babaları kızların çıkardığı gürültüye katlanamıyordu. Bu adamın çok çocuğu yoktu ve bu yüzden gürültü duymaya alışkın değildi. Sonunda çocukları azarlamaya başladı ve uzakta oynamalarını söyledi.

Bu kızlar büyüyüp akıllandı. Ama babalarının azarlamaları devam ediyordu. Bu yüzden evden kaçıp gitmek istiyorlardı. Günlerden bir gün yanlarına küçük bir köpek derisi, çizmelik deri ve çakmaktaşıdan başka bir şey almadan evi terk ettiler. Bir ev yapıp yaşamak için yüksek bir dağa gittiler.

Anne babaları boş yere onları aradı durdu. Kızlar saklanmaya devam ediyordu. Burada, dağda yaşamamanın inceliklerini öğrendiler. İnsanlardan uzak duruyorlardı. Bir tek rengineyikleri çıkıyordu karşılarına zaman zaman. Kızlar, diğer insanların yanına gitmemeye kararlıydı.

Nihayet öyle bir zaman geldi ki açlıktan ölen bu iki kız kardeş kötü ruhlara dönüşerek gökgürültüsü ve fırtına oldular.

Kurumuş çizme derilerini silkerek güneybatı yönünden gelen fırtınalar koparıyorlardı. Çakmaktaşılarını her vurduklarında kocaman bir ateş yükseliyordu göklerde. Her ağla-yışlarındaysa yağmurlar boşalıyordu.

Babaları, kızların geri dönmesi için ruh çağırırdı. Ama kızların öldüğünü öğrenince ruhlardan yardım istemeyi bıraktı.

Denir ki bu kızlar ruh olduktan sonra insanların yaşadıkları yerlere geri dönüp pek çok kişiyi korkudan öldürdü-

ler. Önce anne babalarını korkuttular çünkü bu ikisi onlara çok çektiymişti. Bir tek sırtında çocuğunu taşıyan bir kadına dokunmadılar. Ne korkunç ruhlar olduklarını anlatsın diye onu sağ bıraktılar. İşte bu ruhların kötülükleri hâlâ anlatılır durur.

Fırtına ruhları gelince toprak bile korkudan titrerdi. Düz yerde duran taşlar bile dehşet içinde insanlara doğru yuvarlanırdı.

İşte güneybatıdan gelen fırtınaların nedeni budur. Havada bir çatırtı duyulur. Sanki yukarıdan kuru deriler silkeliniyor sanırsınız. Gökyüzü, kızların çakmaktaşıdan çıkan ateşle parlar. Yerdeki büyük kayalar ve gökyüzü bütünüyle kızıla bürünür.

Bunlar olunca insanlar kırmızı bir köpeği çıkarıp kan gelene kadar kulağını keserler. Sonra hayvanı evin etrafında dolaştırıp kanını yere damlatırlar. Böylece ateşin eve zararı dokunamayacaktır.

Çünkü fırtınaya dönüşen o kızların korktukları yegâne şey kırmızı bir köpektir.

Bir zamanlar bir kadınla evlenmek isteyen bir kuş vardı. Fok derisinden güzel bir palto yaptı kendine. Gözleri çirkin olduğu için mors dışından gözlükler yaptı. Olabildiğince hoş gözükmek istiyordu. Sonra bir erkek şeklinde yola çıkıp bir köye geldi, kendine bir eş buldu. Karısını evine getirdi.

Artık balık avlamaya başlamıştı. Bu avladığı balıkları birlikte yemeleri için karısına götürüyordu.

Bir defasında gözlüklerini kaybetti. Karısı onu bu haliyle görünce hüngür hüngür ağlamaya başladı. Kocasını o kadar çirkindi ki!

Ama adam güldü: “Ah, gözlerimi mi gördün? Hahaha!” Sonra gözlüklerini yeniden taktı.

Günlerden bir gün kadının ağabeyleri ziyarete geldi, kardeşlerini çok özlemişlerdi. O sırada kocası ava çıkmıştı. Kız kardeşlerini yanlarına alıp gittiler. Kocasını geri göndüğünde evi bomboş bulunca çok üzüldü. Birilerinin karısını kaçırıp götürdüğünü düşündü. Bu yüzden onu aramaya çıktı. Kanatlarını var gücüyle çırpıp şiddetli bir fırtına çıkardı, çünkü aslında büyük bir büyücüydü.

Fırtına çıkınca kadının ağabeyleriyle bindiği kayık su almaya başladı. Kuş adam kanatlarını daha da hızlı çarparak rüzgârın şiddetini artırıyor. Dalgalar köpüklenerek iyice yükseldi. Az kalsın kayık devrilecekti. Bunun üzerine kayıktakiler, bu felakete kadının sebep olduğunu düşünerek onu denize attılar. Kadın kayığın kenarına tutunmaya çalıştıysa da büyükbabası kalkıp elini kesti.

Daha fazla dayanamayan kadın boğuldu. Ama denizin

dibine varınca Nerrivik yani denizdeki tüm yaratıkların yöneticisi oldu. İnsanlar fok avlayamayınca Nerrivik'e giderler. Tek bir eli olduğu için saçlarını kendi başına tarayamaz. İnsanlar ona yardım ederek saçlarını tararlar. O da teşekkür etmek için onlara fok balığı ve başka hayvanlar gönderir.

Yalan Söyleyen Kadın

Berler ki Navarânâpaluk, insan yiyici bir kabiledendi. Ama büyüyünce evlendiği adam insan yemeyen bir kabileden geliyordu.

Bir keresinde kendi halkını ziyarete giderken ayaklarına çizme yerine eldiven geçirmişti. Kocasının halkının ona kötü davrandığı izlenimini vermek için yapmıştı bunu.

Kış ortasıydı. Onu bu halde gören akraba ve dostları genç kadına pek acıyıp kocasının kabilesine savaş açmaya karar verdiler.

Böylece yola koyulup o köye gittiler. Bütün erkekler uzaktaydı, yalnızca kadınlar vardı evlerde. Buldukları bütün kadınları katlettiler. İçlerinden sadece üçü kaçabildi.

Düşmanları saldırdığında bu kadınlardan biri deri örtüyle kendini örtmüş, ikincisi içine köpek eti konan bir kutuya saklanmış, üçüncüsü ise kilere gizlenmişti.

Erkekler eve gelince karılarının öldürüldüğünü gördüler. Kaçmış olan Navarânâpaluk geldi akıllarına hemen. Düşmanın, kadınların bedenlerini uzun direklere geçirmiş olması onları daha da öfkелendirdi.

Hemen düşmanla savaşmak için hazırlık yapmaya başladılar. Çok sayıda ok hazırladılar. Sağ kalan üç kadın, okların ucuna takmak için hayvan sinirlerinden ip ördüler. Öyle canla başla çalışmışlardı ki sonunda parmaklarında et kalmadı, ellerinin kemikleri gözüküyordu.

Her şey hazır olunca yola çıktılar. Düşmanlarının yaşadığı evlerin arkasında, büyük kayalar arasına gizlendiler.

Düşmanları sürekli tetikteydi. Erkeklerin, ölen kadın-

ların öcünü almaya geleceklerinden emindiler. Kadınlar da sırayla nöbet tutuyordu.

İçlerinde yaşlı bir kadın, tuhaf bir rüya görmüştü. Başı üzerinde iki yaratığın dövuştüğünü gördü rüyasında. Ötekilere rüyasından söz edince öç almaya gelenlerin yakınlarda olduğunu düşündüler. Ruhlardan yardım istemek için bir evde toplandılar. Ruh çağırmaya başladıkları sırada evin çatısından bir köpek havlaması işitildi. Erkekler hemen dışarı çıktı ama düşmanları evi çoktan kuşatmıştı. İntikam almaya kararlıydılar. Attıkları oklarla her bir adamı devirdiler.

Nihayet bütün düşmanı alt etmişlerdi. Dullar arasından kendilerine eş seçip köylerine götürdüler.

İki adam Navarânâpaluk'u alıp kaçırmıştı.

İkisinin de onunla evlenmek istediğini düşünen kadın bağırdı:

“Hanginiz alacak beni? Hanginiz kocam olacak?”

Yalnızca gülmekle yetinen iki adam koşturmaya devam ettiler.

Sonra birden bıçaklarını çıkarıp kadının iki kolunu kesiverdiler. Navarânâpaluk oracığa yığıldı, her yanından kanlar akıyordu. Sonunda öldü.

Yalan söylediği için sonu işte böyle olmuştu.

Kâgssagssuk ya da Güçlü Bir Adam Haline Gelen Evsiz Çocuk

Günün birinde bir köydeki erkekler ve kadınlar bir ruh çağırma ayinine gitmişlerdi. Büyük bir evde tek başına kalmış olan çocukları, gürültü yaparak oyun oynuyorlardı.

Kâgssagssuk adlı evsiz bir çocuk dışarıda tek başına dolaşıyordu. Evde oyun oynayan çocuklara seslendi:

“Bu kadar çok gürültü çıkarmayın. Yoksa Büyük Ateş gelir.”

Ona inanmayan çocuklar gürültülü oyunlarına devam ettiler. Sonunda Büyük Ateş belirdi. Küçük Kâgssagssuk eve kaçıp bağırdı:

“Kaldırın beni. Eldivenlerimi takmam lazım. Hemen yukarıda!”

Böylece çocuğu tavanın altındaki kurutma tahtasına kaldırdılar.

Sonra Büyük Ateş’in evin içine doğru hızla ilerlediğini duydular. Canlı bir fok balığını kamçı olarak taşıyordu. Üstelik bu kamçının kocaman pençeleri vardı. Sonra büyük kamçısıyla çocukları teker teker kapı eşiğinden çekip çıkardı. Her bir çocuk kızarıp kavrulmuştu. Artık başka çocuk kalmamıştı evde. Ama oradan gitmeden önce Büyük Ateş yukarı uzanıp kurutma tahtasında asılı bir deri parçasına dokundu.

Büyük Ateş gider gitmez, küçük Kâgssagssuk kurutma tahtasından indi ve büyücünün evinde toplanan insanların yanına gidip olanları anlattı. Ne var ki söylediklerine kimse inanmadı.

Eve giren kötü ruh

“Onları sen öldürdün,” dediler.

“Pekâlâ,” dedi çocuk. “Madem böyle düşünüyorsunuz, siz de tıpkı çocukların yaptığı gibi gürültü yapın bakalım.”

Bunun üzerine evin girişinin hemen yakınında balina yağı pişirmeye başladılar. Yağ fokur fokur kaynayınca büyük bir gürültü çıkarmaya koyuldular. İşte o zaman, çocuğun anlattıklarının doğru olduğu görüldü. Çünkü Büyük Ateş hemen dışarıdaydı.

Ama küçük Kâgssagssuk’un eve girmesine izin vermediler. Bu yüzden o da kilere saklandı. Büyük Ateş eve geldi, beraberinde canlı fok balığından kamçısını da getirmişti. Ateş’in eşikten geçtiğini duydular, sonra üzerine kaynar su döktüler. Böylece kamçısı yok olan Büyük Ateş kaçıp gitti.

O zamandan sonra köydeki herkes küçük Kâgssagssuk’a kötü davranmaya başladı. Oysa o en başından beri gerçeği söylemişti. O güne kadar yanında kaldığı Umerdlugtoq adın-

daki büyük adam da onu evden kovmuştu. Ne zaman içeri girmeye kalkışsa, o büyük adam yani Umerdlugtoq, çocuğu burun deliklerinden kaldırıp eşikten dışarı fırlatıverirdi.

Küçük Kâgssagssuk'un iki ninesi vardı. Bunlardan biri, sadece kapı eşiğinde yatıyor olsa bile çocuğu eşek sudan gelinceye kadar döverdi. Ama öteki ninesi ona acıyordu, çünkü kızının oğluydu ve kızı da tıpkı annesi gibi bir kadındı. Bu yüzden, torununa iyi davranır ve elbiselerini kuruturdu.

Talihsiz çocuk bazen içeri girmeyi başarırdı. İşte o zaman Umerdlugtoq'un evindekiler yemesi için ona çok sert bir mors derisi verirdi. Bu deriyi çiğnerken zorluk çekeceğini biliyorlardı. Çocuk çiğnemesine yardımcı olması için bir taş parçası alıp dişlerinin arasına koyardı. İş bitince taşı tekrar pantolonuna saklardı. Karnı acıkınca bazen köpeklerden arda kalan şeyleri yerdı. Ayrıca köpeklerin yemediği mors derilerini de bulup daha sonra yemek için saklardı.

Çocuk, köpeklerin arasında uyuyor ve çatıda ısınıyordu. Bunun için bacadan gelen sıcak havadan faydalanıyordu. Ama Umerdlugtoq onu bu şekilde ısınırken gördüğünde, burun deliklerinden tuttuğu gibi aşağı atardı.

Bu şekilde uzunca bir zaman geçti. Kışın her taraf karanlığa büründü. Bahar yaklaşırken gündüzler uzamaya başladı. Küçük Kâgssagssuk ülkeyi dolaşıyordu. Yine dışarıda olduğu bir gün çok uzun boylu bir adamla tanıştı. Bir devdi bu. Avladığı hayvanı doğramaya çalışıyordu. Kâgssagssuk onu görünce haykırdı:

“Hey, baksana! Bana da o etten bir parça ver!”

Çocuk avazı çıktığı kadar bağırdığı halde dev onu duymıyordu. Sonunda koca adamın kulaklarına biraz ses geldi. Adam dedi ki:

“Bana şans getir, şans getir bana!”

Bu sözlerin ardından yere bir parça et attı. Kendisine seslenen

kişinin yardım isteyen ölü ruhlardan biri olduğunu düşünmüştü.

Henüz çok küçük olmasına rağmen Kâgssagssuk'un yardımcı ruhları vardı. Bu sayede o küçük et parçasını kocaman bir parça haline getirip gönlünce yedi. Karnı doyduğunda geriye o kadar çok et kalmıştı ki bunları saklamak imkânsızdı.

Bir süre sonra küçük Kâgssagssuk anneannesine şöyle dedi:

“Şansım yaver gitti, bol bol et buldum. Ama içim rahat değil. Gidip bir kontrol edeyim.”

Sonra eti sakladığı yere gitti. Bir de ne görsün! Etlerin yerinde yellere esiyordu. Oracıkta hüngür hüngür ağlamaya başladı. Çocuk bu haldeyken dev geldi.

“Ne diye ağlıyorsun?”

“Bu kilere sakladığım eti bulamıyorum.”

“Ah,” dedi dev, “ben aldım o eti. Başka birine ait olduğunu sanmıştım.”

Sonra ekledi: “Haydi beraber oynayalım.” Dev, bu çocuğu pek sevmiş ve ona acımişti.

İkisi birlikte yürüdüler. Büyük bir taş çıktı karşlarına. Dev dedi ki:

“Gel, şu taşı ittirelim.” Taşı ittirip yuvarladılar. İlk başta küçük Kâgssagssuk taşı itmeyi denediğinde arkaya doğru düşmüştü.

“Haydi, bir kez daha dene. Çabuk ol! Bir kere daha! Oldu işte. Şimdi daha büyük bir taşı kaldırmayı dene.”

Sonunda küçük Kâgssagssuk yere düşmeyi bırakmıştı. Artık taşları rahatlıkla yerinden oynatıp yuvarlayabiliyordu. Her seferinde öncekinden daha büyük bir taşı oynatmayı deniyor, başarılı olunca daha büyüğünü buluyordu. Bu

böylece devam etti. Nihayet en büyük kayaları dahi havaya kaldıracak güce ulaşmıştı.

Dev, artık güç bakımından eşit olduklarını görünce dedi ki:

“Artık sen de güçlü bir adam oldun. Sakladığın o etleri kaybetmen benim hatamdı. Bu yüzden büyüye başvurarak sana yardım edeceğim. Üç ayı gelecek köyünüze.”

Sonra küçük Kâgssagssuk eve gitti. Her zamanki gibi bacanın yanında ısındı. Sonra evin reisi gelip çocuğu burun deliklerinden kaldırıp aşağı attı. Ardından çocuk, köpeklerin yanına yattı. Kötü kalpli ninesi, âdeti olduğu üzere onu patakladı. Onu bu halde gören biri, artık güçlü olduğuna asla inanmazdı. Ama gece olup herkes uykuya dalınca, buz tutmuş olan umiaklardan birini sürükleyerek götürdü.

Ertesi sabah herkes uyandığında büyük bir telaş vardı.

“Hey! Umiakı buzdan çıkarmışlar!”

“Aramızda güçlü bir adam olmalı!”

“Kim bu denli güçlü olabilir ki?”

“Şüphesiz, aradığımız kişi şu olacak,” dedi Umerdlugtoq küçük Kâgssagssuk’a işaret ederek. Ama bunu alay etmek için söylemişti.

Bir süre sonra köydeki insanlar arasında yeni bir haber yayıldı. Tıpkı devin söylediği gibi üç ayı gelmişti. Diğer herkes bağırıp çağırırken içeride çizmelerini kurutmakta olan Kâgssagssuk mütevazı bir tavırla şöyle dedi:

“Ev içinde giyilen türden bir çift çizme ödünç alabilirsem, yardım edebilirim size.”

Kimseden yardım alamayınca anneannesinin çizmelerini alıp gidi.

Sonra dışarı çıktı ve evlerin etrafını saran sert karlar üzerinde koşturdu. Öyle hızlı gidiyordu ki karda ayak izleri dahi

kalmıyordu. İşte böylece koşturup ayıların karşısına çıktı.

“Hey! Kâgssagssuk’a bak. Siz hiç böyle gördünüz mü onu?”

“Kâgssagssuk’a ne olmuş böyle?”

Umerdlugtoq pek heyecanlanmıştı. Öyle şaşkındı ki gözlerini çocuktan ayıramıyordu. Ama küçük Kâgssagssuk, ayıların en büyüğünü yumruklarıyla yakaladı. Bu, bir anne ayıydı ve yanında da onun yarısı boyunda iki yavrusu vardı. Kâgssagssuk, ayının boynunu burunca hayvan düşüp öldü. Sonra yavru ayıları boyunlarından kavrayıp başlarını birbirine vurdu, onlar da öldüler.

Küçük Kâgssagssuk anne ayıyı sırtına, yavruları ise birer kolunun altına alarak eve döndü. Sanki birer yabantavşanı taşıyormuş gibi rahattı. Bunları eve getirip derilerini yüzdükten sonra kocaman bir ateş yaktı. Etleri büyük bir düz taş üzerinde pişirip anneannesine ikram edecekti.

Umerdlugtoq, karılarını da alıp kaçmak için acele ediyordu.

Kâgssagssuk, ona kötü davranan ninesini alıp ateşe attı. Kadın geriye bir tek karnı kalıncaya dek yanmıştı. Öteki ninesi de kaçmak üzereydi ama Kâgssagssuk onu engelleyip dedi ki:

“Sana iyi davranacağım çünkü sen de bana hep iyi davranır, çizmelerimi kuruturdun.”

Kâgssagssuk ayı etinden yemeği hazırladıktan sonra kaçanların peşine düştü. Umerdlugtoq uçurum kenarındaki yüksek bir tepede durup kenara yakın bir yerde çadırını kurmuştu. Kâgssagssuk adamın olduğu yere ulaşmıştı. Onu burun deliklerinden yakalayıp uçurum kenarına fırlattı. Korkudan öyle çok titriyordu ki burun delikleri patladı. Kâgssagssuk, acı içinde burnunu tutan Umerdlugtoq’a şöyle dedi:

“Korkma. Seni öldürmeyeceğim. Çünkü sen beni öldürmedin.”

Sonra küçük Kâgssagssuk çadıra girip seslendi:

“Gel de bak! Karılarının yanındayım!”

Umerdlugtoq, Kâgssagssuk’un karılarına bakmasını bile yasaklamıştı.

Böylece Umerdlugtoq’tan intikamını alan Kâgssagssuk köyüne dönüp ona kötü davranan herkese bu yaptıklarının bedelini ödetti. Bir zaman sonra güneye gidip oradaki insanlarla yaşamaya başladı.

Derler ki orada kendisine bir kayık yapıp öteki adamlarla beraber ava çıkarmış. Ama çok güçlü olduğu için çok geçmeden kalbini bir başka arzu doldurmuş: Herkesin ondan korkmasını istiyormuş. İşte bu yüzden çocukları yakalayıp ezmeye başlamış. Ama sonunda kayığında oturduğu sırada köylüler tarafından zıpkınla vurulmuş.

İşte Kâgssagssuk’un hikâyesi bu kadar.

Büyük Yalanı Qasiagssaq

Derler ki Qasiagssaq, büyük bir yalancıydı. Karısının adı Qigdlugsuk idi. Bu adamı geceleri uyku tutmuyordu. İşte bu yüzden diğ r köylüleri gecenin bir yarısı uyandırırđı. Oysa ertesı sabah erkenden ava çıkacakları için uyumaları gerekiyordu. Zaten Qasiagssaq'ın eve bir şey getirdiği yoktu.

Günün birinde yine kayığıyla sulara açılmıştı ama tek bir fok balığı dahi avlayamamı tı. Dedi ki:

“Ava  ıkmamın hiçbir anlamı yok. Hiçbir şey yakalayamıyorum nasılsa. İyisi mi bir yalan uydurayım.”

O anda diğ r köylülerden birinin siyah bir fok balığını sürüklemekte olduğunu gördü. Daha fazlasını yakalamaya devam etmeden önce, bu yakaladığı fok balığını karaya bırakacaktı. Adam avını bıraktıktan sonra Qasiagssaq, saklandığı yerden çıktı ve fok balığını  alıp evine götürdü.

Karısı, arada sırada dışarı çıkıp geliyor mu diye bakıyordu. İşte o esnada bir kayık gördü, arkasında bir şey vardı. İki elini gözlerinin üzerine götürüp bu gelenin kim olduğunu görmeye çalıştı. Arkasında bir fok balığı olan kayık giderek yaklaştı. Kadın bakmaya devam etti. Nihayet gelenin gerçekten de kocası Qasiagssaq olduğunu gördü. Yakaladığı balığı eve getiriyordu.

“Baksanıza, Qasiagssaq balık avlamı !” diye bağırdı diğ r köylüler. İçeri gelince kocaman ve simsiyah bir fok yakalamış olduğunu gördüler. Balığın üzerinde siyah renkli derin izler vardı. Ayrıca  ekme halatında, denizgergedanı dışından yapılmış tuzaklar vardı.

“Nereden buldun bu çekme halatını?” diye sordular.

“Uzun zamandır bendeydi,” diye cevap verdi, “ama hiç

kullanmamıştım.”

Fok balığını kayıktan alıp karaya bıraktılar. Sonra karısı hayvanın karnını kesti. Ötekilere o kadar çok yağ ve et dağıttı ki kendilerine yiyecek pek az şey kalmıştı. Sonra yemek pişirmeye koyuldu. Bu arada avdan dönen herkese Qasiagssağ'ın kocaman siyah bir fok avladığı haberini veriyorlardı.

Henüz geri dönmemiş tek bir kayık kalmıştı. Bu avcı da köye dönünce aynı şeyi anlattılar:

“Qasiagssağ kocaman bir fok avladı.”

Ama bu sonuncu avcı şöyle cevap verdi:

“Ben bugün kocaman, siyah bir fok avladım. Sonra hayvanı sudan çıkarıp bir adaya çektim. Almak için geri gittiğimde balık ortalıkta yoktu.”

Diğerleri şöyle cevap verdi:

“Qasiagssağ'ın bugün kullandığı çekme halatı denizgergedanı dışından çubuklarla kaplıydı.”

O akşam Qasiagssağ pencereden gelen bir ses duydu:

“Hey Qasiagssağ! Çekme halatımı geri istemeye geldim.”

Qasiagssağ yerinden kalkıp cevap verdi:

“Burada işte. Alabilirsin.”

Ama hemen yanındaki karısı şöyle dedi:

“Qasiagssağ öyle şeyler yapıyor ki onun adına utanmaktan başka bir şey gelmiyor elimden.”

“Hrrrr!” dedi Qasiagssağ karısına, onu korkutmak için. Sonra hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam etti.

Bir gün yine her zamanki gibi kayığındaydı. Dedi ki:

“Hiçbir şey yakaladığım yok. Burada beklememin ne anlamı var ki?”

Sonra karaya doğru kürek çekti. Kıyıya varınca pantolonunu silkeleyip yere oturdu. Bir dizini, bir taş uzattı. Sonra çekiç olarak kullanmak için bir taş daha alıp iyice ezilene kadar diz kapaklarına vurdu.

Oracığa uzanıp uzun bir süre bu şekilde kaldı. Sonunda ayağa kalkıp kayığına gitti. Tabii ki büyük acı çekiyordu yürürken. Sonunda kayığına ulaştı. Ama bu sefer kayığını da taşla parçalamaya başladı. Ardından bir buzdağından kopardığı parçaları kayığının üzerine yığdı. Hatta kuzgun derisinden olan kıyafetinin içine de bu parçalardan koydu. Bu halde eve doğru kürek çekti.

Ama bütün bunlar olurken iki kadın onu seyretmekteydi.

Karısı her zamanki gibi yolunu gözlüyordu, ellerini gözlerinin üzerine koymuş uzaklara bakıyordu. Nihayet kayığını gördü. Ancak kayık yaklaştıkça Qasiagssaq'ın çok yavaş bir şekilde kürek çektiğini gördü. Kocasını karaya ulaşınca dedi ki:

“Ne oldu sana böyle?”

“Bir buzdağı yıkıldı üzerime.”

Kocasının bu halde eve geldiğini gören kadın, ötekilere şöyle dedi:

“Bir buzdağı, tam Qasiagssaq'ın üzerine yıkılmış. Canını zor kurtarmış.”

Ama onu izlemiş olan iki kadın eve döndüklerinde şöyle demişlerdi:

“Onu biz bugün gördük. Kürek çekip karaya geldi. Sonra pantolonunu silkeleyip yere oturdu. Eline bir taş aldı ve diz kapaklarını bu taşla ezdi. Ardından kayığını paramparça etti, içine de buz doldurdu. Hatta elbiselerinin içine de biraz buz attı.”

Bütün bunları öğrenen karısı, Qasiagssaq'a şöyle dedi:

“Qasiagssaq böyle şeyler yapınca, onun adına utanmaktan başka bir şey gelmiyor elimden.”

“Hrrrr!” dedi Qasiagssaq onu korkutmak ister gibi.

Bu olayın ardından uzun bir süre yatıp dizlerinin iyileşmesini bekledi. Nihayet dizleri iyi olunca eskisi gibi kayığına binip ava çıkmaya başladı. Yine koca gün uğraştığı halde tek bir balık bile yakalayamayınca kendi kendine şöyle dedi:

“Burada beklememin ne faydası var?”

Sonra karaya kürek çekti. Orada uzun bir taş buldu, bunu kayığına koyup tekrar kürek çekmeye başladı. Fok avlamak için bekleyen diğer kayıkları görünce durdu. Bir fok balığının karnından çıkmış iki küçük yağ parçasını aldı, zıpkının ipini kayığındaki taşla bağladı. Sonra elinden geldiğince hızlı bir şekilde kürek çekmeye koyuldu. Bir buzdağının ardında gözden kayboldu. Karşı tarafa ulaştığında topladığı balık yağları kaybolmuştu. Var gücüyle karaya doğru kürek çekti. Her zamanki gibi elleriyle gözlerini örtmüş, onu bekleyen karısı dedi ki:

“Ne oldu Qasiagssaq’a?”

Qasiagssaq, sesini duyurmak için var gücüyle bağırdı:

“Artık bıçaklarının sapı kırılacak diye korkmana gerek yok. Kocaman bir mors vurdum. Topladığım yağlarla beraber suyun altına indi. Fok avlayan adamlardan biri onu mutlaka bulacaktır.”

Bu arada kendisi hiçbir işe el sürmüyordu. Tekrar ava da çıkmadı. Kayıklar geldikçe, ötekiler sahile gidip yeni gelenlere haber verdiler:

“Qasiagssaq bir mors vurmuş.”

Eve dönen tüm avcılara bunu anlattılar. Ama her seferinde olduğu gibi içlerinden biri uzunca bir süre av yerinde beklemişti. Akşam olunca eve dönen bu avcıya da aynı habe-

ri verdiler: “Qasiagssaq, bir mors vurmuş diyorlar.”

“Bu anlattığına inanmam mümkün değil. İşte, taşa bağladığı yağlar. Düğüm çözülünce dağılmış hepsi.”

Bunun üzerine balık yağlarını Qasiagssaq’a getirip dediler ki:

“İşte bizden topladığın yağlar. Bir taşa bağlamışsın ama ip çözülmüş.”

“Qasiagssaq böyle şeyler yapınca, onun adına utanmaktan başka bir şey gelmiyor elimden,” dedi karısı her zamanki gibi.

“Hrrrr!” dedi Qasiagssaq onu korkutmak için.

Bu olaydan sonra Qasiagssaq sanki hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam etti.

Bir gün her zamanki gibi kayığıyla suya açılmıştı, buz kaplı bir yerde bekliyordu. Benekli bir fok balığı çarptı gözüne. Balık, bir buz parçasına tutunmuştu. Qasiagssaq, ona doğru kürek çekti, hayvanı gafil avlamak istiyordu ama tam zıpkınını indirmek üzereyken sivri ucuna baktı ve vazgeçti. Şöyle düşündü: “Karıma pantolon yapmak için kullanılacak bu derinin, zıpkının ucuyla delik deşik olması yazık değil mi?”

Bu yüzden buz parçası boyunca uzanıp fok balığına ısıklık çalmaya başladı.* Tam yakalayacakken balık suya daldı. Ama Qasiagssaq onu dikkatle izliyordu ve balık tekrar su yüzeyine çıkınca bir kez daha ona yaklaştı. Bu kez zıpkınını kaldırdı. Tam balığı vurmak üzereydi ki yine zıpkının ucu takıldı gözüne ve kendi kendine şöyle dedi: “Karıma pantolon yapmak için kullanılacak bu derinin, zıpkının ucuyla delik deşik olması yazık değil mi?”

Sonra bağırıp balığı korkutmayı denedi. Ama balık suya

* Geleneğe göre benekli foklar bazen bu şekilde de yakalanmaktadır.

daldı ve bir daha da yukarı çıkmadı.

Bir defasında bir başka köyde çocuklarını kaybetmiş yaşlı bir karı kocanın yaşadığını işitmişti. İşte bu yaşlı karı kocanın yaşadığı yere gidip evlerine girince oturmuş yas tutmakta olduklarını gördü. Evdeki diğer insanlara usulca sordu.

“Nedir dertleri?”

“Yas tutuyorlar,” dediler.

“Neden?” diye sordu.

“Çocuklarını kaybettiler. Küçük kızları geçen gün öldü.”

“Adı neydi?”

“Nipisartángivaq,” dediler.

Sonra Qasiagssaq boğazını temizleyip yüksek sesle dedi ki:

“Şüphesiz küçük kızım Nipisartángivaq her zamanki gibi bugün de annesinin yanında ağlamakta.”

Bu sözleri işiten yaşlı kadın ve adam hemen başlarını kaldırıp haykırdı:

“Ah, sana minnettarız! Küçük kızın bütün eşyalarını alabilir.”

Qasiagssaq’a boncuklar verdiler. Küçük kızın annesi dedi ki:

“Size teşekkür etmek için verebileceğim hiçbir şeyim yok ama yemek pişirdiğim tencereyi alabilirsiniz.”

Tekrar eve doğru yola çıkarken Qasiagssaq’a bol bol yiyecek verip küçük kızına götürmesini söylediler. Eve döndüğünde köylüler sordu:

“Nereden buldun bütün bunları?”

“Bir umiak yola çıkmıştı. İçindeki insanlar da pek aceleci ve unuttukları. Arkalarında bıraktıkları şeyleri aldım.”

Akşama doğru birkaç kayık gözüktü. Köyü ziyarete gelmiş ve yanlarında bol bol et getirmişlerdi. Oraya varınca şöyle dediler:

“Qasiagssaq ile karısına söyleyin de küçük kızlarına et götürsünler.”

“Qasiagssaq ile karısının hiç çocuğu yok ki. Qasiagssaq’ı iyi tanırız. Çocukları yok onların.”

Yabancılar bunu duyunca karaya çıkmaktan bile vazgeçip şunu söylemekle yetindiler:

“O halde söyleyin onlara, boncuklarla tencereyi geri versinler.”

Eşyalarını geri aldılar.

Qasiagssaq’ın karısı yine aynı tepkiyi verdi:

“Yine yalan söyledin. Böyle şeyler yaptığında, senin adına utanmaktan başka bir şey gelmiyor elimden.”

“Hrrrr!” dedi Qasiagssaq onu korkutmak için. Sonra hiçbir şey olmamış gibi davrandı.

Qasiagssaq’ın karısı Qigdlugsuk’un annesi bir başka köyde yaşamaktaydı. Bu kadının Ernilik adında bir oğlu vardı. Günün birinde Qasiagssaq onları ziyaret etmek için yola çıkmıştı. Evlerine gelip içeri girdi. Ama her yer karanlıktı zira lambalarını yakacak yağları yoktu. Küçük bir çocuk ağlıyordu çünkü karnı çok açtı, yiyecek bir şey de yoktu. Qasiagssaq boğazını temizleyip yüksek sesle sordu:

“Nesi var çocuğun?”

“Karnı aç,” dedi annesi.

Bunun üzerine Qasiagssaq dedi ki:

“Ne kadar aptalım. Yanıma biraz yağ bile almadan geldim. Bizim köyde her gün fok balığı avlanıyor. Çoğunu böylece atıveriyorlar. Benimle beraber bizim köye gelin.”

Ertesi sabah beraber yola çıktılar. Köye vardılar. Henüz karısının annesi kayıktan inmemiştii ki Qasiagssaq, eve koşturup zıpkın ipini kaptı. Kadıncağızın tek görebildiğı şey, Qasiagssaq'ın çöp yığını üzerindeki kuzgun leşleriydi. Qasiagssaq birden bağırdı:

“Ah! Bir tanesi kaçtı!”

Kurduğu tuzakla bir kuzgun yakalamıştı. Karısı bunu pişirdi. Lambaları ve tenceleri kemiktendi. Et pişince Qigdlugsuk'un annesine kuzgun etinden verdiler.

Ertesi sabah eve gitmek üzere hazırlanırken de herkes kadına et getirip verdi. Tabii, Qasiagssaq dışında. Karısının annesine hiçbir şey vermemişti.

Bu olayın üzerinden epey zaman geçti. Qasiagssaq yine kayığıyla ava çıkmıştı. O akşam eve gelince dedi ki:

“Ölü bir balina buldum. Yarım umiakla gidip onu doğrayalım.”

Ertesi gün çok sayıda umiak ve kayık, doğuya doğru yola çıkmıştı. Uzun bir süre kürek çektikten sonra sordular:

“Nerede?”

“Orada, şu küçük çıkıntının arkasında,” dedi.

O tarafa doğru kürek çektiler. Ama ortalıkta hiçbir şey yoktu. Tekrar sordular:

“Nerede?”

“İşte orada, şu küçük çıkıntının arkasında.”

Yine o tarafa kürek çektiler ama gösterilen yere vardıklarında hiçbir şey göremediler. Bir kez daha sordular:

“Nerede? Nerede?”

“İşte orada, şu çıkıntının hemen arkasında.”

Bir kez daha Qasiagssaq’ın gösterdiği yere gittiler ama hiçbir şey bulamadılar.

Bunun üzerine dediler ki:

“Qasiagssaq yine yalan söylüyor. Öldürelim onu.”

Ama Qasiagssaq şöyle cevap verdi:

“Bekleyin biraz. Önce yalan söylediğimden emin olun. Eğer balınayı hiçbir yerde göremezseniz, o zaman beni öldürebilirsiniz.”

Sonra yine sorular:

“Nerede?”

“Şey... Neredeydi... İşte, şu küçük çıkıntının orada.”

O büyük fiyorda neredeyse ulaşmışlardı. Küçük bir çıkıntının çevresini dolandılar ama hiçbir şey göremediler. Bu yüzden şöyle dediler:

“Başımıza dert açmaktan başka bir işe yaradığı yok. Öldürelim şunu.”

Sonunda dediklerini yapıp Qasiagssaq’ı öldürdüler.

Kartal ve Balina

Bir köyde yaşayan biraderler vardı. Bunların iki de kız kardeşi vardı. Kızlar evlenme çağına gelmişti. Ağabeyleri, artık evlenmeleri gerektiğini söylese de kızlar bunu hiç istemiyordu. Sonunda ağabeylerinden biri sordu:

“Peki, nasıl bir koca istiyorsun? Kartal mı mesela? Pekâlâ, bir kartalla evleneceksin.”

Bunu kızlardan birine söylemişti. Diğerine ise şöyle dedi:

“Belki de bir balinayla evlenmek isityorsun? Pekâlâ, sen de bir balinayla evleneceksin.”

Sonra birden kocaman bir kartal beliriverdi ve genç kızı alıp yüksek bir kayalığa götürdü. Derken bir balina çıktı ortaya ve o da öteki kızı alıp bir kayalığa kaçırdı.

Bundan sonra kartal ve kız, dik bir yamaç kenarındaki kayalıkta birlikte yaşamaya başladılar. Kartal, avlanmak için deniz üzerinden uçuyordu. O uzaktayken karısı, kayalıktan aşağı inerken kullanacağı ipi hazırlıyordu. Kız bu şekilde meşgul olurken kartal çıkagelirdi. Bir pençesinde bir mors, diğerinde ise denizgerdanı olurdu.

Bir gün kız aşağı inmek için hazırladığı ipi denedi ama ip çok kısaydı. Biraz daha ip örmeye karar verdi.

Epey uzun bir zaman geçmişti. Biraderler kız kardeşlerini çok özlemişti.

Sonra arbalet yapmak için işe koyuldular.

Yaşadıkları o köyde evsiz bir çocuk vardı. Öyle küçüktü ki ok çekecek kuvveti bile yoktu. Bu yüzden her seferinde diğerlerinden yardım istiyordu. Biraderler hazırlıklarını bitirip kız kardeşlerinin yaşadığı yere gittiler. Sonra kaya-

lıgın dibinden ona seslenerek kendini aşağı sarkıtmasını istedikiler. Kocasını ava çıkar çıkmaz kız kendini aşağı sarkıtıp ağabeylerinin yanına gitti.

Akşama doğru kartal denizde belirdi. Pençelerinde birer mors vardı. Sonra avını atıverdi ve kanatlarını açıp biraderlerin yanına gitti. Ama kartal eve doğru uçmayı her denediğinde ona ok atıyorlardı. Hiçbiri kuşu vuramayınca evsiz çocuk bağırdı:

“Ben de deneyeyim!”

Biraderlerden biri ona yardımcı olmak için yayı çekti. Çocuk oku fırlattı ve ok hedefi vurdu. Kartal yere düştü. Ötekiler de o kadar çok ok fırlattılar ki kuş daha yere değmeden can verdi.

Böylece, kız kardeşlerinin büyük bir avcı olan kocasını öldürmüş oldular.

Ama öteki kız kardeşleri balina kocasıyla yaşamaya devam etmekteydi. Balina, karısını pek seviyordu ve bir an için gözünün önünden ayırmıyordu.

Ama kız evine dönmek istiyordu. O da diğer kardeşi gibi bir ip hazırlamaya başlamıştı. Ağabeyleri de kız kardeşlerini çok özlemişti. Hızlı giden bir umiak yapıp suya indirdiler: “Bakalım, ne kadar hızlı gidecek?”

Bu arada hemen yakınlarına yuva yapmış bir deniz martısı vardı. Kürek çekerken, bu kuşla yarıştılar. Ne var ki martı onları geçti. Bunun üzerine “Böyle olmayacak. Bu kayıkla balina bize hemen yetişir. Bunu parçalayıp yeni bir kayık yapmalıyız,” dediler. Böylece tekneyi parçalayıp yeniisini yaptılar.

Sonra kayığı suya salıp tekrar kuşla yarıştılar. Şimdi yan yana gidiyorlardı ama karaya ulaştıklarında kuş geride kalmıştı.

Bir gün kız her zamanki gibi balinaya şöyle dedi: “Biraz dışarı çıkmam gerek.”

“Burada kal,” dedi kocası.

“Ama dışarı çıkmam gerek,” dedi kız.

Balina, kıza bir ip bağlamıştı. Geri gelmesini istediğinde bunu çekiyordu. Kız daha dışarı çıkar çıkmaz balina ipi çekmeye başladı.

“Daha kapı eşiğindeyim,” diye bağırdı kız. Sonra ipi bir taşa bağlayıp var gücüyle tepeden aşağı koşturdu. Balina ipi çektiğinde karısı sandığı taşı kaldırmıştı. Biraderlerin evi, kızın bulunduğu tepenin hemen aşağısındaydı. Eve gelmez, kız kardeşlerini alıp kaçtılar. Ama bu esnada balina evden dışarı çıkıp denize dalmıştı. Umiakı hemen suya indirip kürek çekmeye başladılar ama balina o kadar hızlı yüzüyordu ki biraderler oldukları yerde duruyor gibiydiler. Artık balina onlara yetişmek üzereydi. Tam o sırada biraderler kız kardeşlerine şöyle dedi:

“Tokanı at.”

Kız tokasını atar atmaz deniz köpüklendi ve balina durdu. Ama sonra yeniden peşlerine düşmüş ve kayığa yetişmişti. Kardeşler dedi ki: “Eldivenlerinden birini at.”

Kız eldivenini atınca deniz köpürdü. Balina bir kez daha durmak zorunda kaldı. Sonra öteki eldiveninin astarını attı, ardından elbisesinin dış astarını ve giydiği ceketini attı. Artık karaya varmışlardı. Balina hemen arkalarındaydı. Biraderler bağırdı:

“Pantolonunu at!”

Deniz yine köpüklendi ama umiak artık karaya ulaşmıştı. Balina peşlerinden gelmeye çalıştı ancak karaya vardığında güneşten ağarmış bembeyaz bir balina kemiği haline gelmişti.

İki Küçük Serseri

Bir zamanlar anasız ve babasız iki küçük erkek çocuğu yaşırdı. Her gün kar tavuğu avlamaya çıkarlardı. Ama o köydeki adamlar, çocukların avladığı hayvanları kapmak için uğraşıyordu.

Bir gün yine kar tavuğu avlamaya gitmişlerdi ama bir tane bile bulamadılar. Yol üzerinde dik ve zorlu yamaçlar çıktı karşlarına. Oradan aşağıdaki vadiye bakınca en dipte taş benzer bir şey gördüler. Oraya doğru gittiler. Yaklaştıklarında bunun küçük bir ev olduğunu gördüler. İyice yaklaşıp evin önüne geldiler. Çatıya tırmandılar ve çatıdaki hava deliğinden aşağı bakınca yerde kayık yapmak için bir tahtayı düzelten bir çocuk gördüler. Kürek olarak da bir çubuk almıştı eline. Çocuğa seslendiler. Çocuk da yukarı baktı ama iki kardeş saklanmıştı. Sonra tekrar aşağı baktılar. Çocuk yine oyun oynuyor, kayıkla dolaşan yetişkin bir adam gibi yapıyordu. İkinci kez çocuğa seslendiler. Çocuk bu sefer koşup saklandı. Bunun üzerine eve girdiler ve çocuğun duvara yaslanmış halde ağıladığını gördüler. Sordular:

“Burada tek başına mı yaşıyorsun sen?”

Çocuk cevap verdi: “Hayır, annem sabah erkenden dışarı çıktı. Her günkü gibi dışarıda işte.”

Kardeşler dedi ki:

“Yalnız olduğun için yanına geldik.”

Bu sözleri işittikten sonra çocuk duvardan çekilmeye başladı.

Öğleden sonra çocuk tekrar dışarı çıktı. Bu arada iki kardeş evin içine bakıyordu. Burası tilki derisiyle kaplıydı, mavi ve beyaz renkliydi.

Sonunda çocuk içeri girip dedi ki:

“Annemi görebiliyorum, güneye gitmiş.”

Dışarı bakınca çocuğun annesini gördüler. Oldukça iri yapılı bir kadındı bu. Sırtında bir şey vardı. Hızlıca yaklaşmaktaydı.

Sonra büyük bir gürültü duydular. Kadın yükünü indirmektedir. Terlemiş ve yorgun bir halde içeri girip dedi ki:

“Sağ olun, çocuklar. Oğlumu yine evde yalnız bırakmak zorunda kalmıştım. Aklım hep ondaydı. Yanında kaldığınız için teşekkür ederim.”

Sonra oğluna döndü:

“Daha bir şey yemediler mi?”

“Hayır,” dedi çocuk. Bunun üzerine kadın dışarı çıkıp kurumuş tilki ve rengineyi etiyle biraz da içyağı getirdi. Çocuklar bunları yiyeceklerine pek sevinmişti. İlk başta kuru tilki etinden hiç yemediler ama tadına bakınca çok hoşlarına gitti.

Paylarını yedikten sonra mutlu bir şekilde oturdular. Sonra küçük çocuk, annesinin kulağına bir şey fısıldadı.

“Sizin oklarınızdan birini denemeyi çok istiyor. Umarım oğlumun dileğini reddetmezsiniz,” dedi. Çocuklar bu isteği hemen kabul edip oklarını verdiler.

Akşam olunca artık dinlenme zamanı gelmişti. Kadın, iki kardeş için pencerenin altında bir yatak hazırlayıp dedi ki:

“Şimdi uyuyun ve hiçbir kötülükten korkmayın.”

Uzun süre uyudular. Uyandıklarında kadın çoktan uyanmıştı.

Çocuklar tekrar eve gitmek için hazırlanıyordu. Verdikleri oklar karşılığında onlara bol bol et veren kadın, yola çıkan çocuklara şunu tembihledi:

“Köyünüzdekilere söyleyin, bize gelip ok satmaya kalkmasınlar.”

Bu arada köy halkı hâlâ geri dönmemiş olan iki çocuk için endişelenmeye başlamıştı. Nihayet akşam olunca döndüler. Pek çok kişi onları karşılamaya gelmişti. Çocukların elleri kolları kadının verdiği yiyeceklerle doluydu.

“Neredeydiniz?” diye sordular.

“Bir eve misafir olduk. Sahibi bir kadındı.”

Çocukların getirdiği etten tattılar. Çok lezzetliydi.

“Oklarımız karşılığında bize bu etleri verdiler,” diye açıkladı çocuklar.

“O zaman biz de gidip ok satalım,” dedi diğerleri.

Ama iki çocuk hemen cevap verdi: “Hayır, olmaz. Biz oradan ayrılırken kadın ‘Sakın ötekiler gelip bize ok satmasın,’ dedi.”

Bunu söylemelerine rağmen köylüler hemen ok yapmaya koyuldu. Ertesi gün sırtlarında taşıdıkları oklarıyla yola çıktılar. İki çocuk, onlarla gitmeyi istemiyordu ama mecburdular.

Vadiye vardılar. Ama ortalıkta ev falan yoktu. Aşağı indiklerinde evden geriye kalmış bir taş dahi görmediler. Hatta bir kulübe bile yoktu etrafta. Kadının nereye gitmiş olabileceğini kimse bilmiyordu.

Çocuklar bir daha kar tavuğu avlamaya çıkmadılar.

Açgözlü Atdlarneq

■

şte bu Atdlarneq'in hikâyesidir: Çok güçlü bir adam olan Atdlarneq kayığıyla suya açıldığı her seferinde bir fok avlardı. Her seferinde müthiş bir avla geri dönerdi ama tek bir balıkla asla tatmin olmazdı.

Günün birinde suya açılıp fok avlaması gereken saatlerde tembellik etmekteydi. Sahil boyunca güney yönünde kürek çekiyordu. Yol üzerinde bir çıkıntı görünce hemen oraya doğru kürek çekti. Güneşli tarafa gelince küçük bir ev ilişti gözüne. Hemen yakındaydı.

“Biri gelene kadar bekleyeceğim,” diye düşündü.

Karaya iyice yaklaşıp orada beklerken bir kadın çıkageldi. Saçlarında sarı bir toka vardı. Elbisesinin dikiş yerleri de sarı iple dikilmişti.

Atdlarneq sahile inecekti ama kendi kendine şöyle düşündü:

“Biri daha gelene kadar beklesem iyi olur.”

Biraz sonra bir kadın daha geldi. Öteki kadın gibi onun da saçında sarı bir toka vardı, elbisesinin dikiş yerleri de sarı iptendi.

Atdlarneq yine “Bir kişi daha gelene kadar beklesem iyi olacak,” diye düşündü.

Gerçekten de tıpkı ötekiler gibi giyinmiş bir başka kadın daha geldi. Elinde bir tabak vardı. Atdlarneq sonunda kıyıya gidip kayığını çekti.

Eve girdiğinde herkes tarafından nezaketle karşılandı. Sonunda akşam oldu.

O üç kadın sık sık dışarı çıkıyordu. Nihayet Atdlarneq

sordu:

“Neden dışarı çıkıp duruyorsunuz?”

Bu soru üzerine kadınlar bir ağızdan cevap verdi:

“Çünkü sevgili efendimizin eve dönmesini bekliyoruz.”

Bunu duyan Atdlarneq korkup deri perdelerin arkasına saklandı. Hemen sonra evin sahibi olan adam geldi. Atdlarneq, küçük bir delikten adama baktı.

Adamın yanakları bakırdandı.*

Ev sahibi henüz oturmuştu ki etrafı koklamaya başlayıp şöyle dedi:

“Hımmmm! Burada insan kokusu var.”

Atdlarneq, adamın onu çoktan fark ettiğini görünce dışarı çıktı. Daha kendini göstermemişti ama adam pek hevesli bir şekilde sordu:

“Daha bir şey yemedi mi?”

“Hayır, henüz yemek yemedi.”

“O zaman hemen yemek getirin.”

Balık dolu bir çuval getirdiler, ayrıca siyah bir fok balığından alınmış büyük bir yağ parçası da vardı. Sonra adam sert bir sesle şöyle dedi:

“Bunların hepsini yiyeceksin. Aksi halde bakır yanaklarımla seni mahvederim!”

Atdlarneq balığıyla beraber yağdan yemeye başlamıştı. Çığnedi, çığnedi ve nihayet önüne konan bütün yemeği bitirdi. Sonra su kovağını alıp kana kana içti.

* Eskimo folklorunda bakır yanakları olan müthiş bir yaratık vardır. Bu özelliği sayesinde başını bir yana çevirerek korkunç rüzgârlar çıkarabilir. Yaramaz çocukları korkutmak için “Bakır yanaklı adam” hikâyesi anlatılır.

Hemen sonra adam şöyle dedi:

“Şimdi de donmuş eti ye bakalım.”

Siyah bir fok balığının yarısını getirdiler. Atdlarneq çok küçük bir parça kalana dek hepsini yiyip bitirdi.

Adam balıktan biraz kaldığını görünce yine öfkelenip bağırdı:

“Biraz daha et getirin!”

Atdlarneq biraz yedikten sonra daha fazla yemek istemedi.

Ama sonra kocaman siyah bir fok balığı getirdiler önüne. Adam yine bağırdı:

“Bunu da yiyip bitir.”

Böylece Atdlarneq bir kez daha tıka basa yemek zorunda kaldı. Durmadan yedi ve nihayet önüne konan her şeyi bitirdi. Sonra su kovaındaki suyu kana kana içti. Bütün bunların ardından kendini çok iyi hissetti, sanki hiçbir şey yememiş gibiydi. Bunun nedeni yemeye başlamadan önce küçük bir çimen sapı yutmuş olmasıydı.

Sonra Atdlarneq uyudu. Ertesi gün tekrar eve döndü. Ama bu şekilde neredeyse ölene kadar tıkındıktan sonra bir daha asla güneye doğru gitmedi.

Ángángüjuk

Derler ki Ángángüjuk'un babası çok güçlüydü. Hiç komşuları olmadığından bulundukları yerde yalnız yaşıyorlardı. Günün birinde annesi balık derisinden et sıırıyordu. Çocuk da evin girişindeki kayıkta oyun oynuyordu. Kadın oğluna seslendi:

“Ángángüjuk!” Çocuk hiç cevap vermedi.

Kadın yine seslendi ama hiç cevap yoktu. Sonunda sıırmakta olduğu deriyi bırakıp çocuğu aramaya gitti. Ne var ki oğlunu hiçbir yerde bulamadı. İyice korkmaya başlamıştı, kocası da dönmek üzereydi. Çocuğun kaybolduğunu duyarsa çok kızacaktı. Kadın bu düşüncelerle dışarıda dikilirken kocası bir kayanın ardında belirdi. Yakaladığı fok balığını çekerek getiriyordu.

Eve gelince sordu:

“Oğlumuz nerede?”

“Bu sabah, sen gittikten sonra ortadan kayboldu. Eşikte kayıkçılık oynuyordu.”

Bu sözleri işiten kocası ateş püskürdü:

“Seni gidi yaşlı cadı, sen yaptın! Onu sen öldürdün. Şimdi ben de seni öldüreceğim.”

Bunun üzerine karısı “Beni öldürmeden önce bekle biraz. Ruhlarla konuşabilen birinden yardım iste,” diye cevap verdi.

Adam, böyle birini aramak için sabah erkenden yola çıktı. Eve döndüğünde yanında büyücüler vardı. Onlara ellerinden geleni yapmalarını söyledi. Ama çocuğu bulamadılar. Buna karşılık adam tek lokma et ikram etmeden onları geri yolladı.

Kimsenin ona yardım edemeyeceğini anlayınca saklı şeyleri bulan akıllı bir kimse aradı. Sonunda aradığı türden birini bulup eve getirdi. Sonra yüzüne bir çubuk bağlayıp adamı sırtüstü yatırdı.

Ruh gelene kadar beklediler. Nihayet, ruh bulucu dedi ki:

“Ruhlar bu işin pek zor olduğunu düşünüyor. Oğlun iki büyük uçurumun arasındadır. Denizden uzakta yaşayanlardan yaşlı bir çift ona bakıyor.”

Sonra ruh çağırmayı bırakıp doğuya doğru gittiler. Az gittiler uz gittiler, sonunda pek çok evin olduğu bir yere geldiler. Yaklaşınca bütün bacalardan duman tüttüğünü gördüler. Çocuğun babası bir pencereden içeri bakınca oğlu hakkında tartıştıklarını gördü. Çocuk ise ağlamaktaydı.

“Kim bakacak ona?”

Evdekiler işte böyle konuşuyordu. Her biri çocuğu kendisi almak istiyordu.

Babası bunu görünce çok kızdı.

Evdeki insanlar çocuğa soruyorlardı:

“Ne yemek istersin?”

“Hiçbir şey,” dedi çocuk.

“Fok eti ister misin?”

“Hayır.”

Hiçbir şey istemiyordu. Bu yüzden sonunda şu soruyu sordular:

“Eve gitmeyi çok mu istiyorsun?”

Ángángujuk hemen cevap verdi: “Evet!”

Babası bütün bu olanlara çok öfkelenmişti. Yanındaki büyücüye dedi ki:

“Sihirle onları uyutmayı dene.”

Büyücü evdekileri uyutmak için sihirli sözler söylemeye başlayınca çocuğun yanındakiler birer birer uykuya daldılar. Gözlerini açamıyorlardı. Horlamaya başlamışlardı. Yalnızca iki kişi uyanık kalmıştı ama çok geçmeden biri esnemeye başlayarak uykuya yenik düştü.

Saklı şeyleri bulan büyücü hâlâ uyanık kalan adamı uyutmak için sihirli sözler söylemeye başladı. Bunun üzerine nihayet o da uyuyanlara katıldı.

Ángángüjuk’un babası hemen içeri girip oğlunu aldı. Ama çocuğun üzerinde hiç giysi yoktu. Etrafa bakınca giysilerin kurutma tahtasında asılı olduğunu gördü. Fakat evin tavanı çok yüksek olduğu için elbiselere bir sopa yardımıyla ulaşabildi.

Bir “yardımcı ruh”u çağıran büyücü

Sonunda evden çıkıp iyice uzaklaşana kadar yürüdüler. Artık gün ağarmaya başlamıştı. Suyu varınca umiakın iplerini kesip hızla en uzak adalara doğru kürek çektiler. Karadan biraz uzaklaşmışlardı ki evin tam karşısında insanların toplanmış olduğunu gördüler.

Ama denizden uzakta yaşayan insanlar çocukla babasının çoktan suya açıldıklarını gördüklerinde hemen gidip o evi yıktılar. Ne çatısı ne de duvarları kaldı geriye.

Bu olaydan sonra Ángángüjuk'un anne babası bir daha karada oturmadı.

İşte bu hikâye burada bitti.

Âtârssuaq

Atârssuaq'ın pek çok düşmanı vardı. Ama düşmanları boş yere ona zarar vermeye uğraşıyordu. Ne yaptılarsa, bir türlü onun hakkından gelememişlerdi.

Sonra bir gün Âtârssuaq'ın karısı, dünyaya bir erkek çocuğu getirdi. Âtârssuaq avdan dönmüş ve bir oğlu olduğunu öğrenmişti. Sonra oğlunu alıp denize götürdü ve suya attı. Çocuk suyu var gücüyle tekmeleyene dek bekledi, ardından çocuğu sudan çıkardı. Uzun bir süre her gün aynı şeyi yaptı. Bu arada çocuk büyümekteydi. İşte böylece Âtârssuaq'ın oğlu çok yetenekli bir yüzücü oldu.

Günün birinde Âtârssuaq bir fiyort foku yakalamıştı. Balığın bütün derisini tek seferde soydu, kuruttu ve yüzmeye giderken oğluna giydirdi.

Yine bir gün oğlunun ne kadar yetenekli olduğunu görmek istedi. Bu yüzden şöyle dedi:

“Haydi git biraz yüz, ben arkandan geleceğim.”

Babası kayığını getirip suya indirdi. Çocuk onu izliyordu. Adam şöyle dedi:

“Haydi, şimdi yüz.”

Çocuk suyun altından yüzüyor ve babası da onu izliyordu.

Çocuk su yüzüne çıkar çıkmaz, babası onun yanına doğru kürek çekti. Ama küçük zıpkınını her attığında çocuk suda kayboluyordu.

Babası bu kadarının yeterli olduğunu düşündü. Oğluna dedi ki:

“Şimdi yüzerek karaya dön, yalnız mümkün olduğunca

suyun altında kalmaya çalış.”

Oğlu suya daldı ve uzunca bir süre görünmedi. Babası epey korkmuştu ama sonunda çocuk su üstüne çıktı. Çok uzaklaşmıştı. Sonra babası yine çocuğun olduğu yere kürek çekip geldi ve bir elini oğlunun başı üzerine koyarak dedi ki:

“Hünerli dalgıç, seni gidi hünerli dalgıç.”

Sonra burnunu çekti.

Oğluna tekrar şöyle dedi:

“Haydi, şimdi yine su altından yüz ama çok uzun bir süre su üstüne çıkma.”

Çocuk yine suya daldı. Babası ise çocuğun çıkacağı yere yaklaşmak için ileri doğru kürek çekmekteydi. Ama şimdiden yüreği korkuyla dolmuştu. Az daha ağlayacaktı:

“Ne olur köpekbalıklarına yem olmasın!” dedi. Tam gözlerinden yaşlar akmak üzereyken oğlu su üzerinde göründü. Sonra birlikte karaya çıktılar. Çocuk o gün bir daha suya dalmadı.

Artık pek yetenekli ve akıllı olmuştu.

Bir gün babası avdan geri dönmedi. Çünkü düşmanları onu öldürmüştü. Ertesi sabah kuzeyden bir kayık geldi. Sahile ulaştığında kayıktan inen delikanlı dedi ki:

“Yarın biraderler gelip hepinizi öldürecek.”

Kayık hemen geri döndü. Gece geçti, sonra sabah oldu. Âtârssuaq’ın oğlu uyanınca tekrar tekrar dışarı çıkıp etrafı gözetledi. Kuzey yönünden çok sayıda kayığın geldiğini gördü. Sonra içeri girip annesine dedi ki:

“Bir sürü kayık geliyor, bizi öldürecekler.”

“Hemen yüzme kıyafetini giy,” dedi annesi.

Çocuk annesinin dediğini yaptı. Ardından sahile inerek

su kenarına gitti. Kayıklardaki adamlar onu görünce çocuğa doğru kürek çekip bağıldılar:

“Suya düştü!”

Suya girdiği yere gelip onu aradıkları sırada çocuk, ötekilerden çok uzakta duran bir kayığın burnunda çakılı kemiğin hemen önünden çıkıverdi. Kayıklardaki adamlar çocuğu görebilmek için birbirleriyle yarışıp bağırışıyorlardı:

“İşte orada!”

Ama tam o sırada çocuk tekrar suya dalıyordu. Buna epvey uzun bir süre devam etti. Bu şekilde bütün kayıkları denizin ortasına kadar getirdi. Denizin dibine kadar ulaşan bir buzdağına varmışlardı. Âtârssuaq’ın oğlu buraya varınca ellerini buza yapıştırarak yukarı tırmandı. Yukarıda iki büyük parça vardı. Buzdağının zirvesine yaklaştığında kayıklardakilerin şöyle konuştuğunu duymuştu:

“Buzun üzerine basamaklar yapıp onun yanına çıkalım.”

Adamlar hemen işe koyuldular. Nihayet hepsi yukarı doğru çıkmaya başlamıştı. Ama çocuk, büyük buz parçalarından birini alıp tırmanmakta olan adamların üzerine attı. Böylece hepsini yere düşürdü. Adamlar tekrar kendi aralarında konuşmaya başladı:

“Onu öldürmemek aptallık olacak. Bir daha yukarı tırmanıp yakalayalım onu.”

Bunun üzerine adamlar birbirinin peşi sıra yukarı tırmandılar. Ama çocuk yine kocaman bir buz parçası koparmıştı. Biraz bekleyip ona en çok yaklaşan adamın üzerine buzu attı. Bu defa, buzdağına tırmanmakta olan bütün adamları öldürmüştü.

Fakat aşağıda bekleyenler sağ kalmıştı. Şöyle dediler:

“Buradan gitmezsek, bizi de öldürecek.”

Çocuk buzdağından aşağı inip kayıklara doğru yüzdü ve kürekleri ters çevirdi. Ama adamlar av sopaları yardımıyla kürekleri düzeltmişlerdi. Hepsi boğulana kadar çocuk su altında bekledi. Kısa süre sonra geriye bir tek kayık kalmıştı. Yakından bakınca adamın bir sopadan başka silahı olmadığını gördü. O zaman küreklerini adamın elinden aldı. Adam bunun üzerine bağırıp çağırdı ama sonra ellerini kürek gibi kullanmaya başladı. Ne var ki çocuk suyun altından adamın ellerini yakalamıştı. Adam çaresizlikten ağlamaya başladı ve bir daha ellerini suya sokmaya cesaret edemedi. Hüngür hüngür ağlayarak dedi ki:

“Bu yolculuğa çıkmam bile hataydı, belli ki beni öldüreceksin.”

Çocuk bir süre ona baktıktan sonra şöyle dedi:

“Sana bir şey yapmayacağım. Evine dönebilirsin.” Sonra adama küreğini geri verdi. Oradan uzaklaşırken adamı uyardı:

“Memleketindekilere söyle, bir daha bizi öldürme niyetiyle buraya gelmeye kalkmasınlar. Aksi halde hiçbiri sağ dönemez evine.”

Sonra Âtârssuaq'ın oğlu eve döndü. Düşmanlarının geri dönmeyeceğinden emin olmak için bir süre etrafı gözetledi. Ama bir daha hiçbiri oraya gelmeye cesaret edemedi.

Puagssuaq

Bir zamanlar bekâr bir adam vardı. Her zaman kar tavuğu avlamaya giderdi. Her gün ava çıkmak âdeti olmuştu.

Bir gün dışarıda, kar tavuğu avlarken bir yere geldi. İle-ride kayalıklarla dolu bir vadiyi görebiliyordu. Burası güzel bir yere benziyordu. Bu yüzden oraya gitti.

Ama vadinin dibine varmamıştı ki taş benzer bir şey gördü. Sonra bunun aslında bir taş değil ev olduğunu fark etti. Az gitti uz gitti ve nihayet oraya vardı.

Pencereden bakınca yaşlı bir çiftin içeride oturduğunu gördü. Bunun üzerine sessizce eşikten içeri girdi. Uzunca bir süre yaşlı karı kocaya baktı. Ardından ısıklık çalarak varlığını hissettirmek istedi. Fakat hiçbir şey olmadı. Bu yüzden ikinci defa ısıklık çaldı. Bu sefer sesi duyular. Adam karısını dirseğiyle dürtüp dedi ki:

“Puagssuaq, sen ruhlarla konuşabiliyorsun. Hemen onlara bir danış.”

Adam bunu söyledikten sonra bekâr adam tekrar ısıklık çaldı. Bu defa adam karısına bakarak ciddi bir tavırla konuştu:

“Dinle! Sanki kıyıda yaşayan birinin sesi bu. Sefil balıkları yakalayanlardan biri.”

Bekâr adam, yaşlı adamın karısının saçlarını saldığını gördü. Çünkü kadın ruhlara danışmak üzereydi.

Bir kez daha onlara bakmak üzereyken kapı eşığının kapanmakta olduğunu gördü. Neredeyse tamamen kapanmıştı. Ama sonra kendiliğinden açıldı. O zaman bekâr adam hemen oradan çıkmak istedi. Eşik açılınca hiç beklemeden sıvıştı.

Sonra var gücüyle koşturmaya başladı.

Uzun bir süre koşmaya devam etti. Çünkü birilerinin mutlaka peşinden geleceğini düşünüyordu. Ama nihayet bir dağın eteğine ulaşınca kimsenin onu takip etmediğini anladı.

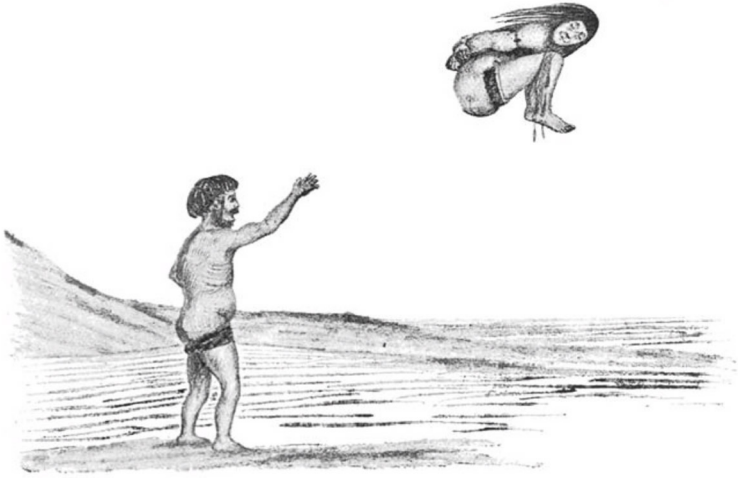
Eve döndüğünde herkese olanları anlattı.

İşte bu hikâye de burada bitti.

Tungujuluk ve Saunikoq

Tungujuluk ve Saunikoq aynı köyde yaşıyordu. İkisi de büyücüydü. Bir ruh onları çağırdığında biri ayı, öteki ise mors kılığına bürünürdü.

Tungujuluk'un bir oğlu vardı ama Saunikoq'un hiç çocuğu yoktu. Oğlu yeterince büyüyünce Tungujuluk ona kayığa binmeyi öğretti. Bunu gören Saunikoq arkadaşını çok kıskanmış ve bir kötülük planlamaya başlamıştı.

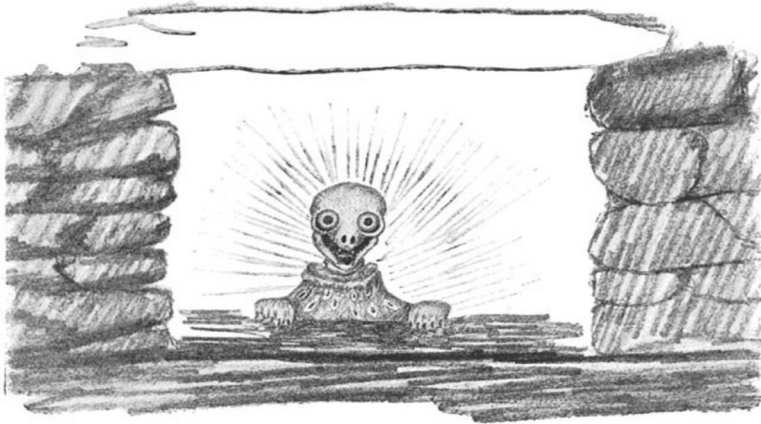
İki büyücü uçuş yarışını yapıyor. Rakibine yetişemeyip yere düşen büyücü, durması için boş yere yalvarıyor.

Saunikoq bir sabah uyandığında her zamanki gibi fok avlamaya çıktı. Bir süre sonra bir adaya vardı ve ayı postunu

çağırdı. Post gelince içine girdi ve Tungujuluk'un evine gitti. Evin biraz uzağına gelmişti. Tungujuluk'un oğlunu kaçırıp öldürmekti niyeti. Biraz yaklaşıncı öteki çocuklarla oynamakta olduğunu gördü. Ama çocuğun babasının çoktan eve geldiğini ve oğlu için yaptığı kayığı bitirmek için çalıştığını bilmiyordu. Kötü niyetli büyücü çocukların yanına gitmek üzereyken Tungujuluk'un oğlu ağlaya ağlaya eve, babasının yanına gitti. Babası etrafına bakınca koca bir ayının yakında olduğunu gördü. Hemen bir bıçak alıp ayıya doğru koşturdu. Tam hayvanı bıçaklamak üzereyken ayı gülmeye başladı. O anda Tungujuluk, komşusu Saunikoq'un ayı kılığına girebildiğini hatırladı.

O kadar sinirlenmişti ki içindekinin komşusu olduğunu bile bile ayıyı bıçakladı. Öfkesi aklını ele geçirmişti.

Tungujuluk bu olayı hiç unutamadı. Uzun bir süre bekledi. Günler sonra bir sabah uyandı ve kayığıyla yola çıktı. Bir adaya vardı. O adaya varınca mors şekline büründü. Ardından adamların fok avlamak için kayıklarıyla geldikleri yere gitti. Yaklaşıncı etrafına bakındı ve fok avlamak için orada bekleyen Saunikoq'u gördü.

Herkese dair her şeyi bilen "yardımcı ruh" Angiut.

Artık komşusuna iyice yaklaşmıştı. Saunikoq onu görünce o tarafa geldi, zıpkınını kaldırdı. Hedefi şaşırması imkânsızdı. Bu yüzden Tungujuluk kendini küçültüp içine girdiği postun diğer ucuna doğru kaydı. Zıpkın isabet edince biraz sarsıldı ama fazla etkilenmedi. Sonra deri şamandırasıyla suyun altından yüzdü, deriyi kolunun altında katlayıp içindeki havayı aldı ve karaya doğru yüzmeye başladı. Kayığının bulunduğu yere kadar yüzdükten sonra kayığına bindi, üzerindeki zıpkının ucunu çıkarıp avlanmaya gitti.

Siyah bir fok avlayıp hemen eve doğru kürek çekmeye başladı. Eve varınca karısına şöyle dedi:

“Hemen göğüs kısmını pişiriver.”

Göğüs eti pişince öteki kayıklar geldi. Onlara bir ziyafet çekti. Daha önce olanları aklına bile getirmeyen Saunikoq da diğerleriyle beraber geldi. O içeri girince Tungujuluk her şeyden habersizmiş gibi davrandı ama sonra kayığındaki deri şamandıra ile ipi getirdi. Ardından herkes yemeğe oturdu. Yiyip içtiler, karınlarını doyurdular. Her bir adam o gün avın nasıl geçtiğini anlattı.

Sonunda sıra Saunikoq’a geldi:

“Bugün bir mors vurdum. Ama bu yüzden deri şamandıramı kaybedeceğim hiç aklıma gelmemişti. O şey nereden geldi, bilmiyorum ama benim şamandıram kayıplara karıştı.”

Saunikoq bunu söyleyince Tungujuluk o şamandıra ile ipi alıp et yemeğinin yanına koydu ve şöyle dedi:

“Bu kimin deri şamandırası acaba? İşte! Ayı kılığında gelip bizimle alay ettiğin o günün bedelini ödettim sana sonunda!”

Bu sözleri işiten herkes kahkahalar attı. Saunikoq ise ayağa kalkıp gitti. Sonra ertesi sabah erkenden yola çıkıp umiakıyla kuzeye doğru kürek çekti. O zamandan beri onu bir daha gören olmadı.

Kalbi utançla dolmuştu.

Anarteq

Bir zamanlar tek bir oğlu olan ihtiyar bir adam yaşardı. Oğlunun adı Anarteq'ti. Bununla birlikte, çok sayıda kızı vardı. Bu kızlar, yaşadıkları yerin doğusundaki bir fiyortta rengineyiği avlamaya bayılırdı. Fiyordun dibine vardıklarında Anarteq kız kardeşlerine yardımcı olurdu. Kızlar rengineyiklerini yönlendirerek büyük bir göle getirirlerdi. Orada bekleyen Anarteq, hemen kayığıyla yanaşıp geyikleri öldürdü.

Yine âdetleri olduğu üzere ava çıktıkları bir gün rengineyikleri suya girmişti, Anarteq de onları avlamaya çalışmaktaydı. İşte tam o sırada gördüğü bir buzağının kuyruğunu yakalayıp oynamaya başladı. Ama hayvan birden zıplayıp kayığı tekmeleyerek devirdi. Anarteq ayağa kalkmaya çalıştı ama yapamadı, çünkü kayak su dolmuştu. Sonunda güç bela kayıktan inmeyi başardı.

Kızlar kıyıdan ona bakıyor ama yardım edemiyorlardı. Sonunda şöyle dediğini duydular:

“Somon balıkları karnımı kemirmeye başladı.”

Delikanlı, yavaşça suyun dibine inmeye başladı. Anarteq uyanıp kendine geldiğinde bir somon balığı olmuştu.

Artık bir oğlu olmadığı için babası yalnız başına ava çıkmak zorundaydı. Gençliğindeki gibi eve yiyecek getirmesi gerekiyordu. Bir daha çocuklarının rengineyiği avlandığı o yere hiç gitmedi.

Anarteq ise artık bir somon balığı olduğu için bahar mevsimi gelince ve buzlar eriyince öteki balıklarla beraber yemek bulmak için denize gitti.

Fakat babası bir kez daha eski av yerine gitmeyi çok istiyordu. Bu yüzden yıllar sonra bir av grubuna rehberlik edecekti. Kızları da kürek çekiyordu. Fiyorda yaklaşınca oğlu aklına düştü. Adamcağız ağlamaya başladı. Öteki somon balıklarıyla birlikte o tarafa doğru yüzmekte olan oğlu, umiakta oturmuş ağlayan babasını gördü. Sonra kayığa doğru yüzerek babasının elindeki küreği yakaladı. Bu hareketi babasını çok korkutmuştu. Adam küreğini sudan çekip şöyle dedi:

“Anarteq neredeyse küreği elimden çekecekti.”

Uzun bir süre küreği tekrar suya değdirmeye cesaret edemedi. Ama sonunda küreğini suya bıraktığında bütün kızlarının hüngür hüngür ağlamakta olduğunu gördü. Anarteq bir kez daha hızla umiaka doğru hızla yüzdü. Babası küreği tekrar oğlunun elinden kaçırmaya çalıştı ama bu defa başarılı olamadı. Sonunda küreği yavaşça çekip sudan çıkardı. Yalnız bu sırada oğlunu da dışarı çıkarmıştı.

Sonra Anarteq yine insan haline geldi ve yıllarca hayvan avlayarak ailesine baktı.

Konuşan Martı

Bir zamanlar güneyde yaşayan bir adam, konuşan bir martıya dair bir hikâye işitmişti. Bu kuşun kuzeyde bir yerde olduğu söyleniyordu. Bu yüzden adam kuzeye gitmeye karar verdi. Umiakına binip oraya doğru kürek çekti.

Bir köye vardı. Oradaki insanlara “Konuşan bir martı arıyorum,” dedi.

“Üç günlük bir yol gitmen gerek, orada bulabilirsin aradığın kuşu.”

Bunun üzerine o gece orada kalıp ertesi sabah yoluna devam etti. Bir başka köye varınca nereye gitmesi gerektiğini sordu. Oradaki adamlardan biri şöyle dedi:

“Yarın seninle geleyim, sana rehberlik ederim çünkü yolu iyi biliyorum.”

Ertesi sabah uyanınca iki adam beraber yola çıktı. Uzunca bir süre kürek çektikten sonra bir yamaca vardılar. O yamacın dibine gelip yukarı bakınca burasının çok büyük olduğunu gördüler.

“Şu martı nerede acaba?” diye sordu güneyli adam. Bu sözleri söyler söylemez, rehberi şöyle dedi:

“İşte, martının yuvası.”

Kuş, yuvasından çıktığında adam çok dikkatli olmak zorundaydı. Sonunda kuş dışarı çıktı, yamacın kenarına gidip aşağıdaki kayıklara baktı. Bu arada iyice uzamak için gövdesini geriyordu. Orada otururken çok açık bir şekilde şu sözler çıktı ağzından:

“Sanırım bu gelen, güneyli adam olmalı. Bir martının konuştuğunu duyabilmek için pek uzaklardan gelmiş.”

Kuşun bu sözlerini işiten rehber, güneyli adamın yüzüstü düştüğünü gördü. Kaldırdığında adam ölmüştü. Kuşun konuştuğunu duyunca korkudan kalbi durmuştu.

Yapacak bir şey olmadığını anlayınca adamın bedenini, martı yuvasının altındaki yamacın dibine bırakıp üzerini örttü. Sonra eve döndü. Köyündeki herkese, adamın öldüğünü ve onu kuş yuvasının altındaki yamacın dibine gömdüğünü anlattı. Umiak ve içindeki kadınlar orada kaldılar, kışı bu köyde geçirdiler.

Ertesi yaz bu kadınlar yine güneye gitmeye hazırlanıyorlardı ama onlarla birlikte gidecek bir erkek yoktu. Ama yol üzerinde bekâr bir adam balık yakalayıp onlara yiyecek getirmişti. Bir tencere dolusu balık yakaladıktan sonra kürek çekerek ilerledi.

Böylece kadınları güneye götürdü. Kendi memleketlerine gelen kadınlar, adamı o kadar çok sevmişlerdi ki tekrar kuzeye dönmesine izin vermediler. Bekâr olan bu adam, kadınlar arasından kendine bir eş seçip evlendi ve oraya yerleşti.

Bekâr adamın iskeletinin bugün bile güneyde olduğu söylenir.

Kánagssuaq

Derler ki Kánagssuaq, kendi memleketini bırakıp küçük bir adaya yerleşmişti. Burada, pek çok ağabeyi olan bir kadınla evlenmişti. Karısıyla beraber yaşarken soğuk hava şiddetini öyle artırdı ki adalar arasındaki sular tamamen buz tuttu. Artık ava çıkmak için denize açılmıyorlardı. Bu yüzden aç kaldılar.

Ama güneye doğru açık sular vardı. Burada sık sık fok avları vardı. Kánagssuaq kayığını alıp ava çıktı. Kuzey rüzgârının da yardımıyla kürek çekerek açıldı. Kar yağıyordu ve deniz dalgalıydı. Çok geçmeden fok balıklarının bol olduğu bir yere geldi. Balıklara yaklaştı ama yalnızca küçük bir fok balığı vurabildi. Bu balık, Kánagssuaq ile öteki balıkların arasına girmişti.

“Bunu kesmesi daha kolay,” dedi.

Bu balığı yakaladıktan sonra kayığını tekrar başının üzerine alıp buzun üzerinden yürüyerek evine döndü. Yerde kaydırarak eve gönderdiği küçük balığı görünce ailesi çok sevindi. Ertesi gün tekrar ava çıktı ve iki siyah fok yakaladı. Bundan sonra eve eli boş dönmedi hiç.

Kuzey rüzgârı devam etti, kar ve soğuk hava da öyle. Her zamanki gibi fok avlamak için oraya uzanıp beklediği sırada “Keşke Kilitêraq ile karşılaşabilsem,” diye geçiriyordu içinden. Kilitêraq, başka bir yerde yaşayan bir avcıydı. Böyle bir havada ava çıkmaya bir tek o cesaret edebilirdi. Ama dileği gerçekleşmedi.

Fakat şimdi Kilitêraq’ın yaşadığı yerde de kıtlık vardı. Bu yüzden Kilitêraq kayığını alıp buzu aşarak fok avlamaya gelmişti. Biraz ilerleyince Kánagssuaq’ı gördü. Kánagssuaq çoktan bir balık yakalamıştı ve bu balığı bağladığı iple

çekiyordu. Kilitêraq yanına gelince Kánagssuaq, yakaladığı fokun karın derisini kesip ona verdi. Kilitêraq balığın yağın-dan almayı da çok istiyordu, sonra birkaç büyük parça alıp çiğnemeye başladı.

Kilitêraq orada otururken birkaç siyah fok göründü. Kánagssuaq dedi ki:

“Balıkların yanına doğru kürek çek.”

Kilitêraq, balıklara yaklaşıp bir tanesini zıpkınla vurdu ve tek hamlede öldürdü. Sonra çekme halatı yapmak için mesane derisini aldı, zıpkının ipini kıvırdı ancak daha ipin ortasına gelemeden kocaman bir dalga geçti üzerinden. Bu büyük dalga yüzünden kayığı gözden kayboldu. Sonunda mesane derisinin kayığın arkasında olduğunu gördü. Yavaş yavaş kayık da gözükmeye başladı. Kürekler, dengeleyici görev görüyordu. Bir kez daha deriyle ipi yakaladı. Tam çekme ipini bağlayacağı yere gelmişti ki bir başka dalga daha çıktı. Adam gözden kayboldu. Sonra yeniden su üstüne çıkıp dedi ki:

“Çok uzaktayım, çekme ipini bağlayamayacağım. Bana yardım eder misin?”

Bunun üzerine Kánagssuaq çekme ipini bağladı. Kilitêraq ipteki fok balığını alır almaz lapa lapa yağın kara rağmen kürek çekmeye koyuldu. Çok geçmeden gözden kaybolmuştu. Eve döndüğünde köylüler ona teşekkür edip minnettarlıklarını bildirdiler. Ondan sonra bir daha eve eli boş dönmedi.

Birkaç gün sonra uyandıklarında, karın artık kendi köylerinde değil uzaklarda yağdığını gördüler. Sonra hava yine ısınmaya başladı. Hava ısınınca martı yakaladılar. Kuşları sürü halinde önlerine sürüyor, sonra kolayca avlıyorlardı. Bahar boyunca bunu yaptılar.

Bir gün kuş avlamak için oklarını fırlatmışlardı. Öldür-

dükleri kuşları kayıklarına koymakla meşguldüler. Sonra birden güneşli tarafta bir kayık belirdi. Yabancı yaklaşınca bunun kim olabileceğini anlamak için baktılar. Gelen Kilitêraq'tı. Yaklaşınca kayıkların arasına baktı. Kánagssuaq'ın aralarında olduğunu görünce hemen yanına gitti, Kánagssuaq'ın kayığının kayışları arasında küreğini kırdı. Ardından kendi kayığı üzerindeki deriyi gevşetip elini soktu ve mors derisinden yapılmış, üzeri yine mors dışından boncuklarla süslü muhteşem bir çekme halatı çıkardı. Bir kez daha elini sokup kayık koltuğuna göre kesilmiş bir ayı derisi çıkardı. Bütün bunları Kánagssuaq'a verip dedi ki:

“Bir defasında, yakaladığım fok balığını çekme ipiyle bağlamaya uğraşmıştım ama bir türlü başaramamıştım. Sen bana yardım ettin. İşte bu iyiliğin için sana minnettarım.”

Bu sözlerin ardından kayığına atlayıp uzaklaştı.

Dünya Masalları Dizisi

